

וְהוֹדַעְתֶּם לְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בָנֶיךָ (דברים ד ט)

ההתעשרות

גליון 3
חנוכה תשפ"ב

גליון תורני לבוגרי וידידי ישיבת עטרת שלמה

בהזדמנות מהזן גדול

יריעת זיכרון וגעגוע

לזכרו הטחור של אבי הישיבה
רבינו מרן ראש הישיבה
הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל
תשע"ח - תשפ"ב

מרן בקרית הישיבה במעמד העוסת הבית הארזוע האחרון שבו השתתף.

בשעה

לקראת הימים שנקבעו להודאה ולהלל מגישים אנו ביקר בפניכם, בוגרי וידידי הישיבה הקד' את גיליון 'והודעתם' השלישי. וחזקה, כידוע בג' פעמים.

זכות וכבוד עבורנו להביא אליכם ידידי ובוגרי הישיבה את קולה ודברה של הישיבה הקד' כפי המוסכם וברור לכל, כי 'ישיבה' במהותה אינה רק לשעתה, ישיבה ביסודה מעצבת היא את שיעור קומתו הרוחנית של בן הישיבה לדורות ומשפיעה היא על דרך חייהם של בניה. גלי החיים, הרגועים והגועשים, לא יהינו למחות את הזיכרונות המתוקים שנושא כל תלמיד מהישיבה הקד', את עבותות האהבה והערגה לקול התורה שלא פוסק יום וליל, את הזיכרונות הצפונים והרושם שלא יימחה, בהתמדה, בשאיפות ובגדלות בתורה. גיליון זה מהווה חרך להיכלי התורה של הישיבה הקד' ומעניק הצצה קלה החותרת חתירה ומחילה זעירה לתוך עולמה של הישיבה. וכל חיבור לישיבה הוא חיבור עז למעיין מים חיים זכים.

מעל כל זאת, ברי הוא כי היציאה מן הישיבה אף שהינה סיומה של תקופה, אך לעולם לא תסתיים השפעת הישיבה על תלמידיה ומעתה ועד עולם דרכה של הישיבה נישאת בליבם של תלמידיה לעד. בוגרי ובאי כל היכליה של הישיבה הקד' ברחבי ארץ ישראל מן ועד באר שבע, היו והינם חלק בלתי נפרד מכל מקומות התורה של הישיבה הקד', כי סדנא ד'עטרת שלמה' חד הוא.

בגיליון זה מעלים אנו בנענוע וברטט את זכרו הטהור של ראש ואבי ישיבתנו מרנא ראש הישיבה קודש הקודשים, מרן רבינו אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוקלה"ה שנסתלק ביום כ"א כסלו לפני ד' שנים, מרן זיע"א ייסד ונשא על לוח ליבו הטהור את ישיבתנו הקד' מיום היווסדה ומחבלי לידתה ועד יומו האחרון. מרן ראש הישיבה זצ"ל ייסד הקים וגידל את הישיבה, בגדלותו העצומה ובראייתו הרחוקה תמך סיתת ועיצב, ובחכמתו הדרין סלל וניתב את דרכינו מימי הבראשית, מאותם ימי ה'במתי מעט' ועד שהיינו ל'גוי גדול עצום ורבי' - בזכותו ובכוחו של מרן ראש הישיבה זצ"ל. ממרום גילו המופלג נדד רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל עד יומו האחרון לכל היכלי התורה של הישיבה, חיזק, ברך ועודד את תלמידיו - בני הישיבה, כמלאך האומר גדל, כאב וכרועה. כי מכוחו כל חיל ה' הגדול הזה.

יעורנו הקב"ה בימי החנוכה בהם הוסרה חשיכת יוון מעלינו - בימים ההם בזמן הזה, והנוטע בתוכינו חיי עולם אשר נתן לנו אור תורת אמת ומצוותיה, יערה עלינו רוח תהרה ממרום ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. אבי"ר.

יוצא לאור ע"י:

ישיבת עטרת שלמה

ידיעות ותמונות:

ארכיון ישיבת עטרת שלמה

כתובת להערות ולשליחת חומרים:

gilyon@asi.org.il

עיצוב ועימוד:

שיע ברים - סטודיו אורגניל

זדים כנגד עוסקי תורתך

מרן הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל

חז"ל קבעו את ימי החנוכה להודות ולהלל לשמך הגדול על הניסים והנפלאות, וכאשר נביט בנוסח תפילת 'על הניסים', מה שאנו אומרים "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים" זה אכן היה הנס. אבל זה היה רק החפצא של הנס עצמו, אמנם כשאדם מתבונן מה היו הסיבות והזכויות שבזכותם זכו לנס, על זה אמר "טמאים ביד טהורים רשעים ביד צדיקים חדים ביד עוסקי תורתך".

ונהג, כל השבחים הם דבר והיפוכו, חוץ מ'זדים כנגד עוסקי תורתך' שאין זה ממש דבר והיפוכו, רק ביארו הראשונים שהוא מיוסד על הפסוק 'זדים הליצוני עד מאוד ומתורתך לא נטית'. המילה זדים היא מלשון מזיד שהוא רשעות במחשבה ובהשקפה, [ולא הרשעות במעשה] וממש כנגד זה בישראל השקפותיהם הם הממקור הקדוש של התורה.

אבל זה רק כאשר 'עוסקים' בתורה. לא סתם לומדים תורה, אלא 'עוסקי תורתך' וכמו שכתב החפץ חיים שצריך להיות ממש כמסחר, שבעת שהוא צריך ויכול להרוויח איזה כסף הרי הוא מבטל כל ארוחותיו. כך גם בתורה, כדי שירוויח עולם הבא על ידי תורה, צריך לעסוק בה כעסק, וכשם שמבטל כל דבר שבעולם חוץ מעסקו כדי להרוויח כסף, כך בתורה צריך לעסוק שאינו נח כלל עד שמרוויח אלפי אלפים.

נס חנוכה ריבוי כבוד שמים בעולם

מרן הגאון רבי ברוך סודוצקין זצ"ל

בתפלת על הנסים אנו מודים להקב"ה על הנס הגדול של "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך" ולכאורה הא דגיבורים ביד חלשים וכדומה יש בזה משום נס שצריך להודות על כך, אבל ענין מסרת רשעים ביד צדיקים חדים ביד עוסקי תורתך, מאי רבותיה - האם צריך להיות להיפך שהרשעים ינצחו והזדים ינצחו וא"כ למה צריך להודות במיוחד על דבר זה.

ויש מפרשים משום דבעוה"ר כך הוא הטבע מפני שהרשעים נלחמים על שקרם באמת ואנו נלחמים על האמת שלנו בלי כל הכוחות בלי מדת האמת, ולכן לפי שורת הדין היה להם לרשעים לנצח. אבל אין נראה לי לומר כך מכיון שאם חז"ל קוראים אותם צדיקים ועוסקי תורתך, א"כ בוודאי הם צדיקים אמיתיים, וא"כ איזה נס יש כאן.

ונראה לי שעיקר קביעות חג חנוכה לא היתה ההודאה, רק ההלל. והיינו שזה שאנו מודים להקב"ה על הנס אין זה על מה שאנו נשארנו בחיים ולא נהרגנו, אף שבוודאי צריך להודות על זה אבל מ"מ אין לקבוע משום

זה זכרון לדורות. כי הרי בין כך ובין כך היו מתים לאחר איזה זמן ואין בזה משום קביעות שמחה לדורות.

אמנם עיקר השמחה הוא מה שע"י נס זה נתקדש שם שמים שראו שהקב"ה מסר גיבורים ביד חלשים וכדומה וראו הכל יד ד' בזה ונתקדש שמו על ידינו ע"ז אנו מודים להקב"ה כי הרי תכלית כל חיינו היא לכבודו לקדש שמו בעולם ומכיון שזכינו שעל ידינו נגלל דבר כזה אנו מודים לד' עבור זה, שע"ז לא רק שנתקדש שם ד' בעולם רק אנו גופא ג"כ נתחזקה בנו האמונה בד' על ידי הנסים, ומי יודע אילולי הנסים הללו אפשר שבמשך הזמן נשתכחה האמונה או לכה"פ נתרפתה בהרבה.

והיינו שעיקר הקביעות היה ה'להלל' ולא ה'להודות', כמו שביארנו לעיל, רק מכיון שתיקנו הלל תיקנו גם להודות.

ולכן אנו מוסיפים שאנו מודים לך על זה שמסרת רשעים ביד צדיקים חדים ביד עוסקי תורתך, ואין הכוונה להראות בזה גדלות הנס של שינוי הטבע, רק שמכיון שרשעים נמסרו ביד צדיקים זה גרם לקידוש השם שכדאי להיות צדיק ומאמין בה', ואילו היה להיפך היה חלילה נגרם חילול השם, וע"ז אנו מודים על שנגרם ע"י מעשה זה ענין קידוש שם שמים בעולם.

ומובן היטב מה שאנו מסיימים בתפלתנו "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה" ולכאורה ע"י זה אנו מקטינים התורה עבור הנס מכיון ש"לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך" א"כ היה גם להקב"ה תועלת בנס, וא"כ תודתנו מתקטנת משום זה כיון שלא עשה זאת רק בעדנו.

שנתרשלו בעבודה - התמסרות למצוות

מרן הגאון רבי חיים מרדכי קאץ זצ"ל

כתב הב"ח (או"ח תר"ע) בענין ימי החנוכה "אבל בחנוכה עיקר הגזירה הייתה על שהתרשלו בעבודה ועל כן היתה הגזירה לבטל מהם העבודה וכו' וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה הושיעם ה' על ידי כהנים עובדי העבודה בבית ה', על כן נעשה הנס ג"כ בנרות תחת אשר הערו נפשם למות על קיום העבודה, ולפיכך לא קבעום אלא להלל ולהודות שהיא העבודה שבלב".

הרי סיבת הגזירה בחנוכה היתה מפני שנתרשלו בעבודה, ויש להבין למה כשנתרשלו בעבודה נלקחה מהם העבודה לגמרי, והלא לא ביטלו לגמרי את העבודה, והיכן היא המידה כנגד מידה.

ונראה לומר, כי מצווה הנעשית מתוך התרשלות אינה אותה מצוה כמו הנעשית מתוך התמסרות, אלא היא מעשה אחר לגמרי. ומעתה כשעשו את העבודה מתוך התרשלות נחשב שביטלו לגמרי את ענין עשיית העבודה מתוך התמסרות.

להודות ולהלל לשמך הגדול

אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי (הלל)

פירוש הכתוב 'אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי' - אם אני עבד ה' אז נפתחו מוסרותי והריני בן חורין. וטעם הדבר הוא כי מי שאין עליו עול תורה נמצא תחת שלטון יצרו והרי הוא משמש לו כעבד למלאות ולהביא לו תמיד את כל תאוותיו, ומטלטל לכל צד כספינה בים סוער. אבל הירא את ה' כובש את יצרו ומושל בו ולעולם אינו עושה אלא את הדבר שבחר בו, ולדעתו הוא הנכון והטוב, וכל מעשיו בדרך המישרת לפניו. (מרן הגאון רבי אברהם יצחק בלוק זצ"ל, שיעורי דעת)

וכעין זה שמעתי מאמור"ר (שליט"א) זצ"ל, שלפיכך נס נסתר גדול מנס נגלה, מפני שנס נסתר מראה שהקב"ה עושה זאת רק מחיבתו את ישראל שהרי לו בעצמו אין תועלת מזה כיון שאין העולם יהודים ולא נתקדש שמו ברבים.

אבל לפי הנ"ל אתי שפיר, תודותינו אינה בעיקר עבור הצלתנו, רק מה שעל ידינו נתקדש שם שמים והגענו אל תכלית חיינו בעולם הזה, ולכן אנו מזכירים שאנו מודים עבור זה, שע"י מעשה זה נתקדש על ידינו שם שמים בעולם, ורק אח"כ אנו מודים עבור הצלתנו. ע"כ.

הרי רואים אנו שעיקר החג שאנו חוגגים אין זה על ההצלה הגופנית שלנו רק על ענין קידוש שם שמים שהבאנו לעולם, אותו מסמלים נרות החנוכה - ענין האור האלוקי בעולם החושך.

וכעין רעיון זה אמרתי גם בענין פורים, הלא הוא דבר נפלא שאנו עושים זכרון להנס שניצלנו מיד המן ונצחנו את שונאינו, ומ"מ אנו חוגגים לא ביום הניצחון רק ביום המחרת, ביום ששבתנו בו ולא כמו שהמנהג בכל העולם.

וזהו נמי מטעם הנ"ל מפני שאין אנו באים להודות לד' על עצם הניצחון שניצחנו את אויבינו, רק על זה שנתן לנו את האפשרות ע"י הניצחון להמשיך הלאה בעבודתנו לקדש ש"ש שאויבינו רצו להפריע אותנו בזה, ולכן אנו שמחים במחרת יום הניצחון על שניתנה לנו האפשרות לחיות במנוחה חיי תורה ולקדש שם שמים.

ויסוד זה ניתן לראות בפרשת נח, כתיב 'ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערוות אביהם ופניהם אחורנית' וכו'. וכתב רש"י ויקח כתיב ולא ויקחו, לימד על שם שנתאמץ במצווה יותר מיפת לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה לבניו שנא' וכו' עיי"ש.

ויש להבין הגם ששם נתאמץ במצווה יותר מיפת סוף סוף הרי עשו אותה מצווה ולמה כל כך נשתנה השכר ביניהם? שם זכה למצות ציצית עבור בניו שהיא כיסוי לגוף האדם בחייו מצווה גדולה ועצומה שיכולים בניו לזכות מחמתה לחיי העולם הבא, ואילו יפת זכה לקבורה לבניו כיסוי לאחר מיתה שהוא מהות אחרת לגמרי.

ולדברינו ניחא, כיון ששם נתאמץ במצווה יותר מיפת אי"ז נחשב שעשו אותו מעשה, אלא נחשב מעשהו של שם מעשה אחר לגמרי ממעשהו של יפת, ולכן השכר על זה הוא שכר שונה לגמרי.

חידוש נוסף יש לנו לראות, כשנדייק בדברי הב"ח שכתב 'וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה' ונראה מכך שההתרשלות היתה בכך שלא מסרו נפשם על העבודה קודם לכן, ויש להבין הרי אין דין מסירות נפש אלא בג' עבירות או בשעת השמד אך לא בעבודה שבבית המקדש בזמן שאינו שעת השמד.

ונראה מזה כי התאמצות במצוות ואף זו שאינה עד כדי מיתה, שייך להגדיר

ד' לי בעודי ואני אראה בשנאי (הלל)

ה' לי בעוזרי - הנני בטוח שה' יהיה בעוזרי, וממה נובע הביטחון הזה? באיזה דבר אני רואה את זה? "ואני אראה בשונאי" הנני רואה שכל עול וחומץ, כל פורק עול תורה ומצוות, אוכל טריפות ומחלל שבת נמנה על שונאי, ממילא אני בטוח שה' יהיה לי בעוזרי. בשם גיסי הגאון האמיתי רבי יוסף לייב זצ"ל אב"ד ור"מ טעלז.

(מרן הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל)

קול רינה וישועה באהלי צדיקים ימין ד' עשה חיל (הלל)

היה מסביר הגאון המהר"ל זצ"ל שבזמן שיש התלהבות והתרוממות רוח אצל צדיקים שלמטה, אז ימין ה' עושה חיל, מתגברת השפעת השכינה למעלה ולמטה, ועושה חיל בעולמינו כאן.

(מרן הגאון רבי חיים מרדכי קאץ זצ"ל, חלקת מחוקק)

מנהגי הישיבה חנוכה ופורים

חנוכה

- א. אבל מתפלל לפני העמוד מנחה ומעריב אך לא שחרית.
- ב. מברכים להדליק נר 'של' חנוכה.
- ג. בני הישיבה מדליקים נרות בפתח הבנין שבו הם דרים, ומפני הסכנה לא ידליקו בחדרים.
- ד. במוצ"ש מדליקים נר חנוכה ואח"כ מבדילים.
- ה. מתפללים מעריב במוצ"ש בזמן הקבוע, חמישים וחמש דק' לאחר השקיעה.
- ו. אומרים על הניסים [ולא ועל הניסים].
- ז. בר"ח טבת קוראים בב' ספרים, אומרים הקדיש לאחר כל הקריאה ואין מניחים הס"ת הראשון על הבימה בשעת הקדיש.

פורים

- א. נוהגים לכבד רה"י במפטיר של ד' פרשיות.
- ב. א"א אב הרחמים והזכרת נשמות בד' פרשיות, בשבת זכור מוציאים הס"ת המהודר לקריאת זכור.
- ג. לפני הקריאה מכריזים שיכונו לצאת המצווה דאו' של זכירת מחיית עמלק.
- ד. חוזרים על כל הפסוק האחרון של "זכור".
- ה. נותנים מחצית השקל בפורים בבוקר קודם קריאת המגילה.
- ו. בליל פורים מתפללים מעריב בניגון הימים הנוראים.
- ז. מדליקים שני נרות לקריאת המגילה וגם בקריאת היום.
- ח. זמן שחרית הוא כבכל השנה.
- ט. לפני קריאת המגילה עושים הפסקה לנתינת מחצית השקל.
- י. קודם הברכות ביום מכריזים שיכונו בברכת שהחינו על שאר מצוות היום.
- יא. נוהגים לקיים סדר לימוד שעה אחת לאחר התפילה.
- יב. בקריאת פרשת פרה מקפידים לקרוא בס"ת היותר מהודר.

בשם 'מסירות נפש' וכלפי זה הייתה הטענה עליהם שלא התאמצו כ"כ בעבודה, והגדר בזה נראה כי כל התאמצות לקיים מצווה בשלימותה הדורשת מן האדם לילך נגד טבעו ותכונות נפשו – מסירות נפש תקרא.

נמצא, כי גדר מסירות נפש הוא כל קושי שיש לאדם בהליכתו נגד טבעו ותכונות נפשו, והדין שנאמר עד כדי מיתה הוא שיעור במסירות נפש, ושיעור זה נאמר רק בג' עבירות חמורות או בשעת השמד. ואמנם אף בשאר המצוות יש דין 'מסירות נפש' אך השיעור אינו עד כדי מיתה אלא 'וחי בהם ולא שימות בהם' והטעם שנאמר דין מסירו"נ בכל המצוות הוא מפני שמסירות הנפש היא הקובעת את שלמות המצוה ובלי מסירות זו לא תקרא העבודה שלימה ותהא כפעולה אחרת לגמרי מהמצווה השלימה.

צו השעה בימי החנוכה הוא מסירות נפש למצוות היום הדלקת נר חנוכה אמירת הלל ועל הניסים, אולם יש להוסיף כי גם לימוד התורה הוא ממצות היום, שהרי רצו היוונים לעקור לימוד התורה מישראל, וכמאמרם ז"ל 'אלות יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהם שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל' ובחנוכה הוחזרה העטרה ליושנה.

לכן על בני הישיבה לשמור ימים אלו מבלי לבטל מלימוד התורה ואדרבה להתאמץ יותר מכל השנה מאחר שזהו עניינם ותוכנם של ימים אלו לא להתרשל מן המצוות אלא להתמסר אליהם בכל הכוחות ולהתאמץ בהם יותר ויותר.

להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך

מזן הנאון רבי ברוך סודוצקין זצ"ל

בנוסח על הניסים "כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך" וצריך להבין למה חילקו הדברים לשניים, הרי ב"להעבירם מחוקי רצונך" נכלל גם "להשכיחם תורתך" הרי לימוד התורה הוא מכלל התרי"ג מצוות.

אך נראה ששונאי ישראל ידעו שאי אפשר להעביר את בני ישראל מחוקי רצונך דהיינו המצות כל זמן שילמדו תורה מפני שהמאור שבה מחזירם למוטב, ואין להם עצה אחרת רק אם מתחילה ישכיחם תורתך ע"י ביטול לימוד התורה בכלל ישראל, ואז ח"ו יוכלו להעביר את כלל ישראל מקיום המצות.

ואנו רואים זאת בעליל שבמקומות שלא היו ישיבות ולימוד התורה נעשה רעפארם (רפורמים) ובני ישראל נעשו חופשיים ובמקומות שיש ישיבות ולימוד התורה, שם יש קיום המצוות.

ועיקר המלחמה היה נגד תורה שבע"פ, כי עיקר אור התורה משיגים רק ע"י תורה שבע"פ שע"י העסק בה מבינים סודות התורה, וזהו דיוק הלשון של "חזדים ביד עוסקי תורתך" לא "לומדי תורתך" רק עוסקי תורתך שזהו תורה שבעל פה, וכמבואר בט"ז או"ח סי' מ"ז שבברכת התורה אומרים לעסוק בדברי תורה, דהיינו עסק התורה להתייגע והתעמק ולטרוח בה וזהו תורה שבעל פה.

נרות חנוכה - 'להראות ולגלות הנס'

הנה בחנוכה תיקנו חז"ל הדלקת הנרות בעבור פרסומי ניסא. ופרסום היינו כדי להודיע הדבר לרבים, שכולם ידעו את הנס שנעשה לישראל בימי החנוכה.

אמנם הרמב"ם בתחילת הלכות חנוכה כתב ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור וכו' ומדליקין בהן הנרות בערב על פתח הבתים בכל לילה ולילה משמנות הלילות כדי להראות ולגלות הנס. הנה מבואר בדבריו שענין הדלקת נר חנוכה ופרסומי ניסא הוא 'לגלות הנס'. וגילוי משמעותו שיש דבר נסתר ומכוסה, דבר שהוא סוד, וצריך גילוי כדי להראותו, ומבואר שבענין הנס של נרות החנוכה היה דבר נסתר ומכוסה, ומכלל המצוה של הדלקת הנרות הוא לגלות הדבר ולהוציאו מהסתרו. וצריך להבין מהו אותו דבר נסתר שהיה בנס הנרות חנוכה.

נס פך השמן – נס בסתר

ונראה לבאר הענין, דבאמת נס פך השמן הוא נס שנעשה בהסתר, שהרי הנס נתרחש ואירע בתוך ההיכל בהדלקת המנורה, וההיכל הוא מקום שרק כהנים נכנסים לתוכו, וגם כהנים נכנסים רק בשעת עבודה, ואם כן נמצא שהנס אכן נעשה בהסתר ואינו מגולה ולא היה נראה לרבים כלל, ונעשה בצנעא ולא היה לנס שום פרהסיא וגילוי לרבים, והרי הוא נס שנעשה בהסתר והוא נס מכוסה.

זהו ביאור דברי הרמב"ם שהדלקת הנרות הוא גילוי על הנס, שע"י הדלקת הנרות מתגלה ויוצא לאור יגיעת הדבר הנסתר שנעשה נס בצנעא בתוך ההיכל.

אור המנורה – אור התורה

ועצם הדבר שנס זה נעשה בהסתר ולא בגילוי

מפיהם אנשי היום

משולחנם של רבותינו
ראשי הישיבה שליט"א
בעניני דינא

אור המנורה אור התורה

מודינו ראש הישיבה
הנאון דבי היום פינשטיין שליט"א

ובפרהסיא, יש לבאר בזה דהנה המנורה היא כנגד התורה, וענין המנורה ואור הנרות הוא להאיר את אור התורה, שעצם התורה נמצאת בתוך הארון בבית קדשי הקדשים, והמנורה היא מאירה את אור התורה הנמצא בתוך ארון ברית ה', ומוציאה את אור התורה הגנוז בלוחות בבית קדשי קדשים ומאירה את אור התורה.

והנה בבנין הבית שבנה שלמה המלך כתוב בנביא מלכים (מ"א, ו') 'ויעש לבית חלוני שקופים אטומים', ומבואר בגמרא במנחות דף פ"ו ע"ב שהחלונות היו שקופין מבחוץ ואטומין מבפנים, כלומר שהיו עשויין באופן שנפתחין כלפי חוץ, ולא כמו שאר חלונות שנפתחין כלפי פנים כדי להכניס האור אל הבית. הנה מבואר ענין מחודש שעשו החלונות באופן שנפתחים כלפי חוץ, והיינו שהם באים להוציא האור מבפנים אל החוץ, היפך משאר החלונות שנעשים להכניס האור מבחוץ אל תוך הבית. ומבואר דבבית המקדש נעשו החלונות כדי להוציא את האור המאיר בבית המקדש אל החוץ. והנה איזה אור האיר במקדש, הלא הוא אור המנורה, והחלונות באו להוציא את אור המנורה אל החוץ.

וביאור הענין הוא, כי אור המנורה הוא אור התורה, ואור התורה צריך שיאיר לכל העולם, ולכן נעשו החלונות להוציא את אור התורה המאיר בבית המקדש להאיר את העולם באור התורה.

מקום התורה – בסתר

והנה המקום של תורה הוא בסתר, וכמו שדרשו חז"ל בגמ' בסוכה דף מ"ט ע"ב על הפסוק בשיר השירים 'חמוקי ירכיך', שנמשלה תורה לירך, לומר לך מה ירך בסתר, אף דברי תורה בסתר. ובגמ' במועד קטן דף ט"ז ע"א איתא שמכח דרשא זו שדברי תורה בסתר כירך, גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק, וברש"י בסוכה שם כתב שכבוד התורה בצנעא ולא להיות יושב ושונה בגובה של עיר.

ובמדרש תנחומא בריש פרשת בחוקותי איתא על הפסוק במשלי 'חכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה', שאל רבי שמואל בר נחמני את רבי יונתן ברבי אליעזר שהיה עומד בשוק אמר לו שנה לי פרק אחד, אמר לו לך לבית הלמוד ואני אשנה לך שם, אמר לו רבינו לא כך למדנו חכמות בחוץ תרונה, מהו חכמות בחוץ תרונה בחוצה של תורה, אמר לו המרגלית היכן נמכרת היא לא בחוץ, אבנים טובות ומרגליות היכן הן נמכרות לא במקום הידוע, אין מוליכין אותן לא לבעלי ירקות ובעלים ושומים, אלא במקום סוחרים, אלא לא בחוץ, כך התורה בחוץ היא נאמרת שנאמר חכמות בחוץ תרונה, ברחובות, מהו ברחובות במקום שמרחיבין והיכן מרחיבין לה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

הרי דתורה מקומה אינה בחוץ ברחובות ובשווקים, לא במקום גלוי ונראה לרבים, אלא מקומה בסתר ובצנעא. ולפי זה כיון דאור המנורה הוא אור התורה, על כן הנס של המנורה, שיכלו להדליק הנר, שעניינו הוא שיכלו להמשיך בהשפעת וגילוי אור התורה ע"י נרות המנורה, נעשה בהסתר ובצנעא, כי מקום דברי תורה ומקום השפעת וגילוי אור התורה הוא בסתר ובצנעא ברחובות של תורה.

קדושה לאיסור השתמשות, ועוד משום ביזוי מצוה.

לפי זה יש לפרש דזהו שאמר הנרות הללו קודש הם, שהם קדושים כנרות המנורה לאיסור השתמשות. וזהו שכפל האיסור, דתרת קאמר הנרות הללו קודש הם, זהו כטעם הראשון שכתב הרשב"א דהו קודש כמנורה לאיסור להשתמש, ועוד ואין לנו רשות להשתמש בהם וזהו מהטעם השני דבזוי מצוה, וזה אינו שייך לקדושת הנרות.

הנרות הללו קודש הם

הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם. הנה זהו כמאן דאמר דאסור להשתמש לאורה. והנה הרשב"א פירש הטעם שאסור להשתמש לאורה משום דע"י נס שנעשה במנורה תקנו, הלכך עשאוה כמנורה שאסור להשתמש לאורה, אי נמי כיון דלמצוה הדליקה איכא משום בזוי מצוה. ומבואר דתרי טעמים יש באיסור להשתמש לאורה, וחדא דעשאוה כנרות המנורה דישיבה

**בענין מהדרין
מן המהדרין**
מודינו ראש הישיבה
הגאון רבי היים מרדכי אהבנד שליט"א

התפילין הוא מקשר את עצמו בקשר היחוד והקדושה [א"ר והגר"א וכיון בזה לתרץ קושיית הש"א והדג"מ] עכ"ל.

הרי דבתרי מילי ל"ש ד"ז כלל, ומש"א בגמ' מעלין בקדש אינו אלא טעם בעיקר התקנה, דכיון דבעלמא יש כלל דמעלין כו' ע"כ תקנו מוסיף והולך ולא איפכא, וכמו דלמ"ד פוחת והולך אמר' כנגד פרי החג, שהוא טעם למה תקנו כן, כך למ"ד מוסיף והולך לכך תקנו כן דבעלמא הדין דמעלין ולא מורידין, אבל עיקר הדין הוא להדליק כמנין מסוים, וכל שאינו מדליק כמנין זה אין שום קיום.

ב. והנה מרן זללה"ה באבי עזרי (הל' חנוכה פ"ד) כתב ז"ל ודע דנראה ברור במי שעומד ביום שלישי ואין לו שלשה נרות דמ"מ מדליק שתי נרות, ולא אמרינן שההידור נשלם רק בשלשה כו' דזה אינו דודאי יש הידור אף בשתיים ביום שלישי ג"כ כו' ולא גריע יום שלישי מיום השני והוא פשוט וברור ותמיהני בזה עמש"כ בספר בית הלוי לחנוכה שאם אין לו בליל שלישי רק ב' נרות שמדליק אחד דמה הידור יש בליל שלישי בשתי נרות כו' ע"כ.

וכונתו דהבית הלוי כתב דד"ז תליא בטעמים וכנ"ל, ולטעמא דכנגד הימים הנכנסים ליכא קיום אלא במנין אותו יום, [וכ"נ מהביאור הגר"א הנ"ל] וע"ז השיג מרן זללה"ה דגם לטעמא דכנגד הימים כו' איכא קיום של ב' נרות ביום שלישי. ודבריו צריכים ביאור דאיזה קיום יש בזה כיון דאין בזה הכירא דמנין הימים.

והנראה בזה בע"ה, דהנה עיקר הא דאמרינן חד אמר כנגד הימים הנכנסים צ"ב, דאיזה ענין יש בזה, ובשלמא כנגד הימים היוצאים א"ש דהוא היכר על ריבוי הנס וכש"כ הבה"ל דתוספת הנרות מורה על ריבוי הנס, אבל איזה היכר יש במיעוט הנרות, ונראה פשוט דאי"ז עיקר הדין להדליק כנגד הימים הנכנסים, דעיקר התקנה לא

תליא בסדר כלל, כ"כ דתקנו לעשות היכר כנגד כל הימים שאירע בהם נס, דהרי כל יום ויום היה נס נוסף.

וכמבואר בשבת (דף כ"ג א') דמה"ט אמרינן כל יום שעשה נסים לאבותינו ושהחיינו רק פע"א, דזמן ליכא אלא אחד ונס כל יום איתיה, והיינו דבכל יום נוסף נס אחר, ואהך נס עדיין לא בירך אלא על נס אחר, וכ"כ הב"י (סי' תרפ"ג) בשם השבלי הלקט דמה"ט גומרים הלל בכל יום, לפי שבכל יום נוסף נס חדש, וע"ז תקנו דין מהדרין מה"מ להדליק נרות כנגד כל הניסים, דהדלקת ב' נרות הוא זכר לריבוי של שני ימים והדלקת ג' הוא זכר לנס של ג' כו' וכל שהדליק מנין נרות איכא בזה הכירא לאותם מנין ימים, ולא נחלקו אלא בסדר לכתחילה, אם מוסיף והולך או פוחת והולך, אבל בין למר ובין למר קיים עיקר התקנה דמ"מ הא הדליק כנגד כל נס ונס, וכמו לאידך לישנא דתקנו פוחת והולך כנגד פרי החג, דעיקר התקנה היה להדליק ח' מנינים כנגד הנסים, והא דנגד פרי החג הוא רק טעם בסדר, אמאי פוחת והולך, וכן מ"ד מעלין בקדש כש"נ למעלה.

כמו כן ללישנא דכנגד הימים הנכנסים כו' דאי"ז עיקר הדין, להדליק כמנין היום שעומד בו, כ"כ להדליק במשך הימים כנגד שמונה נסים, ולא יהיב אלא טעם למה מוסיף או פוחת ודוק, ואין ביניהם בעיקר התקנה כלל, רק באיזה סדר, ומש"ה אף שא"י לעשות כמנין היום שעומד בו אכתי איכא מצוה לדליק שתי נרות, דבשתיים איכא היכר לריבוי ימים, [ומה שכבר עשה קיום זה ביום שלפניו אינו נוגע לדניו היום, דמ"מ איכא מצוה להרבות ולעשות היכר לריבוי הנס] וזהו מש"כ מרן זללה"ה דלא גרע יום שלישי מיום שני, ודו"ק היטב.

חלק באלוקי ישראל

איתא במדרש "חשיכה זו יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל שהיתה אומרת לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל" (מד"ר לך מ"ד). והנה לגבי שבט לוי מצינו ל' הכתוב "לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון, וכו' ה' הוא נחלתו כאשר דיבר לו" (דברים, י"ח א-ב). והרי שנאמר כאן הלשון על הלויים שה' הוא נחלתם.

והנה זה מבואר כאן שבענין זה היה המלחמה ואי"ז רק חד מגזירותיהם אלא בזה גופא הם החשיכו עיניהם של ישראל, וע"ש זה נקראו בל' חושך, והנה צ"ב מ"ט נאמר כאן שהיוונים ביקשו את 'חלק' ישראל באלוקיהם, ולא ביקשו את 'נחלת' ישראל באלוקיהם, ודייקא שמלחמתם היה על ה'חלק' שיש לישראל בקוב"ה ולא על הנחלה, ועל ה'חלק' נלחמו בהם. ועוד צ"ב מה הוא ענין שנזכר כאן 'החשיכו עיניהם של ישראל' מה שייכות ענין זה לעיני ישראל דווקא.

והנה הרמב"ם (ש"י פ"ה ה"י) בדין זה שאין הלויים נוטלים חלק ונחלה בארץ פירש שנחלה הוא בארץ וחלק הוא בביתה, ואזהרת בני לוי קאי אתרויהו. וכ"ה ברש"י שם.

והרי שנחלה פי' דבר הנמסר לחלוקה לשבט ולמשפחה, והנה לשבט לוי לא נמסר בחלוקת הארץ ועל זה נאמר ה' הוא נחלתם, כי ענינה של נחלה הוא הנמסר לכאו"א חלקו, ולגבי לוי ה' הוא נחלתם. אמנם מהותה של 'נחלה' הוא מה שאין זה אלא חלקו הראוי לו לכאו"א, וממילא הרי הדבר הוא בגבול ובמידה, ולפי"ז אין כאן שום מקום לענין עשירות וכיו"ב.

אמנם לעומת זה 'ביזה' שהוא שלל המלחמה ענינו הוא להיפך, כי ביזה אי"ז דבר הראוי לו לאדם אלא אדרבה נוטל אדם זה את חלק האחר, את החלק המגיע לחבירו. ויתר על כן, כי מלבד זאת שאין זה החלק הראוי לו, אלא הוא נמי דבר שאין בו גבול ומידות אלא הוא בלא גבול ומידה כלל.

ובזה י"פ ענין עיקר מלחמת יוון, כי באמת אין מלחמתם של היוונים בישראל על ההנהגה הטבעית של ישראל, אלא מלחמתם של יוונים הוא על ההנהגה הניסית שישראל מונהגים בעולם, והנהגה ניסית אין לה גבול ומידה ממידות הטבע, וגם הנהגה זו אינה מדודה דווקא לפי המגיע, וכמו שהיה בנס חנוכה ששמן שמספיק להדלקת יום אחד הספיק להדלקת שמונה ימים שזה הוא הנהגת ישראל שאינם מוגבלים לחוקי מידות וגבולות הטבע, [וכן מצינו בנס האשה השנומית שהמשיכה לצקת השמן לכל כלי שהיה בלא שום מידה]. והנהגה הניסית של ישראל זו ההנהגה הייחודית שמייחדת את ישראל.

**ביאורים
בעניני חנוכה**
מודינו ראש הישיבה
הגאון רבי שלום בער סודרצקין שליט"א

וממילא זה טעם מה שמלחמת יוון ה' על 'חלק' ישראל באלוקיהם, כי בענין הנחלה של ישראל ע"ז לא היה המלחמה, אלא במה שהיה לישראל ההנהגה הניסית שנתייחדו ישראל, בזה היה מלחמתם.

[ויתכן לפ' בזה טעם מה שהיוונים פרצו י"ג פרצות בסורג כמבו' במידות פ"ב מ"ג, וטעם מה שעשו כן בסורג דווקא הוא משום שעד לשם מקום כניסת גויים והיינו שמקומו של גוי בבית ה' הוא מוגבל ולעומת זה מקום הישראל בבית ה' אין לו הגבלה וזה טעם מה שפרצו הסורג, ועי"ן].

ובזה מבואר מה שאחז"ל ע"ז ה' 'שהחשיכו עיניהם' כי הנה עיני האדם יצאו מכלל איבריו שכל איברי האדם הרי הם מוגבלים מעצמם, ואין בכוח היד לפעול אלא עד גבולה במציאות וכו' אמנם ראיית עיני האדם אינה מוגבלת, וראייה אין בה שום הגבלה מצד עיניה, ובה שנלחמו היוונים ב'חלק' ישראל באלוקיהם שזה ההנהגה שאינה מוגבלת בטבע בכך החשיכו את עיני ישראל, דהיינו שהגבילו את ההנהגתם. ועי"ן.

רשעים ביד צדיקים

בשבח דעל הניסים בנוסח השבח תיקנו 'מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך' וצ"ב דלכאו' מה ענין זדים שכנגד עוסקי תורתך, והלא שפיר יתכן שעוסקי תורתך יהיו למודי מלחמה טפי מהזדים, ומה ענין זה שמשבח כמו שבח של מסרת גיבורים ביד חלשים שצד טבע הדבר הגיבור נמסר בידי חלש, אבל זדים ועוסקי תורתך מ"ש, וכן ענין טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וצ"ב.

והנה הא ברור משבח זה דזדים כנגד עוסקי תורתך דהיפוכם של זדים הוא עוסקי תורתך, והוא כמו שנא' 'זדים הליצוני עד מאוד ומתורתך לא נטית' (תהלים נ"א).

והנה בברכת יצחק לעשיו נאמר 'ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבוד והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צואריך' (בראשית כ"ז מ') ובפשוטו נאמר כאן כי בעלמא יעקב ינצח את עשיו במלחמה בחרבו של יעקב, וכאשר תריד אז עשיו ינצח את יעקב במלחמה בחרבו.

אמנם אחז"ל 'הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידיים ידי עשיו ואם לאו הידיים ידי עשיו אתם

יכולים להם' (מד"ר תולדות ט"ה) וביאור הדברים הוא כי באמת אין הפירוש שכאשר יעקב ינצח את עשיו יהיה זה בחרבו של יעקב וכאשר תריד חרבו של עשיו תגבר עליו, אלא פירוש הדבר הוא כי באמת בצורה הטבעית אין שניהם שוים כאחד, כיון שכוחו של יעקב בצורה הטבעית הוא רק ב'קול' וכאשר אין לו כוח קולו ממילא ינצח עשיו את יעקב מאיליו ב'ידי' והוא דרך הטבע.

ואלא שכוח ישראל להילחם ולנצח את עשיו הוא בשעה שמלחמתם היא מלחמה בפה, ואז בדרך הטבע יעקב מנצח את עשיו, והיינו שמה ש'הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו' פירושו של דבר הוא שבדרך הטבע ב'ידיים ידי עשיו' ינצח עשיו כענין הגיבור כנגד החלש, ואילו ב'קול קול יעקב' בכוח הפה בלבד יעקב יכול לנצח את עשיו, וכמו שאמרו אין כוחינו אלא בפה, שאין לנו כוח אחר.

הכוח של כלל ישראל בניצחון במלחמה הוא רק בכוח הפה, וממילא סכסיסי מלחמה לא שייכים ביעקב ולא מועילים לו במלחמתו, וכל צורת המלחמה של ישראל היא רק ב'קול קול יעקב'. ובתהלים נאמר 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשביט אויב ומתנקם' (ח' ג') ולהדיא כתוב כאן שכוח ישראל להשביט אויב ומתנקם, הדרך שלנו להלחם הוא רק 'מפי' עוללים ויונקים, רק בכוח פה.

וזה השבח של זדים ביד עוסקי תורתך וכן טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים שנאמר כאן כיון שבדרך הטבע עשיו ראוי לנצח את ישראל, כיון שעל חרבו הוא חי, וע"ז משבח שאע"פ שבדרך הטבע מצד דרכי המלחמה וטכסיסי המלחמה היוונים היו ראויים לנצח מ"מ הקב"ה עמד לצדיקים ועוסקי תורתו ומסר הרשעים והזדים בידם. ועי"ן.

וכע"ז שמעתי כמדו' בשם אאזמו"ר הגר"ב צ"ל לברא מה שאמרו בגמ' (סנהדרין צ"ד ב') שמפני עולו של סנחריב נעץ חזקיה חרב ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה יידקר, ובדקו ולא מצאו עם הארץ ותינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בטומאה וטהרה, עיי"ש. ולכאו' צריך להבין מה שאמר כל מי שאינו עוסק בתורה יידקר בחרב, והלא מצוות ת"ת אין עליה חיוב מיתה, ומה"ת שיידקר בחרב.

והביאור בזה, הוא שכיון שכוח המלחמה של ישראל הוא ע"י התורה ובהם הם נוצחין ממילא זה שאינו עוסק בתורה בשעת מלחמה דינו כדין המבקש לחזור מעורכי המלחמה שכ' הרמב"ם שהרשות בידן לחתוך שוקיו (הל' סנהדרין ומלחמות פ"ז ה"ד).

(משיעור שנמסר בישיבה הקד')

**אור ישראל
למוד השיבת יוון
מודנו המשנה
הנח"צ דבי יוסף דייס שליט"א**

א. איתא במדרש (מד"ר לך לך מ"ד) עה"פ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום (בראשית א' ב') 'תוהו זה בבל ובוהו זה מדי וחושך זה יוון'.

והנה יש להבין מה שהגדירו חז"ל את יוון כחושך דווקא, ולכאורה איזה 'חשכות' היה ביוון, והלא כל החכמה הי' אצל יוון, וכמו הפילוסופיה וחכמת הרפואה וכדו' וא"כ מה הוא ה'חושך' שנאמר כאן עליהם.

והביאור בזה הוא כמבואר בחז"ל שביארו ענין החכמה ואמרו במשנה (אבות ב' ט') 'איזהו חכם הרואה את הנולד' ולמדנו בזה שהגדרת החכמה היא ראיית הנולד.

וממילא ביאור הדברים הוא כי הנה עולם הזה דומה לפרוזדור עולם הבא דומה לטרקלין, והפרוזדור שהוא העולם הזה מביא לטרקלין שהוא עולם הבא, ויסוד ההבדל בין כלל ישראל לבין יוון הוא שכלל ישראל אין חייהם חיים להיום, אלא חייהם הוא כדי להגיע לטרקלין, כלל ישראל חיים באופן גבוה יותר ובאופן רחב יותר, דהיינו שאין הראייה של ישראל ראייה של העכשיו של התמונה הקטנה אלא הוא רואה את התמונה הרחבה, את הנולד, את הטרקלין.

ואפשר להסביר את הדברים במשל למה הדבר דומה [שכמדו' מיוחס בשם הגרא"א דסלר זצ"ל], מעשה בילד שהציץ בחור המנעול של דלת, והנה הוא רואה עט הכותבת, ובהשתוממות הוא צועק לאימו, אמא! בואי מהר וראי נס ופלא שמתרחש פה, עט הכותבת על הדף מאיליה.

ותען אמו ותצחק ותאמר לו הלא אין העט כותבת לבד, מאחורי הדלת יושב אדם וכותב בה, רק מכיון שחור המנעול כה קטן לא תוכל לראות את האדם. והילד אינו מבין ואינו מאמין, מכיון שאינו רואה אדם אלא רואה עט.

כן הוא הדבר ממש, כי כאשר אדם אינו רואה ואינו יכול לראות את התמונה הרחבה והגדולה הרי הוא חי ב'חושך' הרי חסר לו את הראייה לראות למרחק, הוא בחשיכה. וזה הוא יסוד חשיכת יוון למול חיי ישראל שחיים באור ורואים את חייהם לעתיד לבוא – לטרקלין, הם הרואים את התמונה הרחבה כראוי, וממילא הרי הם באור.

ב. והנה האבות הקד' כל חייהם היו חיים לדורות, והדריכו אותנו לדורות, ומעשה אבות סימן לבנים.

והנה יעקב ויוסף לימדו אותנו והדריכו אותנו איך לחיות בגלות, כיון שכבר אז הם ראו את הגלות.

ואמרו חז"ל שבית יעקב נמשל לאש ובית יוסף ללהבה, שנאמר והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשיו לקש (עובדיה א' י"ח). והנה אש בלא להבה אינה שולטת למרחוק, ויעקב האש ויוסף הלהבה שלטו יחדיו על עשיו, וכמו שכתב רש"י (בראשית ל') כשיעקב היה בבית לבן ורצה לשוב לכנען וכתב 'אש בלא להבה אינו שולט למרחוק משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב'.

האש – הוא יעקב בלא הלהבה שהוא – יוסף אינו שולט למרחוק, ורק כשהם ביחד הם יכולים לשלוט למרחוק, ופירושו ששטנו של עשיו האש והלהבה 'שולט למרחוק', הוא למחר, לנולד. באופן הזה הם שלטו על עשיו ויכלו לשלוט כיון שעשיו חי את ה'היום' בלבד ולא את המחר, עשיו חי את העכשיו – העולם הזה ולא את העולם הבא. כמו

וזהו ענין האור התמידי של ישראל שכל חייהם אינו לשעתו להיום, כי אם למהר.

שמצינו שהיה במכירת הבכורה שמכר עשיו את בכורתו, בשביל ובעבור העכשיו, בשביל העכשיו העולם הזה, כיון שכל ראייתו של עשיו היה ראייה של העכשיו, של העולם הזה, אז לא היה אכפת לו למכור בכורה בעבור העכשיו. ויעקב ויוסף חייהם היו בשליטה על חיי העכשיו בשביל לראות למרחוק וזה היה הכוח השולט על עשיו.

ומצינו שהדלקת נרות חנוכה מדליקים בלילה דווקא, כיון שלדידן 'היום הולך אחר הלילה' אחרי לילה יש את המחר. וזהו ענין האור התמידי של ישראל שכל חייהם אינו לשעתו להיום, כי אם למחר.

בקהלת כתיב 'טוב שם טוב משמן טוב ויום המוות מיום הוולדו' (ז' א'). שלמה המלך היה החכם מכל אדם, וכבר ביום הוולדו של אדם רואה הוא כבר את יום מותו, כך רואה שלמה את הנולד ואת המחר. וכמו"כ אצל יוסף מצינו ראייתו את

הנולד שהיה במצרים, מכיון שידע שיהיה שבע שנות שובע ואחר כך שנות רעב ואין אפשרות להחליף, ציווה יוסף שבשנות השבע עצמן כבר יכינו וידאגו לשנות הרעב. וזה היה הציווי של יוסף שחייבים עתה בשנות השבע לראות את הנולד, לראות את שנות הרעב ולהכין להם האוכל עתה. כי זהו חכם הרואה את הנולד, פירושו שרואה בעתה, בעכשיו, בהיום, כבר את הנולד, את המחר.

ג. איתא במדרש רבה בפרשת מקץ קץ שם לחושך זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפילה בבית האסורים כיון שהגיע הקץ חלם פרעה חלום'

ויש להבין מה הוא ענין ה'חושך' שנזכר כאן, ובפשוטו ענינו הוא כענין החושך שנאמר על יוון, וצ"ב מה שייכא זה לזה. ונראה לומר, דהחושך הוא ענין יציאתו של יוסף, שהנה לעיל יוסף ביקש משר המשקים 'כי אם זכרתני' וזה היה מטרת חלומו של שר המשקים, אולם יוסף הוסיף על זה כמב' בחז"ל 'והזכרתני ולפום מדרגתו של יוסף היה טענה עליו על הוספת 'והזכרתני' שכביכול שם בטחונו בשר המשקים ולא בקב"ה, וזה ענין החשיכה, במה שאין חי חיי גבוה וחיי הנולד, אלא חי את העכשוויות, את ההשתדלות בעוה"ז. ומפני כך הוסיפו לו עוד חושך, כיון שזה שאינו חי חיי גבוה ואינו רואה את התמונה ברחבה ובגודלה האמיתית, הרי הוא חי בחושך. וזה היה חשיכת יוון, חשיכת החיים חיי העולם הזה, חיי העכשיו, בלא ידיעת ובלא הכרת ה'מחר'.

ואח"כ קץ שם לחושך, ויצא יוסף מבית האסורים. ואימתי היה? בראש השנה, וראש השנה הוא זמן 'אור' כמו שאמרו חז"ל במדרש שוח"ט עה"פ 'אורי וישעי' אורי זה ראש השנה ישעי זה יום הכיפורים. ומיד בצאתו אמר יוסף לפרעה ראשית כל 'בלעד' (מ"א ט"ז), כי הכל הוא גבוה יותר והוא – 'האלוקים יענה את שלום פרעה'.

יוון מבני בניו של יפת הם, נאמר על יפת 'פת אלוקים ליפת' (נח, ט' כ"ז) יפת כולו יופי חיצוני, והיוונים כידוע תירגמו את התורה לשבעים לשון, שענין הדברים האלה הוא חיות ללא פנימיות, וחיות שאינה לשם מחר, ואינה למרחק, כי אם חיצונית ושטחית.

(משיעור דעת שנמסר בישיבה הק', ע"ד הכותב בלבד)

**קיצור ההלכות המצויות
בהלכות קדושת שביעית**

**משיעורו הגאון
דבי יעקב ויינפלד שליט"א**

הקדמה – דיני קדושת שביעית

שביעית נוהגת **במאכל אדם, במאכל בהמה, ובמין הצובעים** (משנה פ"ז), בירושלמי דן האם יש קדו"ש **במיני ריח**, והוי ספק, ונפק"מ **לפרחי ריח** וכדו'.

לגבי **עצים** נחלקו בגמ' ר"י ורבנן, ונקטינן כרבנן שאין בעצים קדו"ש ונפק"מ למעשה **ללולב** וכדו'.

בקדושת שביעית ישנם דינים רבים, ועיקרם, א. **מניעת הפסד** והוא מדרשת 'לאכלה ולא להפסד', ב. **איסור סחורה והוא מדרשת** 'לאכלה ולא לסחורה', ג. **קיום דין ביעור** [ובזה יש מח' ראשונים, א. האם מצות ביעור היא מה"ת, ב. בצורת הביעור ג. אי איכא דין למקום הביעור בא"י, ובר"ש מסריליאוי דימה זאת לפסולי קדשים שמבערם במקום קדוש, דהיינו ארץ ישראל] ולמנהג אשכנז הוא לבער מהבית, שמוציא מהבית ומפקיר ואח"כ יכול לחזור ולזכות.

דנו האחרונים האם 'לאכלה' פירושו מצוות אכילה, או ש'לאכלה' נאמר רק לצוות על קיום הדינים הנ"ל (הרמב"ן בסה"מ מנה מצוות אכילת פירות שביעית, ובמגילת אסתר למד בדעתו שיש מצוות עשה בעצם האכילה, ודלא כרמב"ם. אמנם החזו"א נקט דהרמב"ן אזיל בדעת הרמב"ם דלכר"ע אין מצוות אכילה אלא דפליגי בצורת מניין המצוות דלדעת הרמב"ן איסור סחורה הוא טעם למניית מצווה בפנ"ע).

ויש להוסיף, שבדאי ישנו ענין באכילתן אף לדעת החזו"א דאין בזה מצוות לאכלה, וכדמצינו בגמ' (ברכות ל"ט) גבי פת עירוב דכיון דאיתעבדא ביה מצווה יש ענין לקיים בו עוד מצווה, ובפירות שביעית שנתקיים בהם מצוות שביעית וקצירה ובצירה באופן המותר ממילא ישנו ענין לאוכלם בשביעית.

**א. 'לאכלה' ולא להפסד
צורת השימוש**

שינוי מדרך האכילה

דבר שהדרך לאכלו **חי**, אסור לשנות ולאכלו **מבושל**, וכן להיפך. ודבר שהדרך לאכלו **חי ומבושל**, מותר **בין חי ובין מבושל**. ודבר שהדרך לאכלו **מבושל** מותר לאכלו **מבושל**, ואסור לאוכלו חי.

'דרך אכילה' היינו שיש ציבור שאוכל בצורה כזו, גם אם הם מיעוט, אבל לא שאוכלים **לרפואה** וכדו', דאין זה נחשב דרך אכילה.

סחיטת פירות

שורש הדברים הוא ממש"כ הרמב"ם (ה' א-ג) שלא ישנה בפירות שביעית מדרכו כדרך שאינו

משנה בתרומה, ולגבי תרומה קיי"ל שאין עושין תמרים דבש ואין עושים תפוחים יין ובפשוטו אף בשביעית ייאסר, ועי' חזו"א (כ"ה ל"ב) שהאריך בכמה טעמים להתיר סחיטת תפוח, ויש שהתירו מטעם שבתרומה דבר שדרכו בסחיטה אסור משום משמרת תרומתי משא"כ לענין שביעית אין איסור משמרת, ולכן מותר בסחיטה.

העולה, **תפוזים, אשכוליות, לימונים, זיתים, ענבים**, מותר. וכן שאר פירות שדרכם בסחיטה, מותר, [ויש מחמירים בשאר פירות הגם שדרכם בסחיטה]. ופירות שאין דרכם בסחיטה, אסור לכר"ע.

פרי שנשחט שלא כדין, עדיין נוהגים בו כל דיני קדו"ש.

ריסוק פירות

פירות שדרכם בריסוק, מותר. **פירות שאין**

דרכם בריסוק, דהיינו: שניכר תוארו וצורתו, מותר לרסקם בריסוק שאינו גמור, כ"כ בחוט שני להגרנ"ק דלא גרע מחותך למה חתיכות דמותר, ובתנאי שלא ייאבד חלק מהפרי.

לענין **קטן** וכדו', שצריך ריסוק גמור באופן שגדולים אין דרכם בריסוק כה"ג, היות ודרכו של הקטן בכך מותר.

**נתינת שמן קדוש בקדושת שביעית
במחבת**

אם המטרה גם לתת טעם באוכל וגם שלא ישרף, מותר, אבל אם המטרה הוא רק שלא ישרף, אסור לתת במחבת כי הווי איסור הפסד בשביעית.

ירקות כתבלין

ירקות **כפלפל** וכדו' שרגילים להשתמש בהם להוסיף טעם בתבשיל, אם אוכלים גם את הירק,

מותר, אולם אם אוכלים רק את התבשיל, אסור.

אבל ירק שכל מהותו כתבלין כגון **בצל ושום** וכדו', גם אם בסוף לא אוכל את הירק, מותר.

סידורי פירות מפירות שביעית

אם הפירות נאכלים, מותר, אולם בדרך כלל הרבה סוגי סידורים לא נאכלים, ולכן אסור, שע"י החיתוך והסידור גורם שלא יאכלו את פירות השביעית ונפסדים [וחשיב הפסד בידיים, משום שאינו חותך לצורך אכילה].

ב. לאכלה ולא להפסד – איסור הפסדת האוכל

הפסד שלא בידיים

אסור להפסיד פירות הקדושים בקדו"ש. אבל כל האיסור הוא רק **להפסיד בידיים**, ואין דין לדאוג ל**שימור** הפרי, לכן אין חיוב להניח את הפרי במקרר שיישמר ולא ייפסד, היות והפרי נפסד מאליו, ואינו עושה מעשה שגורם להפסד הפרי.

וכן מותר **לחתוך פרי ולאכול חצי**, אפילו שבזה גורם הפסד לשאר הפרי, [ואמנם צריך לשמור את החצי בקדושה, ואסור לגרום לו הפסד בידיים].

מותר **לקלף פירות** [שהדרך לקלפם, כגון תפוחים] אף אם אינו אוכל את הקליפה. וכמו כן מותר **לחתוך תפוז** וכדו', אפילו שיוצא קצת מיץ ונפסד, ולא צריך לשמור בקדושה את המים המועטים שיוצאים.

מותר להניח פרי במקום שאין שמש, אפילו שבסוף תגיע השמש לאותו מקום ותגרום קלקול לפרי.

מותר לתת לתינוק אוכל, למרות שמפסיד חלק מהאוכל, אבל צריך לתת לו רק כמות שרגילים לתת, ולא יותר מהצורך.

מאכל בהמה

דבר **הראוי למאכל בהמה** נוהג בו קדו"ש. אולם דן החזו"א האם יש קדושה גם אם אינו עומד למאכל בהמה, באופן שלא מצוי בהמות באיזור. ונוקטים בדעת החזו"א (כ"ב בחוט שני) שמעיקר הדין אין בזה קדו"ש, אבל ראוי להחמיר ולשמור קדו"ש בדברים אלו, ולכן כל מאכל שראוי לבהמה, אף אם אינו עומד לבהמה, ראוי להחמיר ולהניחו בפח שמיטה.

[אמנם לענין שבת יש להחמיר לא לטלטל הראוי

למאכל בהמה, כיון שאין במקומותינו בהמות, יש לחשוש לחומרא שמא זה מוקצה, ולכן יש לטלטל רק באופן המותר, בטלטול מן הצד לצורך דבר המותר, דהיינו על ידי סכינ וכדו' אם צריך להשתמש במקום].

פח שמיטה

אסור להניח באשפה פרי הקדוש בקדו"ש, שגורם הפסד, הן מחמת מיאוס המקום והן מחמת שגורם למהירות הריקבון והפסד הפרי. **לכן צריך להניחו בפח מיוחד עד שייפסד ויימאס לאכילה**, ולפי מה שנתבאר יש להחמיר להניחו עד שלא יהיה ראוי גם למאכל בהמה. אך כיון שאיננו בקיאים במאכל בהמות, קשה להגדיר אחרי כמה זמן כבר אינו ראוי למאכל בהמה,

בפשטות אחרי יומיים או שלושה אפשר להוציא מפח השמיטה ולהניחו באשפה הרגילה בשקית, שאז אינו ראוי למאכל אדם, ולא יימאס באשפה ממאכל בהמה יותר מעכשיו, וגם אם פועלים יטחנו את זה במכונה, לא מסתבר שיגרע בזה ממאכל בהמה, אמנם ראוי להשתדל לא להניח ממש לפני שהפועלים טוחנים, דשמא זה נחשב כעשייה שלו להפסד הפרי, אלא קצת זמן קודם לכן.

ומותר להניח בפח שמיטה בפעם אחת כמה סוגי מאכלים, אפילו שזמן ההתכלות שונה ויוצא שסוג אחד גורם לכליוי הסוג השני, דלא נקרא הפסד, כיון שמניח את כולם באותו זמן. אבל כל ארוחה צריך להניח בשקית נפרדת, שאם ניח בלי שקית, מה שהניח קודם והתחיל להתכלות גורם כילוי לשאר.

כמו כן אסור לערבב כמה סוגים שגורמים אחד לשני מיאוס, שזה גורם הפסד לאוכל.

[צ"ע אי שרי **לערב שיירי מאכל של אורח עם שיירי שאר בני הבית**, שכעת אף אחד לא יאכל, או שמא אדם עני יאכל]. וכמו"כ **אסור לערב תבשיל בשרי עם חלבי**, שגורם שא"א לאוכלו.

שיירי מאכל

אם נשאר בצלחת **כמות שבאופן רגיל לא שומרים** משום שלא מחשיבים את זה כאוכל, **פקעה מהשיירים קדו"ש**, ומותר להפסידם ולזרוק לאשפה [אם לא היה נותנם אף לבהמה, כמש"נ לעיל]. והדבר נמדד לפי אנשים רגילים ולא לפי פזרנים או אניני טעם וכדו'. ואם אנשים רגילים שומרים את זה, נוהג בזה קדו"ש, וצריך להניח בפח שמיטה.

אם אספו שיירים מכמה צלחות ביחד, נהיה דבר חשוב וחוזרת בזה קדו"ש. ומצוי שילד אוכל קצת

ומשאיר הרבה, ונוהג בזה קדו"ש [אף אם בדרך כלל זורקים את השאריות, זה נובע מעצלות, אך מחשיבים את זה כאוכל, אא"כ הוא בכמות קטנה שלא מחשיבים].

סלט ירקות וכדו' שנופל על הרצפה ומנגבים את זה עם ממוחטת נייר, אין בזה קדו"ש, ומותר לזרוק את הנייר ואת מעט הירק שבו לאשפה. וכן **קצת ירק שנמצא בכיור**, אין בו קדו"ש, משום שבדו"כ זורקים את זה.

(שורש הדברים בקרן אורה בנויר ובמקדש דוד דקדושת שביעית שונה ממאכלות אסורות דפקיעת האיסור הינו בנפסל מאכילת כלב ואכ"מ)

גרעינים וקליפות

גרעיני אבטיח ומלון וכדו', הם מאכל אדם [משום שראוי לאכילה כשהם קלויים], וכשנשאר בכמות חשובה צריך לשומרם בפח שמיטה. וכן **קליפות בננות ותפוזים** וכדו' ושאר גרעינים של מאכל בהמה, יש בהם קדו"ש. גרעיני שסק ותפוח עץ אינם ראויים למאכל בהמה ואין בהם קדו"ש.

גרעיני משמש, יל"ע אם נחשבים ראויים למאכל, כיון שיש בהם שקד, [אך גם אם יש בהם קדושה, מותר לשחק בהם]. ואם נשארו גרעינים וקליפות בכמות מועטת שבדרך כלל זורקים, אין בזה קדו"ש, ורק אם אסף וקיבץ מכמה צלחות, חוזרת קדו"ש, וכמש"נ.

טעם שביעית

מרק שנתבשלו בו ירקות הקדושים בקדו"ש ומרגישים במרק או בבשר את הטעם של הירקות, נוהג בכלולו קדו"ש. ולענין עצמות שהתבשלו עם הקדוש בקדו"ש וקיבלו טעם, אם יש בעצמות מח, יש בהם קדושה, ועצמות בלא מח אין בהם קדושה.

'לאכלה' ולא לסחורה – איסור סחורה

סחורה האסורה

איסור סחורה הוא **שקונה על מנת למכור** או **שמלקט מהשדה על מנת למכור**, ולכן בעל חנות שקונה יבול שביעית ומוכר, עובר על איסור סחורה. אבל אם קנה [מאוצר ב"ד וכדו'] שלא על מנת למכור ונשאר לו, מותר לו למכור.

וכן **אם עשה שמחה** וכיו"ב, **מותר לו למכור האוכל שנשא**ו. וכן מותר לקנות ארגז מיץ ענבים

וכדו' ולהתחלק עם חבירו [כשמסכמים מראש], ולא נחשב שקונה ומוכר.

קייטרינג

המזמין סעודה מבעל קייטרינג, אסור לשלם תמורת הדברים הקדושים בקדו"ש, ויכול להבליע את הדמים, דהיינו, לומר בצורה מפורשת שהתשלום הוא רק עבור הדברים שאינם קדושים, ומשלם בעבורם מחיר גבוה, ואת הדברים הקדושים מקבל במתנה. ולא מספיק שיחשוב כך הקונה בליבו, וצריך לכך הסכמת שניהם.

[ישנה שמועה בשם החזו"א שהבלעה לא מתירה איסור סחורה, אלא מועיל רק לענין שלא יהיו הדמים דמי שביעית, מ"מ כ' בחוט שני שבאופן שאומר מפורש, מותר לכו"ע].

אולם, אסור שיהיה כתוב בקבלה מחיר עבור הדברים הקדושים, שמראה בכך שזה לא אמיתי וההבלעה איננה הבלעה.

וישנה אפשרות קלה יותר, שיעשה תנאי שקניית הירקות תהיה בעבור בעל השמחה, ובעל הקייטרינג משמש רק כמתווך בעלמא.

איסורים שנאסרו משום דדמיא לסחורה

פריעת חוב

אסור לפרוע חוב מדבר הקדוש בקדו"ש משום שדומה לסחורה.

ולכן הלווה ירק או פרי בין קדוש בקדושת שביעית ובין אינו קדוש בקדושת שביעית, ואסור להחזיר אח"כ דבר הקדוש בקדו"ש.

ובאופן **שמשלם כסף מיידית או מחזיר דבר אחר**, דינו שנעשה לדמי שביעית, כיון שניתן תמורת הקדוש בקדו"ש, ויש לשמור בו קדושה.

משלוח מנות מותר לשלוח דברים הקדושים בקדו"ש [לאינו חשוד על שביעית], ויל"ע אם מותר להחזיר משלו"מ מדבר הקדוש בקדושת שביעית, ששמא הוא כפורע חובו.

שימור פירות

אסור לשמור בהקפאה פירות וירקות קדושים, **בכמות גדולה שלא רגילים לשמור**, משום שדומה לסחורה. וכן אסור לכבוש ירקות בכמות גדולה מהרגיל. וכן כתב בדרך אמונה בשם החזו"א וראוי לשאול לחכם שיעור הזמן המותר לשמור.

כמו"כ אסור **לקחת פירות משדה הפקר** יותר משימוש רגיל עבור משפחתו ליותר מכשבוע ימים.

האופן המותר במכירה בזמננו

שליחות

ישנו אופן שהקונה כותב שטר 'שליחות' שהוא ממנה את בעל החנות להיות שלוחו להביא לו פירות מהגוי שמגדלם, והמוכר אינו קונה מהגוי ומוכר לישראל, אלא הוא מתווך ומביא הפירות בשליחות הקונים, והפירות אינם שייכים לבעל החנות, והתשלום הוא השווי של הפירות שמשלמים לגוי ועוד דמי תיווך והוצאות של בעל החנות.

ופירות אלו מותרים בשקילה ומדידה [אף שפירות שביעית אסורים בשקילה ומדידה, דדמיא לסחורה], מכיון שמדידה זו מטרתה לדעת כמה כ"א מהשולחים מקבל ויסיפיק לכולם.

והחזו"א הורה **שגם אם לא כתב שליחות** בחנות מסוימת, מ"מ **יכול לקנות** שם, כיון שהקונים רוצים שעוד אנשים יקנו סחורה זו כדי שיהיו פירות מצויים.

אוצר בית דין

עוד אפשרות, שבי"ד עוסקים בשדה שבעה"ב הפקיר, והם גובים תשלום על ההוצאות ושכר טירחה וכדו', ופירות אלו הם הפקר כל זמן שלא נמכרו, ובי"ד רק מתעסקים בפירות, אלא שיש להם זכות לגבות הוצאות.

תחנת חלוקה

צורה זו היא יותר מהודרת, משום שגם לא מוכרים במקום הרגיל, ועוד, שניכר היטב שאכן זה פירות הפקר, והשכר אינו עבור הפירות, וניכר שבעל החנות מתכוון להיות שליח ולא לקנות.

בכל אופנים אלו, הכסף שנותנים לא נהיה קדוש בקדו"ש, משום שהכסף אינו עבור הפירות

דמי שביעית

שביעית תופסת את דמיה ולכן אם מכר דבר שקדוש בקדושת שביעית, הכסף שמקבל קדוש בקדושת שביעית. ולכן צריך להשתמש עם הכסף רק בדברים המותרים ובהגיע זמן הביעור צריך לבער את הכסף כדין הדבר שנמכר עבורו.

אולם, אם משלם בהקפה או בצ'ק היות והכסף ניתן רק לאחר הקניין לא הווי דמי שביעית וממילא, בכסף לא חלה קדושת שביעית.

פירות נכרים

קדושת שביעית ביבול נכרי

נחלקו הפוסקים האם בפירות נכרי ישנה קדו"ש, והכריע החזו"א כדעת הסוברים שיש בהם קדו"ש, וכן נוהגים בב"ב. ולכן כשקונים יבול נכרי, צריך לנהוג בזה קדושה, והתשלום יהיה בהבלעה, שלא יהיה בכך סחורה [ואף אם מסופק אם הוא יבול נכרי, יש לשמור מספק בקדושה].

אורח

האוכל אצל מי שאינו נוהג קדו"ש ביבול נכרי, וכן **כשאוכל באולמות** וכדו', **יכול להשאיר בצלחת ובעל הבית יזרוק לאשפה**, וכן יכול לקחת את השיריים ולעטפם בשקית ולהניח בפח [שיש כאן צירוף של כמה דברים להקל, ובפרט לדעת הסוברים שהפסד שלא בידיים שרי].

וכן צריך להיזהר מאוד כשמתארח אצל מי שלא נוהג קדו"ש ביבול נכרי, **אחרי שהגיע זמן הביעור**, שלא לאכול שם יבול נכרי, או דברים שנתבשלו עם יבול נכרי וקיבלו מהם טעם וכדו'.

תרומות ומעשרות

קיי"ל שיבול נכרי שנגמרה מלאכתו על ידי נכרי, אינו חייב בתרו"מ, ואם נגמרה מלאכתו על ידי ישראל, חייב בתרו"מ בלא ברכה, ולכן גם בשנה השביעית, פירות נכרים שנוהג בהם קדו"ש, אם נגמרה מלאכתם על ידי ישראל, חייב בתרו"מ, וגם אם מסופק אם נגמרה מלאכתו על ידי ישראל או גוי, צריך להפריש, ואין בזה הפסד פירות שביעית, כי ללא זה לא יאכל כלל, ובוזה גורם שיאכלם. [גמר מלאכה – היינו שהגיע הפרי ליעדו, שלקטו והכניסו לכלי וארזו וכדו', וכן שהגיע ליעודו, כגון שרצה לכבוש ירקות וכבשם].

מתוך שיעור שנמסר בישיבה הקד'

אספקרדיא

מאמרי דעת בדרבי העליה
מפיהם של רבותינו מעתיקי השמועה שליט"א

קיום הבטחה כי לא תשכח מפי זרעו

דברי חיזוק וזיכרון שנאמרו בחייל הישיבה הקד' ביום כ' תמוז תשפ"א
מפי הגאון רבי משה חיים זילברברג שליט"א
תלמיד ישיבת טעלז – קליבלנד

להגל שמונים שנה לעקידת קדושי ישיבת טעלז ה"ד יום כ' תמוז תש"א

כי לא תשכח מפי זרעו

היום יום כ' בתמוז, הוא יום היארצייט של ישיבת טעלז באירופה, בו נטבחו בני הישיבה על ידי הגרמנים ימ"ש ועלו על המוקד על קידוש ה', ועימם ראש הישיבה, הוא הסבא של ראש הישיבה שליט"א, הגה"ק רבי אברהם יצחק בלוק הי"ד שהיה ידוע בשעתו כגאון אדיר בתורה והיה ראש הישיבה של ישיבת טעלז.

טרם שנתחיל לדבר בעניני טעלז, אני צריך להזכיר שמות ראשי הישיבה הגאונים זצ"ל וכל אחד ואחד אני צריך להקדים מורי ורבי כיון שלמדתי אצלם, אבל כיון שהזמן קצר והמלאכה מרובה בזה אני מקדים מעתה על כולם שהם מורי ורבותי.

אני נכנסתי לישיבה באלול תשי"א לישיבה קטנה, ולערך באלול תשי"ד נכנסתי לישיבה גדולה, והייתי תלמיד עד שנת תשכ"ב ואיזה חודשים בחורף תשכ"א למדתי בסניף שהוקם בעיר שיקגו בארה"ב אצל הג"ר רבי אברהם חיים לוי"ן זצ"ל.

ראשי ומייסדי הישיבה היו, הגאון רבי אליהו מאיר בלוק זצ"ל והגאון רבי חיים מרדכי קאץ זצ"ל שהיו גיסים. בעת המלחמה הם היו באמריקה, ושמעתי שהם נסעו לאסוף כספים לישיבת טעלז באירופה. ובני משפחותיהם הנשים והילדים נהרגו על ידי הגרמנים ימ"ש.

הם החליטו לייסד את ישיבת טעלז באמריקה. והם החליטו שלא יעשו זאת באמריקה היכן שהיה הקיבוץ הגדול של היהדות החרדית, כמו ניו יורק, ורצו למצוא מקום באחת מערי השדה להרביץ תורה שם, מכמה טעמים, ובאו לעיר הנקראת קליבלנד ושם ייסדו את הישיבה במסירות נפש, ומתוך אמונה

שגם באמריקה שזה היה מקום ריק מלימוד התורה ושמירת התורה האמיתי, כפי שהיה במיוחד בערי השדה, גם שם הם בטחו בקיום ההבטחה של הקב"ה כי לא תשכח מפי זרעו ושאיפילו בחורים שהם רחוקים משאיפות אמיתיות ברוחניות ובתורה, על ידי חינוך שהם יחנכו הם יהיו צמאים לתורה ולרוחניות, ויצמא נפשם.

ובאמת ראו בשנים שבאו, שהביטחון שלהם היה אמיתי ובורך ה' הרבה הרבה תלמידים גדולים בתורה נתגדלו בתורה וברוחניות וצמחו מהישיבה.

תחת ראשי הישיבה, היו הגאון רבי ברוך סורוצקין זצ"ל והגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל ששניהם התחננו עם בית משפחת בלוק. ומשגיח הישיבה היה הגאון רבי חיים שטיין זצ"ל שבא לישיבת טעלז כתלמיד בשנת תר"צ בערך, וניצול מן המלחמה בדרך נס. ונעשה המשגיח בישיבה בקליבלנד, הוא היה גאון אדיר ונפטר בישיבה טובה קרוב למאה שנה, וכולם היו רבתי.

התורה נקנית באימה ביראה ובענוה

ובאמת הרבה מהדברים שהתורה נקנית בהם, זה דברים שהם חיובים מצד עצמם, וכגון באימה וביראה, הרי יש מצות עשה (דברים י, כ) את השם אלוהיך תירא, ויראת שמים היא מצוה בפני עצמה, ואימה ויראה הם מדרגות ביראת שמים, כמו שכתב רבינו יונה (שע"ת ג, יז) שיש הרבה מדרגות ויש חיוב להוסיף יראת שמים, ולהוסיף זה לא פשוט אבל זה חיוב! אך מלבד החיוב והמצוה שבזה, זהו גם דבר שהתורה נקנית בו, ונמצא שיש פה חיוב כפול: ראשית מצד הדבר עצמו, וגם מצד שזה דבר שהתורה נקנית בו.

וכן 'בענוה', הרי הפך הענוה זהו גאוה, ועל גאוה נאמר (משלי טז, ה) תועבת השם כל גבה לב, וכבר הזהירה התורה על גאוה (דברים ח, יא-יד) השמר לך וגו' ורם לבבך ושכחת (עיי' סמ"ג לאוין סד ובהקדמה), ואם כן הגאוה זה חטא בפני עצמו, אבל זה גם סיבה שאין הצלחה בתורה, ולהצלחה בתורה צריך ענוה! ולא כולם יודעים מה היא ענוה, והמסילת ישרים האריך בזה בשני פרקים (כב-כג) וביאר טוב מאד מה היא ענוה.

עמוד התורה - הכל נשען עליו

דרך הלימוד בישיבה, מתחילה הישיבה היה מיוסד כמו דברי שמעון הצדיק שאומר 'על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים' וצריך להוסיף שגם כן רצו בישיבה שכל אחד ואחד יתנהג כפי האפשרי בענין של לפנים משורת הדין. שיהיה לו מושג, לא רק לקיים מה שההלכה דורשת אלא לחפש לעשות לפנים משורת הדין.

אע"פ שהעולם עומד כדברי המשנה באבות על תורה עבודה וגמילות חסדים, אבל ידענו כולנו מדברי רבותינו שהעמוד שהכל נשען עליו, זה עמוד התורה! ועי"ז יש הצלחה בעבודה ובגמ"ח וגם בלפנים משורת הדין.

אספר לכם דבר תורה מרבו של החידושי הרי"מ זצ"ל, הרבי הגאון האדיר רבי בונים מפשיסחא זצ"ל, בפרשת תצוה נאמר בפסוק 'ואתה הקרב את אהרון אחיך' שמשו יקרב את אהרון להיות כהן גדול. וכתוב על זה במדרש שהיה קשה למשה הדבר הזה, וביקש מהקב"ה שהוא ימנה את אהרון והקב"ה השיב לו לא, אלא אתה צריך למנות את אהרון.

ויש מבעלי המוסר שאמרו בזה דבר שאינו מתקבל

על הלב, כי אע"פ שמשה היה בדרגתו הגבוהה מכל מקום היה למשה קושי במינוי אהרון הכהן, כמו שכתוב במדרש שהקב"ה מינה את משה להיות השליח לגאולה ומשה סירב, ועי"ז אהרון נהיה הממונה להיות כהן גדול.

אבל הגאון מפשיסחא אמר פירוש אחר, משה רבינו מרוב ענוותנותו אמר לקב"ה כן, ומשום שאם משה ימנה את אהרון פירוש הדברים שמשו ממנה את אהרון והוא עומד על גבי אהרון ואהרון הוא תחתיו של משה, ומשה היה עניו מכל אדם, והוא ביקש מהקב"ה שהקב"ה ימנה את אהרון הכהן כדי שיהיה שווה בשווה, ולא שהוא יהיה הממנה. ועל זה השיב לו הקב"ה למשה, כי אהרון הכהן הוא עמוד העבודה ומשה הוא עמוד התורה, והקב"ה רוצה שעמוד העבודה יהיה תחת עמוד התורה! כי עמוד התורה צריך להיות השליט על כל עניני היהדות.

מרבתי אמנם לא שמעתי הווארט הזה, אבל כולנו ידענו שזה היה המהלך של הישיבה, המהלך של הישיבה היה חיזוק ועוד חיזוק בעמוד התורה. ושאר ענינים בידישקייט על ידי החיזוק בעמוד התורה יש ההצלחה בכל הענינים.

לימוד בסברא ישרה

אי אפשר לומר בדיוק על כל מאות התלמידים בישיבה, אבל לפי מה שהבנתי מרבתי הדגש בישיבה היה על הבנה אמיתית, לא רק לדעת אסיפת ראשונים ואחרונים, אלא הבנה ברורה במה שלומדים, מה שנקרא סברא ישרה.

והיה דגש על התמדה, לא רק דגש של כמות שעות רבות, וכמה שעות הוא מדיר שינה מעיניו. אלא הנקודה של התמדה בלא זמן בטל ובלא דברים בטלים, אלא להשתדל שהזמן יהיה מוצלח ללימוד התורה, ובענינים שצריכים עבורו ולא ילך לבטלה.

אע"פ שהרבה חידושים נאמרו על ידי הבחורים אבל זו לא היתה ההנהגה בישיבה לחפש חידושים, לא כמו אלו שמחפשים חידושים ומגדלים באוויר ומניחים הסברא הישרה.

תורה בעמלות זה טל תחיה על כל עם ישראל

הדגישו בישיבה הרבה עמלות בתורה, אפילו מי שיש לו מוח טוב וכישרון טוב צריך עמלות! צריך לזכור, ומרנן ראשי הישיבות דיברו הרבה בזה, מדברי רש"י בתחילת פרשת בחוקותי שאם חסר בעמל התורה סופו יורד ויורד, ואח"כ ח"ו יכול לבוא מזה מטה מטה להיות כופר.

וצריכים לידע בחורי ישיבה, כי אע"פ שהרבה מכלל ישראל השומרים תורה ומצוות חסר להם בעמלות בתורה, אבל זה שיש ציבור של בחורים ואברכים שעמלים בתורה זה נותן כוח תחיה לכל עם ישראל! שחס ושלום לא ירדו מטה מטה.

אם כלל ישראל היה חסר בעמלות בתורה לגמרי, היה כלל ישראל כמו עץ יבש מול רוח נושבת של כל מסית ומדיח, כמו שהיה בגרמניה באותם ענינים של רפורמה שהרבה במדינה שם נתפסו לפריקת

עול תורה ומצוות, אף שהיו שם גאונים וגדולים בתורה, אבל בקרב הציבור שם היה חסר הענינים של עמלות בתורה. היו לומדים קצת חומש וקצת סיפורים, אבל היה חסר עמל בתורה. אבל כאשר יש ציבור של עמלים בתורה זה נותן לחלוחית בכל הציבור כולו! שנהיים מקושרים בתורה ומצוות.

וגם צריך לידע כי ההשפעה של העמלות בתורה בשנות הבחורות, נשירת לכל החיים אף מי שאין תורתו אומנותו אחר כך וקובע עיתים לתורה, העמלות בתורה של השנים האלה עוזרת לו לכל ימי חייו!

למעט ב'חשק' הגשמיות

נקודה שלישית שרצייתי לומר, זה סיפור ששמעתי מפי הגה"צ רבי שלום שברון זצ"ל ששמע מהג"ר רבי לייב חסמן זצ"ל בשטיעור בפרק קנין תורה בפרקי אבות, רבי לייב אמר להם אני אגיד לכם משנה ואתם תגידו לי אם זה אכן צודק, והקריא בפניהם, כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וכו' אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא. שאל אותם רבי לייב זה אכן צודק? וענו כן, והוא אמר לא! וכך חזר על המשנה שוב פעם שנייה. לבסוף אמר להם, כתוב במשנה 'אם אתה עושה כן' אשריך. רק אם אתה עושה כן, רק אם תגיד לעצמך שזה אשריך בעולם הזה, רק אז זה אשריך בעולם הזה.

כל המשפיעים הצדיקים בזמנינו אמרו שאסור לבחור לנהוג בדרך הזו בזמנינו, צריך לאכול וצריך לישון וכו' כראוי. אבל צריך לחפש רוחניות! ולמעט עניני גשמיות, במיוחד למעט את ה'חשק' לגשמיות. אם החיים של בן תורה הוא שממעט החשק לגשמיות, רק מה שצריך, אז אשריך בעולם הזה ואשריך בעולם הבא. וכולנו צריכים לזכור את זה.

ביטחון בעמלו ועמל לפי כוחו

נקודה רביעית, המדרש בשיר השירים עה"פ 'אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ד' ודעת אלוהים תמצא' אומר, משל למי שאבדה לו מרגלית בתוך ביתו שמא אינו מדליק כמה נרות וכמה פתילות עד שימצאנה? עכ"ד. ומקשים מה מוסיף המדרש על דברי הפסוק הרי זה מה שאומר הפסוק, אם תבקשנה ככסף. ומה ההוספה בזה.

ואמר בזה הרבי מקוצק ווארט נפלא שצריך לזכור. אם יבוא מישהו ויגיד לכם שבמקום הזה יש מטמון של מאה מיליון טמון בקרקע כאן, ומי שיחפור ימצא את זה. והוא איש נאמן כבי תרי, והאדם חופר, והשמש זורח עליו והוא מזיע ועמל, ולבסוף הוא לא מוצא. הרי אחרי הרבה השתדלות הוא יפסיק ויאמר אני לא אחפש עוד.

אבל לו יצויר, שהוא יודע שזה טמון בקרקע פה! הוא ראה לפני כמה שעות מישהו הטמין את זה פה, והוא ראה שאף אדם לא בא לחפור. הרי בודאי יפסיק. אמר הרבי מקוצק זה מה שאומר המדרש אם תחפשנה כמטמונים אבל תדע שזה מ'מי שאבדה

לו בתוך ביתו! זה חיפוש שהוא יודע שזה פה! הוא יודע שזה נמצא בביתו, כך צריך לחפש את זה. כולנו למדנו במעי אימנו כל התורה כולה, והמלאך השכיח מאיתנו. אבל חיי עולם נטע בתוכינו! זה נמצא בנו.

ואני רוצה להוסיף על זה, יש כאלה שחושבים שכל אחד ואחד מסוגל ללמוד בבלי וירושלמי ושו"ע וכו' ולישון שלוש שעות בלילה, אין זה נכון. יש הרבה משברים מזה. וצריך כל אחד לשאול את ראשי הישיבה והמשגיחים, מה המטרות שהוא יכול לעמוד בהם, כמו שיש תקציבים ויעדים בכל דבר, הוא צריך להיות בטוח שהוא יכול לעמוד בזה, ואם זה לא בטוח זה מביא משברים.

בשביל ההצלחה בלימוד, צריך להיות בטוח כמו מי שאבדה לו מרגליות בתוך ביתו, שבודאי הוא מסוגל לעמוד בזה! ורק אם הוא ברור ובטוח הוא יכול לבוא להצלחה. רק כך הדרך להצלחה של בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

ראשי הישיבה של טעלז זצ"ל, הגיעו שבורים מהריגת המשפחה שלהם, אבל הם היו בטוחים שהם יוכלו להקים תורה בארצות הברית ע"י הבטחת הקב"ה כי לא תשכח מפי זרעו, ובגלל שהם היו בטוחים בזה הם הצליחו באמת.

השפעת הישיבה לכל החיים

עוד נקודה אחת רצייתי להוסיף, בישיבה חינכו והדגישו לנו שיישיבה זה המקום לבנות חיים של הצלחה, ובודאי צריך קבלות בלי נדר. למשל, בישיבה הדגישו שכאשר נעשה אברך בשנות הכולל וכן אחרי שנות הכולל, צריך להיות חושב בעניני צרכי הציבור.

אני זוכר שבבין הזמנים בפסח כולנו היינו מחויבים לאסוף כסף בשביל ה'חינוך העצמאי' בתחילתו, כיון שחכמי ישראל באר"י אמרו שיש בזה הצלה. וגם העניין של לדאוג לקידוש ה'. ועל קידוש ה' כתוב כמה זה גדול העניין הזה, וחילול ה' זה חמור מאוד. וצריך לבנות את זה לכל החיים שיהיה בהתנהגות של בני תורה.

צריך להדגיש עכשיו את הענין של הקבלות, לקבל קבלות עכשיו לבנות את החיים על דרך התורה. בפרט בזמנינו שכל חכמי ישראל צועקים שיש מגיפה של 'טכנולוגיה' שהרבה הרבה נפלו בזה וחשבו ש'אצלי זה לא יעשה נזק' ולמעשה, רבים חללים הפילה! אז צריך עכשיו בישיבה בשנות העמלות בתורה לקבל קבלות לא רק לזמן הישיבה אלא לקבל קבלות לכל החיים, איך אני רוצה להיראות בעוד שלושים שנה, איך להתנהג.

הקב"ה יעזור שכל זה יהיה עילוי נשמה לאלו אותם קדושי עליון, קדושי עליון ממש, שנהרגו על קידוש ה'. בספר המגיד כתוב שהבית יוסף שאל למה הוא לא זוכה למות על קידוש ה', והמגיד ענה לו שכלל ישראל צריכים את התורה שלו, והקב"ה רוצה שהוא יישאר בעולם. ואנחנו צריכים לדעת שהקב"ה רוצה שנשאר בחיים להיות עמלים בתורה, ועל ידי כך יבוא המשיח אכ"ר.

יש לעיין

שאלות לחידודא שנערכו ע"י הרבנים הגאונים ר' יעקב יונגרמן שליט"א ור' אהרן חיים הופנר שליט"א מרבני הכולל שע"י הישיבה הקד' במודיעין עילית, מתוך הסוגיות הנלמדות בין כותלי היכלי הכוללים שע"י הישיבה הקד' להתבשם מאוויר הפסגות ולצלול אל עמקי ההוויות.

א במקור דין "חזקה"

גמ' (חולין י"ב) ילפינן דין "חזקה" מבית המנוגע שהכהן יוצא מהבית ומטמא, ולא חיישינן שנתמעט הנגע, ומוכח דאזלינן אחרי חזקה שהנגע נשאר שלם. **וצ"ע** דבבית המנוגע יש "חזקת הגוף" שגוף הבית לא השתנה, וא"כ אין הגמ' מוכיחה דין חזקה מבית המנוגע, דלמא רק חזקת הגוף מועילה ולא שאר חזקות, וכדמצינו בתוס' (כתובות ע"ה ב') דחזקת הגוף אלימה יותר משאר חזקות (דזהו חזקה בשורש הספק)?

ב. בענין "רובא וחזקה רובא עדיף"

התוס' (חולין י"א א') כתבו, דמקור הדין דרובא וחזקה רובא עדיף הוא מפרה אדומה, דמכשירים את הפרה מדין "רוב" בהמות לא טריפות, וזהו מועיל כנגד "חזקת טמא" שיש לאדם שמזים עליו. **וצ"ע** דבפרה אדומה מלבד חשש "טריפה" יש ג"כ חשש "נבילה" דשמא היא נקובת הושט, ונמצא דהרוב שמכשיר את הפרה הוא כנגד ב' חזקות, גם כנגד חזקת אינו זבוח (שיש נבילה) וגם כנגד חזקת טמא (שיש לאדם שמזים עליו) ואין מועיל הרוב כנגד ב' חזקות, הרי יסד הריב"ש (סי' שע"ט) דרוב מועיל רק כנגד חזקה אחת ולא כנגד ב' חזקות?

ג. בענין "רוב כנגד ב' חזקות"

הריב"ש (סי' שע"ט) יסד, דרוב עדיף רק על חזקה אחת, ולא על שני חזקות. **וצ"ע** דהנה יל"ע מהו הטעם דרובא וחזקה רובא עדיף, וביאר מורנו רה"י הגרש"ב סורוצקין שליט"א (בשיעור בהיכל הכולל מודיעין עילית) דרוב זהו "בירור" שמברר את המציאות וחזקה זהו "הנהגה" כשיש ספק, והוכיח מורנו רה"י שליט"א דחזקה זהו "הנהגה" מלשון הגמ' חולין י' ב' "אוקי מילתא אחזקיה", וכן הוכיח דרוב זהו "בירור המציאות" מלשון הגמ' חולין י"א א' "זיל בתר רובא", וזהו הטעם דרוב עדיף על חזקה דאחרי שהרוב מברר את המציאות כבר אין ספק ולא שייך דין חזקה, וא"כ לפי"ז צ"ב, דיועיל הרוב גם כנגד ב' חזקות?

ד. בענין "מיעוט שאינו מצוי בטריפות"

ברש"י (חולין י"ב א' ד"ה פסח) מבואר, דבבהמה צריך לבדוק רק טריפות המצויות, אבל מיעוט שאינו מצוי אין צריך לבדוק. **ומעשה** בעל בהמה שהביא את בהמתו לשוחט לשחוט, והשוחט אע"פ שלא היה צריך לבדוק טריפות שאינם מצויות הוא החמיר לבדוק וגילה שהבהמה טריפה, ובעל הבהמה תובע את השוחט שהפסידו ממון, והשוחט טוען שהצילו מעוון טריפה באונס, ויל"ע מי צודק?

ה. בענין נתינת "זרוע לחיים וקיבה"

במתני' (חולין ק"ל א') שנינו, הזרוע והלחיים והקיבה נוהגים בארץ ובחול, בפני הבית ושלא בפני הבית. **ובגמ'** (שם קל"ד ב') מבואר, דבדין "לחי" כלול ג"כ הלשון שצריך ליתן לכהן. **וצ"ע** אין אברהם אבינו נתן למלאכים ג' לשונות של בקר (כמבואר בגמ' ב"מ פ"ו ב' וברש"י פר' וירא) הרי אברהם אבינו קיים את כל התורה כולה (יומא כ"ח ב') והיה צריך ליתן את הלשון לכהן. ואין לומר, דלא היה לו כהן מזרע אהרן, דהרי רש"י (לך י"ד ב') כתב, דאברהם אבינו נתן מעשר לשם שהיה כהן (יעיין בגמ' נדרים ל"ב ב')?

ו. בענין ברכה על "שחיטת בן פקועה"

בגמ' (חולין ע"ה ב') מבואר, דבן פקועה אינו צריך שחיטה דניתר בשחיטת אמו, אך אם הבן פקועה הפריס ע"ג קרקע הוא צריך שחיטה מדרבנן, מפני החשד שיחשבו שאוכל בלי שחיטה. **וצ"ע** דהנה בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' תקכ"ה) מבואר, דמברכים ברכת המצוות על שחיטה זו שהיא מפני החשד, ומדוע הרמ"א (או"ח סי' תרע"א ח') כתב, דכשיש ב' פתחים וצריך להדליק בשניהם נר חנוכה מפני החשד, דאין מברכים על ההדלקה בפתח השני שהיא משום חשד?

ז. בדיקת הסכין אחר השחיטה

יש להקשות לדעת הרמב"ן חולין י' א' בדעת רב הונא שגם אם נבדקה הסכין קודם השחיטה חייב לחזור ולבודקה אחר השחיטה שמא נפגמה בעור, ואם אבדה הסכין השחיטה פסולה, אין אפשר לברך על השחיטה עובר לעשייתה, ניחוש שהסכין תיפגם, דאם חיישינן לענין כשרות השחיטה כ"ש דניחוש שלא לברך מספק, **וצ"ע**. (עי' מפרשי הטוש"ע י"ד סי' כ"ח ס"כ שהקשו כע"ז, אלא שתירוצם לא יועיל לד' הרמב"ן אליבא דרב הונא).

ח. רוב לאיסור מטעמים שונים

ברמ"א חו"מ סי' כ"ה ס"ב מבואר לענין רוב דיינים, דאף אם פסקו את הפסק מטעמים שונים, אזלינן בתרייהו וחשיב רוב. **ובשו"ת נובי"ת חו"מ סי' ג'** הביא שיש מגדולי הפוסקים שנחלקו על הרמ"א. ויל"ע בכיו"ב בדין עשר חנויות, באופן שג' חנויות מוכרות בשר נבילה וג' בשר טריפה וד' מוכרות בשר כשר, האם חשיב רוב לאיסור, או דדיינין לכל איסור בפ"ע והוי רוב להיתר. ועיין. (עי' שערי ישר שער ד' פ"ט).

ט. הילפותא מפסח לדין רוב

בחולין י"א א' למדו דין רוב משבירת עצם בפסח, דאמר רחמנא ועצם לא תשברו בו, וניחוש שמא ניקב קרום של מוח, אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא. **וצ"ב** ההוכחה, דהרי מדאורייתא מותר לשבור העצם ע"י גוי או קטן, ואין אפשר ללמוד מהכתוב, **וצ"ע**. (עי' שו"ת רעק"א תניינא סי' קל"ב).

י. הילפותא מעגלה ערופה לדין רוב

כבר מוטו בי מדרשא בשם א' האחרונים (הו"ד בספר גור אריה יהודה חלק השו"ת סי' ז' אות א' ובספר עין התכלת אות מ"א ובספר ליקוטי אורה (למו"ר הג"ר יחיאל פלק שליט"א ראש הכולל במודיעין עילית) שבת קל"ז א') **דלא אמרינן ספיקא דאורייתא לחומרא בספק מצוה אלא היכא שלאחר עשייתו יצא בבירור מכלל הספק, משא"כ באופן שגם אם יחמיר אכתי יעמוד בספק, אין חיוב להחמיר שמא יעלה בידו לקיים המצוה.** ויש להקשות ע"ז מחולין י"א א', דפריך מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא, ולהלן איתא, רב ששת בריה דרב אידי אמר, אתיא מעגלה ערופה דאמר רחמנא הערופה כשהיא שלמה תיהוי, וליחוש דלמא טרפה היא, אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא. ומבואר ברש"י (סוד"ה שלמה תהוי) דאם היא טרפה צריך להביא אחרת. ומשמע

דלולי דין רוב היה צריך להביא אחרת מספק. ולכאורה הוא מדין ספד"א לחומרא.

וצ"ע, דהלא גם אילו יביא אחרת לא יצא בבירור מן הספק, דשמא אף היא נטרפה, ומה שייך לומר בזה ספד"א לחומרא, **וצ"ע**.

יא. גזל מתנות כהונה

קיי"ל (חו"מ סי' ל"ד סעיף ז' וסכ"ט) **שגזלן נפסל לעדות עד ששיב את הגזילה וישוב בתשובה.**

ויל"ע בגזל מתנות כהונה, לפי מה דקיי"ל (בחולין ק"ל ב' ושם קל"ה א' ורש"י שם בד"ה פטור ובתוס' שם קל"ז ב' בד"ה עד) שהגזול מתנות כהונה פטור, האם נפסל לעדות.

ואת"ל שנפסל, יל"ע האם צריך להשיב את הגזלה כדי לחזור לכשרותו, ועיין. (עי' ראשונים חולין ק"ל ב' שדנו האם חייב לצאת ידי שמים, ועי' בשטמ"ק ב"ק נ"ו א' בשם המאירי ובביאור הגר"א חו"מ שם ס"ק ס"ו, וע"ע ספר משפט ערוך להגרז"ן גולדברג זצ"ל סי' ל"ד ס"ו ס"ק מ' ואלך שהאריך בנידון).

יב. לא תגזול במתנות כהונה

האפיקי ים ח"א סי' מ"ב הביא שהגדול ממינסק הוכיח (מרש"י בכורות ל"ו ב' בד"ה הכי השתא) **שהמעכב מתנות כהונה ואינו נותן לכהן, עובר בלאו דלא תגזול.**

והנה במכות ט"ז א' מבואר שאין לוקין על לאו דלא תגזול כיון שהוא ניתק לעשה, שיכול להשיבו או לשלם דמיו, ולא משכח"ל אופן שילקו על לאו זה.

וקשה, דלכאורה משכחת לה בשאכל מתנות כהונה קודם שנתנן לכהן, דעבר אלא תגזול, ואינו חייב לשלם כמבואר בחולין ק"ל ב'. (עכ"פ ללישנא קמא דפטור אפילו מלצאת ידי שמים, עיי"ש בתוס' ד"ה ואב"א), **וצ"ע**. (ע"ע אפיקי ים שם).

יג. החזקת תורה במתנות כהונה

בכתובות ק"ה ב' איתא, כל המביא דורון לתלמיד חכם, כאילו מקריב ביכורים.

ובפשטו המכוון הוא שעיקר ייעודם של מתנות כהונה הוא להחזקת תורה, וכדאיתא בחולין ק"ל ב' שאין נותנין מתנות כהונה לכהן עם הארץ, שנאמר ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת לכהנים וללויים למען יחזקו בתורת ה', כל המחזיק בתורת ה' יש לו מנת, ושאינו מחזיק בתורת ה' אין לו מנת.

אכן צ"ב למה אמרו כאילו הקריב ביכורים דוקא, ולא שאר מתנות כהונה, ועיין. (עי' עיין יעקב בכתובות שם ומסילת ישרים פרק כ"ו).

תשובות לאחת מהשאלות שנתקבלו מהקוראים בענין עגל שנולד עם שני ראשים

ומה שנסתפק אם צריך לשחוט ב' ראשים, ואם יש בזה פסול "שהיה" לכאורה נראה דכיון דיתר כנטול צריך לשחוט רק ראש אחד ורק מספק צריך לשחוט שניהם, וא"כ לא שייך לדון בזה "שהיה" כיון דממ"נ נשחט כהלכתו.

[ברה"ג ר' פ. שיינברגר - כולל עטרת שלמה - כלל חסידי - ירושלים: לכאורה לא מסתבר דשחיטת ראש אחד יועיל לה לטהרה, דלא נפק חיותא בסימנים, אמנם י"ל, דבשחיטת ראש אחד חשיב "חציו שחוט" ושפיר שייך אח"כ לשחוט גם את הראש השני, וכדמצינו כע"ז בגמ' חולין ע"ה א' לגבי שחט בהמה טריפה ומצא בן ט' חי, דמועיל שחיטה נוספת בולד, יעו"ש בתוס'.

ג] הרה"ג ר' חיים וייס - כולל עטרת שלמה - בוגרים ב"ב:

לכאורה לא יועיל בזה שחיטה כלל, דבשו"ת בית הלוי (ח"ב סי' כ' אות ד') כתב, דעוף דשחיטתו בסימן אחד אם נפסק בו סימן אחד לא מהני שחיטה בסימן השני לטהרו מדי נבילה, דאין שחיטה אחר שחיטה, ולפי"ז גם כאן בעגל שנולד עם ב' ראשים מכיון דראש אחד נחשב "כנטול" הוא כשחוט, ולא יועיל שחיטת הראש השני דאין שחיטה אחר שחיטה.

שאלה

מעשה בעגל שנולד עם שני ראשים וצווארים דבוקים, ולכאו' דינו "כטריפה" כעין המבואר בגמ' (בכורות מ' א') דבהמה שנולדה עם אצבע יתירה זהו "כנטול" והיא טריפה. אך יל"ע, דבגמ' (חולין קל"ה ב') מבואר, דטריפה ששחטוה מועיל השחיטה לטהרה מנבילה, ויל"ע כאן בעגל שנולד עם שני ראשים כמה צריך לשחוט כדי לטהרה מנבילה, האם די לשחוט ראש אחד או שצריך לשחוט ב' ראשים. וכן יל"ע, בפסול "שהיה" האם יפסול שהיה בין שחיטת ב' הראשים ונמצא שלא יהיה טהרה מטומאת נבילה?

תשובות

א] הגאון רבי יצחק דב שכטר - ר"מ בישיבת קול-תורה ירושלים:

מש"כ בעגל הנולד בב' ראשים דלכאורה דינו "כטריפה" ומדמה זאת לבהמה שנולדה עם אצבע יתירה, באמת הדבר מפורש במנחות ל"ז ב' דתינוק הנולד עם ב' ראשים הוי "טריפה", וכתבו שם תוס' הטעם דכל יתר כנטול דמי.

הרב י. קלמן

זכינו. היה לנו אב זקן.

רבן של כל בני הגולה, היה עבור "עטרת שלמה" אב של ממש. קשר עז ובל ינתק שרר בין מורינו ראש הישיבה שליט"א לארי הזקן שאת אורו חסרים אנו מזה ארבע שנות יתמות. מקשר זה עלו וצמחו, בהדרכתו ובהכוונתו הבלתי פוסקת, היקפי ריבוי תורה ועמלה ללא שיעור.

ראשית הקשר, שללא כל גוזמא חולל תפנית היסטורית בעולם התורה, החל לפני למעלה מעשרים שנה. מורינו ראש הישיבה הגרש"ב סורוצקין שליט"א עמד באותה העת בראשות ישיבות עטרת שלמה, ישיבת אור אליעזר וכולל ארץ הצבי בעיר בית שמש, כשהוא קיבל טלפון מהבית בחזון איש 5 בו הוא התבשר כי מורו ורבו המובהק מרן ראש הישיבה זצ"ל מבקש שראש הישיבה הצעיר - יסור לביתו.

ראש הישיבה שליט"א שם את פעמיו לבני ברק, שם שח מרן זצ"ל כי 'לאחרונה הגיעו אלי בני עלייה מצוינים מהעיר ביתר וממקומות נוספים וסיפרו כי אין הם מוצאים כוללים כלבבם, וחשבתני לבקש ממך לפתוח את מקומות התורה האלו'.

ראש הישיבה שליט"א הביט על מרן זצ"ל כאומר 'תורה היא וללמוד אני צריך'. ומרן זצ"ל ענה בשני מילים: הגיע הזמן!

מרן זצ"ל השתתק וחתם. אותה בת-קול מכרזת מסוף העולם ועד סופו מאותו היום ועד עתה את הזמן שהגיע, ומיני אותה השעה לא עמד שום מעצור ושום גבול להקמה הגדולה הקמת בריח התיכון של עולם התורה - ריבוי תורה ודעה את ד'.

עד יומו האחרון נשא מרן זצ"ל את משא הישיבה ביום ובלילה, הוא סיתת בידי את הבית הגדול הזה לד' ולתורתו ואותה הרוח חופפת על כל היכלי הישיבה הקד'. הוא בנה את הישיבה ב'דא ארכיטא' ידידיה שעמד על גביו, ובשליחות הנאמנה שהטיל על כתפי תלמידו המובהק מורינו ראש הישיבה שליט"א להקמת תורה ולהעמדת תלמידים.

מרן זצ"ל ניווט הדרך ופילס את דרכה של הישיבה ובניה, הוא כיתת את רגליו לחזק את תלמידי הישיבה, הוא דאג לכל תלמיד ותלמיד, והוא נשא את העול העצום על כתפיו בחיבה. כקברניט האומה כולה, מקום היה לכל בליבו הרחום, אך בבת עינו של מרן זצ"ל הייתה הישיבה הקד' על כל היכליה.

אחרי ארבע שנים לעלותו בסערה השמימה, הגעגועים אל דמותו שהאירה לעולם כולו ועמדה כעמוד אש לפני המחנה, שלחו אותו למעונו של מורינו ראש הישיבה הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, שנעתר לבקשתנו וניאות להביאנו אל חדרי משכיותיו ולשוב לצפוני לב. אל חלקיק מאותם אלפי שעות בסמיכות למרן זצ"ל, לראיה הצרופה להוראות והדרכות החינוכיות בדרכו ובמשנתו של מרן אבי הישיבה זצ"ל, כפי שקיבל מפיו.

במשך שנים העלה מורינו ראש הישיבה שליט"א שאלות חינוכיות התמודדויות והתחבטויות בהנהגת הישיבות ובהעמדת תלמידים, דלה - ומשקה לעדרי עדרים. ובימים אלו בהם הודלקה המנורה בכף השמן הטהור החתום בחותמו של הכהן הגדול, מנסים אנו בשורות אלו להיאחז בשיירי השמן החתום בחותמו של כהן גדול.

אבל יחיד לנו, בני "עטרת שלמה" ♦ במשך שנים ידו לא משה מידו - עשרות שנים קיבל מורינו ראש הישיבה הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א מרשכבה גמרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוקלה"ה, אבי תופשי התורה להקמת תורה בישראל ולהעמדת תלמידים ♦ ממנו אבן היסוד וההדרכה לכל צורות ישיבותינו הק', ובהדרכתו למורינו ראש הישיבה שיבדל"ח, נוצקו דרכי מסירת התורה לדורינו ♦ ערב יום השנה הרביעי להסתלקותו של מרן אבי הישיבה זצוק"ל עלינו למעונו של מורינו ראש הישיבה שליט"א לשיחה מיוחדת, ולגמנו מעט מן הים שדלה ומשקה ממשנתו של רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל ♦ כוח המשלה

"מורי זרבי
ראש הישיבה זצ"ל
רצה שנבנה ישיבה
שתחנך את המצוינים
להגיע למקסימום שהם יכולים
לא להסתפק בהצלחה,
אלא
לשאוף לשלימות"

החזקו את אבינו

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן ר"ה זצוקללה"ה

צורת ישיבה

בפתח השיחה הנדירה, עולה תפיסת צורת בנינה הנכונה והראויה של ישיבה ואבני יסודה, על פי משנת מרן ראש הישיבה זצוק"ל.

אזכיר נקודה אחת שבעיני ראש הישיבה זצ"ל היו תנאי הכרחי לישיבה ולצמיחה של תלמידים בני עלייה.

ראש הישיבה זצ"ל היה מדבר הרבה על כך, שבחור נמצא בישיבה צריך להיות לו טוב, הוא צריך להיות שמח בישיבה. וכפועל יוצא מכך, גם צריך לתת לבחור כבוד ומקום ומעמד מכובד שירגיש טוב בישיבה. ראש הישיבה זצ"ל אחז שאליבא דאמת זו הצורה הנכונה, והצורך שיהיה שמחת

חיינו האחרונות, אלא שבמהלך השנים שקדמו להקמה כבר כיוון הורה והדריך את כל תהלוכותיה בבחינת הוראה לדורות. יתכן שהיום הצעירים לא יודעים עד כמה הכל נקבע על פיו.

למעשה, הנושא של ישיבה-גדולה היה על שולחנו של הראש הישיבה זצ"ל במשך הרבה מאוד שנים. במשך שנים הוא הדריך ודיבר על זה כל העת: איך צריך להיות מקום תורה, איך בונים תלמידי חכמים, ואיך 'עושים בני תורה', עד שהוא הכריע שהגיע הזמן שצריך לפתוח את הישיבה. עולם התורה כולו צעד לאורו באינספור הכרעות, אך זכינו ביותר, שרוב או כמעט כל הנהגות בישיבה, יש לנו עליהם מסורת מהראש ישיבה זצ"ל. הכל הושתת ונבנה על

חיים במקום ושל תלמידים יהיה טוב זה לא בשביל לפתור בעיות, אלא זו צורת החינוך. ככה צריך לגדול, שהתלמידים יהיו בשמחה. על כן זו הצורה הנכונה של ישיבה - לדאוג שיהיה שמחת חיים לבחורים ויהיה טוב לבחורים.

זכורני כעת, שאחד עלה למעונו של ראש הישיבה זצ"ל להתיעץ, שרוצה לשלוח את בנו לתלמוד תורה של הישיבה, ואלא מאי? הוא שמע שבתלמוד תורה של הישיבה 'יותר מידי שמח', הוא שמע שזה חידוד שמח, והוא נכנס לשאול אם יש בכך בעיה. ראש הישיבה זצ"ל הרים את העיניים ושאל אותו בזה"ל: מה אתה רוצה שיהיו עצובים? לידים צריכים לשמוח ולהשתולל!

זכורני כעת, שאחד עלה למעונו של ראש הישיבה זצ"ל להתיעץ, שרוצה לשלוח את בנו לתלמוד תורה של הישיבה, ואלא מאי? הוא שמע שבתלמוד תורה של הישיבה 'יותר מידי שמח', הוא שמע שזה חידוד שמח, והוא נכנס לשאול אם יש בכך בעיה. ראש הישיבה זצ"ל הרים את העיניים ושאל אותו בזה"ל: מה אתה רוצה שיהיו עצובים? לידים צריכים לשמוח ולהשתולל!

כידוע הוראת מרן זצ"ל להקים את הישיבה הגדולה היתה בשנות

אמנם לא תמיד ניתן להקיש ממקרה לחבירו. לדוגמה, כששואלים כל דבר קטן כגדול, גם שאלות של הכרעה מיידית כמו הנושא של השתתפות בלוויית של גדולי ישראל זצ"ל - זו הרי שאלה כבדת משקל של ביטול תורה דברים, ובכל פעם ופעם היינו שואלים. לפעמים הוא הורה שכן ולפעמים הוא הורה שלא. כך היה פעם אחת שנפטר אחד מגדולי ישראל זצוק"ל בעת שהיה זמן שמחה של מצוה בישיבה, והוא הורה לי לקיים את השמחה כרגיל.

מרן ראש הישיבה זצ"ל השפיע על כל הדור גם בנושא תפקידו של מרביץ תורה לתלמידים. שמועה רווחת בישיבה שמהנחיותיו המפורטות ביותר נוצקו המושגים החדשים, בכך שמרביץ תורה צריך להקדיש את מחשבתו וזמנו לתלמידים גם מעבר למסירת השיעור.

אשיב במעשה שבדידי הווה. פעם אחת כשהייתי אצל ראש הישיבה זצ"ל, נכנס מרביץ תורה שהגיע לדבר עם על איזה ענין מסוים שהיה לו עם התלמידים, ותוך כדי הדברים הוא התבטא: 'לתלמידים שלי צריך להיות הכרת הטוב, אני מוסר נפש בשבילם'. שאל אותו ראש הישיבה זצ"ל: במה אתה מוסר נפש? אז הוא ענה: מסרתי נפש על השיעורים כל השנים. אמר לו ראש הישיבה זצ"ל: "להכין שיעורים זה לא נקרא למסור נפש על התלמידים".

בעיני ראש הישיבה זצ"ל, תפקידו של ראש ישיבה וכל מרביץ תורה, הוא למסור נפש על התלמידים במובן שדואג להם שיוכלו לגדול, לגדל אותם! שיעורים והרבצת תורה בעיניו לא היה מסירות נפש על תלמידים. להתמסר לתלמיד פירושו: לדאוג לו בכלל ובפרט, לעזור לו אם עובר עליו משהו, לעזור לו - כפשוטו - לגדול תלמיד חכם.

אם אכן עיקר התפקיד של המחנך הוא לעזור לגדילת התלמיד, האם חלק מתפקידה של הישיבה הוא למנוע מהתלמידים ניסיונות?

בוודאי. כפי שאמרנו, ההסתכלות של ראש הישיבה זצ"ל על מקום תורה, כמו על תפקידם של מרביצי תורה, לא היה רק כמקום של חינוך לגדלות בתורה, או לעמקות וידיעת התורה, למרות שזו המהות. אלא הוא ראה גם את התפקיד של מרביצי תורה 'לחנך', להמעיט ולחסוך

מהבחורים ניסיונות. הוא ראה בזה חשיבות עצומה. תמיד היה אומר, כי הבקשה הראשונה שאנחנו מבקשים כל יום זה 'ואל תביאנו לידי ניסיון'. דבר ראשון מבקשים שלא יהיה ניסיונות.

זו גם הסיבה שהראש ישיבה זצ"ל ראה חשיבות עצומה בזה שהישיבה נפתחה במקום מבודד, במקום שאפשר לשקוע בלימוד ולהתעלות. כשסיפרתי לו לפני פתיחת הישיבה על הסייעתא דשמיא העצומה שהצלחנו להקים את הישיבה במקום מבודד ומנותק, הוא התפעל מאוד שיש אפשרות כזאת היום של ניתוק מענייני העולם ואפשרות של התמסרות מוחלטת לתורה בלי מפרעים.

אציין דוגמה לנושא ההרחקה מהניסיונות. אצלנו בישיבה"ק הבחורים לא אוספים כסף לשום מטרה שהיא, לא בישיבות קטנות ולא בישיבות גדולות, וזה היה הוראה של הראש ישיבה זצ"ל. כמובן שאין דנים אפשר משאי אפשר, אבל מעצם הדבר לא היה ניחא דעתיה, והסביר לי בעומק מופלא בכוחות הנפש: אתה עלול לתת לבחור ניסיון בממונות, ולמה? בחור אוסף יום שלם או יותר כסף לצדקה, הוא רוצה לנסוע, הוא רוצה לקנות שתיה, הוא רוצה לשלם עם זה משהו, והוא יכול להורות היתר. יוצא שבפעם הראשונה שהוא מתעסק עם ממונות אתה עלול לתת לו ניסיונות, בגלל שיש לו הוראת היתר. הוא לא לומד מזה זהירות בממון. נפלא ביותר!

זה היסוד וזו הכוונה למעט ניסיונות לתלמידים. שחלק מהחינוך גופא, הוא לחשוב איך למעט ניסיונות לתלמידים.

ראש הישיבה שליט"א הזכיר שתפקיד של מרביץ תורה הוא לגדל את התלמיד! האם יש דרך למדוד מהי 'הצלחה בחינוך'?

מה שהזכרנו בדרכו של ראש הישיבה זצ"ל שהתפקיד של מחנך הוא לגדל את הבחור, בנוי על רובד נוסף ועמוק יותר.

איתא בגמ' על צורת לימוד תורה 'ושננתם לבניך שיהיו דברי תורה מחודדים בפין שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד', והרמב"ם בספר המצוות מביא את ההלכה הזאת בעיקר מצוות תלמוד תורה, לא כדן נוסף על מצוות ת"ת אלא חלק ממצוות תלמוד תורה. וזה קשה מאוד, שהרי נתבונן - מדובר על בן אדם שבכל מקום בתורה יודע את התשובה, בכל התורה כולה! וכל החיסרון הוא שלא עונה מיד על השאלה אלא הוא מגמגם ואז הוא עונה, וזה חסר בעיקר מצוות תלמוד תורה שלו. זה פלא.

מבואר ומוכח כאן, שכיון שהמקסימום של תורה זה לדעת ולענות מיד, בלא גמגום, אז אם אתה לא יודע את התורה באופן הזה, חסר לך בכל המצוות תלמוד תורה. משום שהמצווה היא להגיע למקסימום שאתה יכול, ואם אתה יכול להגיע למקסימום הזה ואתה לא מגיע, אז החיסרון הוא בכל התלמוד תורה, כי המצווה היא להגיע למקסימום שלך. לא רק שחסר את ההבדל בין היכן שאתה נמצא למקסימום שאתה יכול, אלא חסר בכל השיעור קומה! אם אתה לא מגיע למקסימום של היכולת שלך אז חסר לך בכל העלייה והשיעור הקומה הרוחני שכבר הגעת אליו. וממילא זוהי הצלחה: ראש הישיבה זצ"ל חינך אותנו שהצלחה של תלמיד, זה להגיע איתו למקסימום שהוא יכול!

ובאמת הדברים, הוא זצ"ל רצה שנבנה ישיבה שתחנך דווקא את המצוינים להגיע למקסימום שהם יכולים. לא להסתפק בהצלחה בעלמא, אלא לשאוף לשלימות. כי מצוינים יכולים לגדול טוב בכל מקום, אבל הצלחה אמיתית היא לא שבעים אחוזי הצלחה של תלמיד מצוין, אלא מאה אחוזי

את הבחור. לא תפקיד של להרביץ תורה בלבד, ולהתמסר לתלמידים כפשוטו זה בכל ענין וענין.

ראש הישיבה זצ"ל אמר לי פעם נוהג שבעולם הוא, שבמקומות תורה הטובים יוצאים תלמידי חכמים מופלגים, אבל כמה הם, עשרים אחוז מהישיבה, ושאר התלמידים מה איתם? הרי משקיעים רק במצוינים. ואז הוא התבטא: "זה צריך להיות הפוך. תפתח ישיבה ששמונים אחוז יהיו המצוינים".

מהו הגדר של 'הרבצת תורה' באופן השלם והגבוה?

באופן כללי ראש הישיבה זצ"ל זלזל מאוד במה שרגילים להגיד היום על אנשים שהם 'מוסרי נפש'. מקרה אחד בלבד זכור לי שהוא אמר לי על משהו שהוא 'מוסר נפש'. היה זה אחרי פטירת ראש ישיבת מיר הגרנ"צ פינקל זצ"ל והוא אמר לי "הוא מסר נפש על תורה, הוא תנא ומתנ"ן, והוסיף, רבי נתן צבי לא היה לו גוף, הוא מסר נפש על תורה! יש בודדים, הוא אמר, שהם לא מעל כל הדור

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בכניסתו לישיבת אור אליעזר בבית שמש, לברית לבן מורינו ראש הישיבה שליט"א

אבל ההשפעה שלהם היא כמעט על כל הדור. באותה הזדמנות הוא אמר לי: 'אפילו מרביצי התורה הגדולים ביותר, הרבצת התורה שלהם היא לא תמיד ענין של הדור כולו, אבל מסירת תורה' מי שמוסר את התורה זה ענין של כל כלל ישראל'. ואז הוסיף: 'רבי דוד סאלוויצקי הוא מוסר התורה, הוא כמעט אחרון במוסרי התורה. כי מוסרי תורה זה ענין אחר לגמרי

הצלחה של היכולות שלו, המקסימום שלו, השלמות שלו. זו הצלחה אמיתית.

דבר זה נוגע לכל חלקי ההצלחה של התלמיד, הן בתורה, והן בשאיפות והן במידות ובין אדם לחבירו, וכך גם בבנין אישיותו של הבחור, שיגיע בנוי כשהוא מקים את ביתו. הנקודה היא שבכל דבר צריך לחתור שיגיע למקסימום שהוא יכול. זה נקרא להצליח. ממילא פשוט שתפקיד המחנך והמרביץ תורה הוא לגדל

שניים מתומכי הישיבה הקד' בחדרו של רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל

עצום ומנחה דרך. זהו הכלל הראשון בחינוך, שהוא צריך להיות באהבה וחיבה. אבל במה שנוגע לדור שלנו, חז"ל אומרים 'אלף נכנסים למקרא אחד יוצא להוראה', ועל זה אמר ראש הישיבה זצ"ל: "זה היה פעם, אבל דור שלנו אי אפשר להסתפק בכך, היום אנחנו צריכים להילחם על כל אחד ואחד". פעם היו כולם יראים ושלמים, אבל היום שלדאבוננו רובא דרובא אינם שומרי תורה ומצוות, בשביל שיהיה אחד לאלף של פעם - אנחנו צריכים אלף מתוך אלף.

האם ניתן לומר מה נכלל בחינוך, על מה צריך להקפיד, ועל מה יש להחריש?

מספרים שאצל מרן הרב מבריסק התקיימה אסיפת ראשי העם גדולי התורה, ובמהלכה ילדי הרב הקטנים שיחקו על השולחן הלוח ושוב, והיו כל הסובבים מתפלאים ואילו מרן הרב לא גער בהם כלל. ואמר אז כיון שכשהם יגדלו הם הרי לא יעשו את זה, שוב אין כאן שום חיסרון ואין צריך לחנך על זה.

וזה מה שקיבלנו מרבותינו זצ"ל שדברים שנכנסים מהם למערכת חיים חוץ מתורה ויראת שמים זו בעיה, ועל זה יש חובת חינוך כבר מגיל צעיר. לעומת זאת התעסקות ומשחק שאינם ממשיכים לעתיד, אין בהם בעיה. וזה ברור שבכל העניינים הקשורים לטכנולוגיה וכדו' שזה נשאר בראש לכשיגדל, בודאי זה דבר שצריך לחנך עליו מגיל צעיר. חינוך הוא על דברים שמוציאים את הראש

החליפה שלו שהיא מרופטת ובלי צורה? והוא השיב 'כן', אמרתי לו - ומדוע לא קנית לו? אז הוא התפלא, 'מהיכן יש לי כסף לשלם לו'. אמרתי לו, תשים לב איזה חינוך יש כאן בעקיפין, לשעות של דיבורים יש לך זמן, אבל לתת לו קצת כסף לעזור לו, זה כבר השקעה גדולה מידי. מה המסר שהוא מקבל מזה? הזמן לא חשוב, אבל להוציא קצת כסף זה כבר חשוב... צריך לדעת שבכל צעד אנחנו מעבירים מסר מה חשוב יותר ומה חשוב פחות, והחינוך הטוב ביותר הוא שהם רואים לבד מה חשוב בעינינו.

מרן ראש הישיבה זצ"ל היה מתבטא על הנחיות חינוכיות מסוימות, שהן לדורנו אנו?

פעם אמר לנו ראש הישיבה זצ"ל, על הפסוק 'ושננתם לבניך' חז"ל דרשו אלו התלמידים שכל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו, ולכאורה אם קיים המצווה הוא בתלמידים והם כמו בנים, מדוע לא אמר הכתוב מיד ושננתם לתלמידך, או לבניך אלו תלמידך. מדוע נאמר בניך ורק אח"כ מגלים לנו שאלו התלמידים, ותלמידים הם כבנים.

תמיהה של ממש, והתירון מאלף עוד יותר. ענה מרן זצ"ל, כתוב כאן שאמנם ושננתם לבניך מתקיים בתלמידים, אבל מתי תוכל ללמד תלמידים? אם הם יהיו 'בניך'! אם תגיש על כל תלמיד שהוא כמו בן, ותאהב אותו כמו בן, אז תוכל להצליח לחנך. זה יסוד

המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס'. אבל נראה באמת, כי אלו שני עניינים נפרדים, כי אנטיגנוס דיבר על עבודה שהיא על מנת לקבל פרס. כאשר עבודת עבד לרב היא בשביל פרס, זה תרתי דסתרי. אבל אותו מלמד תינוקות, הרי מדובר על 'זמן חינוך'. כשאנחנו מחנכים ילד אין המטרה היא בשביל הלימוד של עכשיו, אלא במה שהוא מחנכו לעתיד. החינוך הוא להרגיל ללימוד, החינוך הוא להרגיל את התלמיד ולהראות לו את כוחותיו ויכולותיו ולעודדו. ממילא, כשהמטרה היא לחנך אותו לעתיד לבוא, הרי אדרבה! אם על ידי הפרס והשחוד הוא מצליח לשדל אותו להשקיע את כוחותיו בלימוד, הרי זה ענין אחר לגמרי מדברי אנטיגנוס איש סוכו שמדבר על אחד שמקיים מצווה עתה לשם פרס.

והאמת, שצריך לעמוד כאן על נקודה מופלאה. מתפרש שם בראשונים, שאותו מלמד תינוקות התפרנס מאותם בריכות דגים שהיה משחד בהם את תלמידיו, וצריך להבין - מה אכפת לנו מהיכן התפרנס אותו המלמד? יתכן שהכוונה בזה שאותו מלמד, בכך שתלמידיו ידעו שמשם פרנסתו ואף על פי כן לא חס על ממונו בשביל תלמודם, הרי התחנכו בזה התלמידים שאין הפרנסה הכסף והממון שווים בפני הלימוד, ואין לך חינוך גדול מזה!

היה פעם איזה ענין עם תלמיד אחד, ושאלתי את רבו האם הוא מטפל בו, והוא השיב לי, 'בוודאי, רק השבוע ישבתי עמו לשיחות שמונה שעות'. שאלתי אותו, ראית את

את זה. נציין כדוגמא קטנה בלבד להלך רוחו המרומם והמחייב את כל אורחותינו עד היום: הוא לא אחז מכך שהיו עושים בקעמפ"ם תכניות שלא היה בהם ריח של יראת שמים. אפילו שיתכן כי במקומות אחרים שאינם ישיבה אין בזה בעיה, אבל ישיבה לא צריכה להיות שייכת לכאלה דברים.

עניני חינוך

ידוע שראש הישיבה זצ"ל היה חד בדרא בהבנת נפש הדור. כיצד הדרך והנחה על הצורך לדרבן ולהציב יעדים לתלמידים?

למעשה בכל הנושא של פרסים או מלגות וכדומה, יש בזה הוראה מהגאון לעשות כן בשביל חינוך, וכך קיבלנו מרבותינו. אבל האמת היא שיש גמרא נפלאה במסכת תענית בדף כ"ד. כתוב שם שרב נקלע למקום שהיה בצורת וגזר תענית ולא ירדו גשם, עד שעלה שליח ציבור להתפלל לפני העמוד ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם והתחילו לרדת גשמים. שאל אותו רב מה מעשיך, והשיב, מלמד תינוקות אני לבני עניים כבני עשירים, ומי שאינו יכול לשלם אני לא נוטל ממנו שכר, ויש לי בריכות של דגים (וכתב רש"י לפרנסתו) וכל ילד שפושע אני משחד אותו בדגים ומפייסו עד שיגיע ללמוד. רואים אנו שכוחו של רב שגזר תענית לא הועיל להוריד גשמים, ואילו כוחו של אותו מלמד תינוקות הועיל, וזה הוריד שפע לעולם.

אלא שלכאורה המעשה הזה, שבו הוא שיחד את תלמידיו בדגים כדי שיבואו ללמוד, הוא לא כדברי אנטיגנוס איש סוכו במשנה באבות 'אל תהיו כעבדים

אם להגדיל, הוא אמר לי תגדיל ל"ו צדיקים'. אחרי זמן שאמרתי לו שהגדלנו כהוראתו, הוא אמר לי עכשיו תגדיל לארבעים חסר אחת'... וכך היה בכל פעם ופעם.

ברור שיש גבול לגדול ולקטן, והגדול של פעם ב"ה הוא הקטן של היום. אמנם תורה נמסרת ברב ותלמיד, בפרט בשנות ההתחלה של תלמיד זה נחוץ ממש, אבל אין מטרה ב'קטן'. אדרבה, שיעור גדול יש בו מעלות מרובות מאוד, ומצד המעלה של השיעור והקשר עם הרב כל זמן שזה לא גדול מאוד, זה לא חיסרון. כך שמעתי מהראש ישיבה זצ"ל כסדר.

אגב, מרן זצ"ל כמי שעמד בנשיאות הישיבה, ביקש לפעמים לקבל תלמידים מסוימים לישיבה?

מעולם הוא לא נכנס לנושא של הקבלה בישיבות ובכוללים, נדמה לי שאף פעם הוא לא ביקש להכניס בחור. ואגב, בנושא הזה של קבלת תלמידים, שאלתי פעם את ראש הישיבה זצ"ל לגבי הכוללים אם יש ענין לקבל אברכים שאינם מצוינים כראוי לרמה, מצד גמילות חסדים, זו טענה שנשמעת הרבה. השיב ראש הישיבה זצ"ל "יש לך ישיבה, לא 'בית יתומים'..."

ראש הישיבה שליט"א הזכיר את החשיבות שיהיה לבחורים טוב בישיבה. זהו יסוד פשוט לכאורה, אבל צריך אומנות הנפש כדי לדעת לבטא אותו בפועל.

ראש הישיבה זצ"ל אחז שנסגרת של ישיבה צריכה להיות בנויה על יראת שמים, ובנוסף, גם דברים שאין בעיה שבחור יעשה מחוץ לישיבה - בישיבה לא כדאי להכניס

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל מניח תפילין לבן אחד מנדיבי הישיבה

מהרצת תורה, זה ענין של מסירת תורה בכלל ישראל'. זו היתה הפלגה נדירה ומופלאה בשיגורו ושיחו של ראש הישיבה זצ"ל, רגע בלתי נשכח.

מטבע הדברים, שיעור מורכב מכמה שכבות תלמידים. איך נכון וראוי לשלב ולהתאים את רמת השיעור כך שכולם יקבלו את הראוי?

ראש הישיבה זצ"ל הורה לי, ששיעור בישיבה צריך להיות מורכב בצורה כזו שהבחורים הטובים ייהנו, שהבחורים הבינוניים יוכלו להנות מהשיעור, והפחות כשרוניים יוכלו גם להבין חלק מהשיעור ולהתמודד עם תוכן השיעור. אבל לא יכול להיות בשופ"א שחלק מהבחורים לא יוכלו להבין את השיעור.

וכן ביאר לי פעם ראש הישיבה זצ"ל - מה ההגדרה של 'שיעור'? והשיב, הבחורים הטובים הם העולם הזה של המגיד שיעור שהוא נהנה מהם, זה לא השיעור. הבחורים הגרועים זה העולם הבא של המגיד שיעור, שבזכותם יש לו עולם הבא, זה לא שיעור. ישיבה ושיעור זה הבחורים הבינוניים, שהם קצת עולם הבא למגיד שיעור, וקצת עולם הזה למגיד שיעור... זה שיעור.

מה היתה דרכו של מרן זצ"ל בנוגע להספק בישיבות?

הגישה של ראש הישיבה זצ"ל הייתה, שההסתכלות של חינוך לתורה היא שבחור יצא תלמיד חכם! וכשזו הגישה אז ההסתכלות היא רחבה הרבה יותר. הוא אמר בבדיחותא, שיש ראשי ישיבות שהם לומדים לאט מידי, מכיוון שאת המשך הסוגיות הם לא יודעים...

אחד הדברים שכידוע נדרשו בראשית הדרך לשולחנו של מרן ראש הישיבה על ישיבתנו הק', היה גודלו של כל שיעור.

אני שוחחתי על הענין הזה פעמים רבות עם ראש הישיבה זצ"ל, והוא לא אחז מהענין של שיעור קטן כתנאי לגדלות כל יחיד. בפרט במסגרות של מצוינים, הוא אמר שהמציאות היא שבמקומות תורה גדולים, צומחים תלמידי חכמים. תמיד היה אומר לי: תגדיל, תגדיל.

בישיבה הק' אצלנו, שהשאלה התעוררה למעשה בכל שנה ושנה, בתחילה שאלתי אותו על שיעור של עשרים וחמש בחורים

מורינו ראש הישיבה שליט"א נושא דברי חיזוק בפני רשכבה"ג מרן ראש הישיבה זצ"ל בכולל שע"י הישיבה הקד' במודיעין עילית בכנס בעניני השעה. נראים עוד הרה"ג רבי יצחק לוונשטיין זצ"ל ושלוחא דרבנן הרב ר' יעקב גוטרמן שליט"א ר"ע מודיעין עילית

הפרצות הגדולות של היצר.

כמובן, העניין העיקרי בזה הוא ידיעת התורה כמו שפתחתי, אבל יש גם את המעלה הזאת, ויש עוד מעלה: הרי לו יהי שסוף-זמן זה רק רפיון בלימוד. אולם איך מתחיל אם כן אצל הבחור הזה הזמן הבא, הרי 'אם תעזבני יום יומיים אעזבך' זה דבר שכל אחד יודע ומכיר. לעומת זאת, בחור שסיים את הזמן בשטייגען של רציפות בתורה ובעלייה, הבין הזמנים מרומם יותר והזמן הבא שלו הרבה יותר מוצלח. זה בדוק ומנוסה.

מרן ראש הישיבה זצ"ל עם יבדלח"ט מורינו ראש הישיבה שליט"א

בקעה להתגדר בה, משום שהרי בחור שלומד טוב במשך הזמן, הוא חי בית-מדרש ואין מקום לשטויות, ואילו בבין הזמנים באופן נורמלי הוא בהשגחת האבא ובתוך המשפחה ג-ג"כ אין כ"כ מקום לפרצות ברוחניות.

אלא מאי, היצר - זקן וכסיל, הוא מחוכם מאוד, ואת 'סופי הזמן' הוא מצא. היצר הרע מצא את סופי הזמן ואז אם יש רפיון בבית מדרש גם אצל הבחורים המצוינים, מיד מגיע היצר הרע, והניסיון מראה שהרבה ירידה היא בזמנים האלה.

כשעושים סדר חזרות עם כל ה'ברען' בישיבה, ואתה לוקח את הזמנים של סוף זמן והופך אותם לימים של שטייגען ועלייה וקנין תורה - כפשוטו, אין מקום לפרצות להיכנס. כשהיצר הרע רואה את השטייגען שיש בסוף זמן הוא אפילו לא מנסה להיכנס, הוא בורח. על זה אמרה תורה 'בתחבולות תעשה מלחמה' -

מעמד פתיחת הישיבה לצעירים בבני ברק בחדרו של מרן ראש הישיבה זצ"ל, נראים מורינו ראש הישיבה הגרש"ב שליט"א מורינו ראש הישיבה הגרמ"מ שליט"א והגאון רבי עוזיאל שרייבר שליט"א ראש ישיבת עטרת יוסף בני ברק

עם היצר נלחמים בתחבולות. אדרבה, לקחת זמנים כאלה ולהפוך אותם לזמני חזרות, עם אתגר גדול וסיפוק גדול. ולא זו בלבד שבחור מתעלה בזה, נוסף גם מה שיוצא לבחור אחת

כך נראים אנשים גדולים. אצל מורי ורבי הגר"ד סאלווציק זצ"ל ראיתי, שעם התקפות שהיתה לו, אצל השני הוא ראה רק מעלות, הוא ראה רק טוב אצל השני, הוא לא ראה רע אצל השני אף פעם. כי זו לא סתירה, כשבן אדם הוא טוב, הוא רואה טוב אצל השני.

מיום היוסדה של הישיבה התייסדו סדרי החזרה סדר 'המסכתא' ועוד קודם לכן סדר

'הכללית', המתקיימים בכל סוף זמן במשך שבועיים, בהם חוזרים הבחורים על תלמודם ובסיום הזמן נבחנים על מאות דפי גפ"ת בע"פ. בהורמנא ובניצול ההזדמנות המרוממת, נבקש לשמוע על חשיבות העניין, ומדוע נוסדו סדרי החזרה בסופי הזמן דייקא?

המהלך של ה'חזרות' שב"ה השתקע בישיבה הקד', יש בו כמה וכמה מעלות. לאמיתו של דבר עיקר העניין בזה, הוא המעלה של 'ידיעת התורה'. ע"י שבחור משקיע בחזרות הוא מגיע עם תלמודו בידו כפשוטו, וכשבחור יוצא מהישיבה עם כמעט כל נשים נדיקין ביד הוא בן אדם אחר לגמרי. מובן לכל מתבונן שכל השיעור קומה הוא אחרת לחלוטין. אתה יכול לתאר לבד איזה סיפוק עצום יש לבחור בסוף זמן שהוא יודע שהוא יצא עם מסכת שלימה גפ"ת בעל פה, איזה חיבור לתורה זה לזכור מאות דפי גמרא שלמדו לפני שלוש שנים ולפני ארבע שנים, וכשבחור מגיע לחיי נישואין בתור 'תלמיד חכם', ממילא הבית שהוא מקים נראה אחר.

למעשה, מתכונת סדרי החזרות שקבענו בישיבה היא לתקופות סיום הזמן וכדו' בהם הבחורים משקיעים את כל זמנם בחזרה על עשרות רבות דפי גפ"ת, וממילא אין כאן השקעה בחזרות שיכולה לבוא על חשבון ההבנה והעמקות הגדולה בעיון הסוגיות, בבחינת 'מזה ומזה את הנח'.

אבל בקביעת סדרי החזרות ב'מסכתא' בסוף הזמן יש נקודה נוספת. מהניסיון במשך השנים ראיתי כי הנושא הזה של ירידה ברוחניות אצל התלמידים, מטבע הדברים אין ליצר הרע

עניני כוללים

מהו היחס הנכון למסגרות לימוד לאברכים מחוץ לסדרי הכולל והיכן עושים את האבחנה שבין העלייה והשטייגען של האברך, לבין עניני הבית?

החיסרון מכה בנו שוב כעת, בעת שרק מתחילים לחשב כמה רבות שמענו ממנו. ניתן לומר שבבת עיניו היו עניני הכוללים ואינספור הכרעות בדעת תורתו הקדושה קיבלנו הימנו. פעם דיברו איתי לגבי פתיחת כולל שילמדו אחרי סדר שלישי, מתוך רצון שיהיה קול תורה בבית המדרש

עד השעות הקטנות של הלילה, ורצו לאגד את האברכים שרוצים ללמוד בשעות האלה. נכנסתי לראש הישיבה זצ"ל לשאול אותו, וראש הישיבה זצ"ל לא היה מוכן אפילו לשמוע על זה, הוא אמר: אברכים צריכים להיות אז בבית, הם צריכים לעזור לאשה. אם הם רוצים ללמוד, שילמדו בבית.

שיביאו חברותא הביתה.

אותו הדבר לגבי כוללים ביום שיש ולפני שבת וכדו', הוא אמר לי אברך צריך לעזור

שלא משקיעים כראוי בבין אדם לחברו. הנושא הזה היה כואב ביותר לראש הישיבה זצ"ל. הרבה פעמים הוא אמר בכאב 'לפחות שיידעו שלנהוג בבין אדם לחברו זו לא עבירה, שמידות רעות אינן מצווה'.

האם ישנם דברים שראה אותם מרן זצ"ל כדברים העלולים להפסיד את צמיחת התלמיד ויש בכוחם להשפיע על החבורה כולה?

ישנה נקודה שבעיני ראש הישיבה זצ"ל הינה מהמפסידים הגדולים ברוחניות ובעליה של בחור, והיא ההתעסקות ב'קטנות' שמורידה את הרמה והשיעור קומה של בחור. כשיש באוויר ובהווי התעסקות ודיבורים וויכוחים כמו מי קיבל 'שלישי' ומי קיבל 'שישי' זה מוריד את כל הרמה של הבחורים, וממילא את כל הגדילה והעלייה. ישיבה צריכה להיות מקום של רוממות, לא של קטנות!

אבל יש כאן הפסד נוסף. מלבד מה שזה מסיר את הרוממות הנדרשת והוא מפסיד גדול ביותר, כפי שהניסיון מוכיח ההתעסקות בחדשות מביאה למידות רעות, להשחתה במידות, והיא משפיעה לכל החיים. זה לא עובר לבחור, גם 'מנערת שיצא לבגד' זה לא פוסק, זה נשאר אתו חלילה וחס.

היו הרבה דברים שהראש ישיבה זצ"ל היה אומר להבליג עליהם, הוא היה אומר זה ניש"ט גיפרלעך. הראש ישיבה זצ"ל היה אומר להבליג, אבל התעסקויות באירועים וקטניות וכדו' בתוך הישיבה, הוא ראה בזה מפסיד עצום לכל העלייה ולכל החיים.

אומר לך ווארט שאמרתי על אחותי מרת ברכה סרברניק ע"ה, שהיא הייתה טובת

מהתורה ומכניסים אותו במקום אחר והמדד לכך הוא אם לכשיגדל ייצא מזה או לא, ואם לא זה בעיה, ויש על זה חיוב חינוך.

לדוגמא, הנושא של האפשרות להתחבר לעולם החיצון שקיים היום בכל מקום, הבעייתיות בו היא לא רק הזמן של הדיבורים והביטול תורה שבכך ולא רק דברים שיכולים להיגרם מזה, אלא הבעיה היא עצם קיומו, עצם זה שזה מחבר לעולם אחר חוץ מתורה זה בעיה, אתה מחובר לעולם, אתה מחובר למה שקורה, וזה מפריע מאוד בגדילה של תלמיד חכם, וכפי שאנחנו רואים בעינינו ב"ה שהתלמידים שלא היה להם שייכות עם הדברים האלה, החיבור שלהם לתורה עז הרבה יותר, המושגים שלהם בשקיעות בלימוד גבוהים הרבה יותר.

מה היתה הדרך של מרן ראש הישיבה זצ"ל בנוגע לעבודת המידות ותיקונם בשנות הלימוד בישיבה?

שמעתי ממנו פעם על מה שאומרים בשמו"ע 'ולמקללי נפשי תידום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח ליבי בתורתך', ולכאורה מה השייכות בין הבקשות. וביאר שכתוב כאן, שבלי 'ולמקללי נפשי תידום' בלי ענווה, בלי מידות טובות חסר בתורה, חסר בפתח ליבי בתורתך!

נשאלה השאלה בחדרו של ראש הישיבה, הלא גדולי ישראל מקבלים כבוד מלכים, נענה ראש הישיבה זצ"ל: 'משעה שמקבלים כבוד הם כבר מפסיקים לעשות שטייגען! ואפילו שמחויבים לנהוג כך, ואין הם יכולים להשתמש מזה, זה מוזיק'.

ראש הישיבה זצ"ל ראה הפסד גדול בכך

החתם ס"ג

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן רה"י זצוקללה"ה

עולם הבא בעולם הזה

לפני ולפנים: על חיי הארעי, על פרודודור
שהוא טרקלין, ועל אחריות על כלל ישראל.
שביבי זכרונות שנאמרו במהלך השיחה
המיוחדת לאורו ובמשנתו של **אבי הישיבה**
מרן זצ"ל עם מורינו ראש הישיבה שליט"א

רבינו מרן זצ"ל באופן היסטורי נעתר למען הרמת קרן התורה
ולהחזקת הישיבה הקדו, וחזר הקדשה לאחד מנדיבי הישיבה

שהיו לי שאלות קשות, בהן כאלה שנוגעות לעצם
קיומן של הישיבות - נכנסתי למרות הכל והתחלנו
לשוחח. הוא היה חלוש מאוד.

"תוך כדי השיחה, מרן ראש הישיבה זצ"ל הראה בידו
על ליבו, תוך שהוא מחוויר ונראה באפיסת כוחות.
'להזמין אמבולנס?' שאלתי, והשיב לי בקושי: 'לא,
אל תזמין אמבולנס'. לרגע היה נראה היה שכוחותיו
שבים אליו. לאחר עשר דקות הוא החוויר שוב ואמר
'עכשיו נראה לי שזה רציני, אתה יכול לפתוח בבקשה
את החלון?' פתחתי והוא אמר לי: 'תגידי לרבי יצחק
לוינשטיין שיקרא לדוקטור ויינברגר, אבל בשום
אופן לא להזמין אמבולנס'.

וכאן היה מחזה נורא. הוא אסף רגליו אל המיטה
כמסופר על יעקב אבינו, והחל לומר וידוי מילה במילה,
אשמנו בגדנו וכו' במתינות. אחר כך עבר לומר את
הווידוי הארוך לרבנו ניסים. ואז נטל את הספר
'מעבר יבוק' שהיה על שולחנו. זהו ספר שעוסק
ביום המיתה והיה רבות תחת ידו, והחל לקרוא מתוכו
קבלת עול מלכות שמים, ודברים שנאמרים בשעת
יציאת נשמה.

בזמן הזה אני עומד המום ומבין שאני עד למחזה
שלא מעלמא הדין. תפסתי כי ביקש שאפתח את
החלון כנהוג בשעת יציאת נשמה. המחזה הנורא
נמשך כשש-עשרה או שבע-עשרה דקות, תוך
שבינתיים הזעקתי את אנשי הבית. היינו בטוחים
שאלו רגעיו האחרונים של ראש הישיבה. לא הזמנו
אמבולנס, כי הוא אמר לא להזמין, כי אם הוא החליט
שכך הוא רוצה לעבור מהעוה"ז - מי אנחנו שנחליט

אני לא חושב שאנשים כמוני יכולים להגדיר את
ראש הישיבה זצ"ל. אני לא יודע בכלל אם יש אנשים
בדורנו שיכולים לדבר על ראש הישיבה זצ"ל, ובאמת
השתדלתי לא להספיד את ראש הישיבה זצ"ל. הרי
אצל ראש הישיבה זצ"ל באמת לא היו יכולים להבין
מה שקורה שם.

אני כן יכול להגיד מה היה התחושה, מה היתה הרגשת
הלב. לעניות דעתי התחושה שלנו אצל הראש ישיבה
זצ"ל תמיד הייתה, שלא היה לו שום שייכות בעולם
הזה, אבל הוא הבין בעולם הזה, והוא הבין שהשני
צריך עולם הזה.

ודאי שהראש ישיבה זצ"ל דיבר על עולם הזה
בגבול, לא לתת מושגים יותר מידי וכדומה, אבל
מאיך גיטא הנושא הזה שהזכרתי כבר כמה וכמה
פעמים מתחילת השיחה כאן, של שלווה הנפש
ורוגע של בחור בישיבה ומעמד טוב והרגשה טובה
של בחור בישיבה, זה היה דרכו ונשמת אפו של
הראש ישיבה זצ"ל.

ההרגשה שהרגישו לידו היה לראות במוחשי יהודי
שחי עולם הבא כל החיים, יהודי שחי עולם הבא,
יהודי שחי בכל מעשה ומעשה גהינום וגן עדן כל
חיו. יהודי שכל ימיו היו 'התקן עצמך בפרודודור כדי
שתיכנס לטרקלין'.

לפני כשלוש עשרה שנה, הוא היה חולה בדלקת
ריאות והוא אושפז ב'מעייני הישועה'. לאחמ"כ
התאושש בביתו ולא היה שייך להיכנס אליו. כיוון

שהורה לאברכים להתמנות לתפקיד של
הרבצת תורה (שטעל'ע) גם בשיבות
קטנות, ואמר שזה מחייב גדול שגורם
להרבה שטייגען. ואף לאברכים צעירים הוא
עודד את זה. אמנם הוא דיבר על תפקיד של
מסירת שיעורים. בלי מסירת שיעורים הוא
לא אחז שיש בזה מחייב. היה
מקרה שהוא הורה לראש כולל
אחד, שהתפקיד שלו לא היה
מסירת שיעורים, שיפסיק את
התפקיד ויחזור להיות אברך.

זוכה לדברים הרבה

ראש הישיבה שליט"א מסיים:
כתוב במשנה באבות פ"ו רבי
מאיר אומר כל העוסק בתורה
לשמה זוכה לדברים הרבה ולא
עוד אלא שכל העולם כולו כדאי

הוא לו, עיי"ש.

פתחה המשנה שהלומד תורה לשמה זוכה
לדברים הרבה, ולכאורה אינו מובן שהלא
המשנה מפרטת בהמשך הדברים אלו זכיות
יש לו, ואם כן מה הוא ה'דברים הרבה' שלא
פירשה המשנה כאן? ובוודאי לא מסתבר
שהכוונה בזה לממון ולכבוד וכדו' שהרי
העוסק בתורה לשמה - הוא האיש היודע
מה היא זכיות לימוד תורה לשמה ומה היא
תכלית הבריאה.

אני חושב שהתירוץ הוא, שהלומד תורה
לשמה זוכה לדברים הרבה, פירושו, שמי
שלומד תורה לשמה בדיבורו הוא מרבה
תורה בעולם. הוא מדבר כמה מילים לחזק
עיקרי הדת ובכל העולם יצא קוים, בדיבורו
הוא פועל מה שאחרים לא פועלים בשנים
רבות, ובמעשים עצומים.

זה היה מרן ראש הישיבה זצ"ל בדיבורו.
הוא זכה להקים ולהרבות בעולם כל כך
הרבה תורה, כל כך הרבה בני תורה, מקומות
תורה, ותלמידי חכמים, כמה השפעות הוא
השפיע בדיבור אחד או שניים, עולם מלא
של תורה ויראה. זה כוחה של תורה לשמה.

ישיבתנו הקד' כולה קרויה על שמו של
מרן זצ"ל, לפי שמסר נפשו עליה נקראת
על שמו. הוא זכה לדורות לכל כך הרבה
ריבוי תורה בעולם, בזכות תורה לשמה.

תורה, ותלמידי חכמים, כמה השפעות הוא
השפיע בדיבור אחד או שניים, עולם מלא
של תורה ויראה. זה כוחה של תורה לשמה.

ישיבתנו הקד' כולה קרויה על שמו של
מרן זצ"ל, לפי שמסר נפשו עליה נקראת
על שמו. הוא זכה לדורות לכל כך הרבה
ריבוי תורה בעולם, בזכות תורה לשמה.

**ראש הישיבה שליט"א הזכיר
בתחילת הדברים את ההפסד הגדול
בעליה, שיש בחיבור לעולם החיצון.
לכאורה נדרש מאמץ גדול יותר
בדבר זה אצל אברכים בכולל.**

בבית! ביום שישי הוא צריך להיות בבית!
אם הוא רוצה ללמוד ועזרתו לא נצרכת
אז שילמד בבית, שיביא חברותא הביתה
וילמד בבית.

הייתי פעם אצל מרן שר התורה רבינו
הגר"ח שליט"א, הגיע אלי
מאן דהוא וסיפר לו שהוא
הקים כולל שאברכים לומדים
בו שעתים לפני שבת והם
מקבלים שבת מתוך לימוד
תורה, והוא מבקש ברכה. על
פניו זה דבר גדול מאוד. אבל
רבי חיים שליט"א הרים את
קולו: תסגור את הכולל מיד!
שתיקה שררה בחדר, ואז רבי
חיים שליט"א אמר: הלא כתוב
במשנה שלושה דברים חייב
אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת
עם חשיכה - בתוך ביתו כתוב -
תסגור את הכולל.

כיוצא בדבר, דיברו הרבה פעמים עם ראש
הישיבה זצ"ל על הרבה מסגרות שהם לא
בשעת סדרי הכולל, והוא הסכים לזה, אבל
הוא אמר: תפתח, אבל בלי שמירת סדרים.
אם אברך לא הגיע תיתן לו כמו שהוא הגיע,
כי למה אברך לא מגיע? יש לו סיבה, הוא
צריך לעזור בבית, הוא צריך לעזור עם
הילדים. אם תעשה שמירת סדרים זה
יפריע, אז אל תעשה.

כמובן שראש הישיבה זצ"ל לא דיבר על
אברך שמבזבז את זמנו סתם, הוא דיבר על
המחויבות העצומה שיש לאברך לנשיאה
בעול הבית ולעזרה בבית עם הילדים. אברך
שמתבטל סתם זה ענין אחר לגמרי. אברך
שלא מתאים לכולל או שלא לומד כראוי
הוא אמר לי לא לקבל בכלל.

וזה נוגע גם לדקדוקי הלכה וכו' שאין להם
מקום כשהם מגיעים על חשבון בין אדם
לחברו. הגיע פעם אחד לראש הישיבה
זצ"ל, והתחיל לשאול האם צריך לנקות
בערב פסח בין הרצפות בבית, מחשש חמץ,
והתחיל לדון בזה בסוגיות של ביעור חמץ
וכו'. ראש הישיבה זצ"ל נענה: אתה צודק,
צריך לנקות שם אבל אתה תנקה...

מסורת מפורטת לא פחות קיבלנו ממנו לגבי
נושא ה'שמירת סדרים'. כמובן ששמירת
סדרים בסדרי הכולל זה ענין אחר לגמרי,
זה גם תורם לאברך עצמו, לפעמים רק צריך
את הדיבור כדי לעמוד יותר בזמנים, וחזן
מזה יש את הנקודה של אחריות ציבורית
לא לגרום רפיין. מה שראש הישיבה זצ"ל
הורה אצלנו, זה שהיה 'שמירת סדרים'
אבל לא בהכבדה, בהתחשבות, שלא היה
על הדקה. להתחשב באברך שיש לו סיבה
שצריך לעזור בבית.

החזן
של
אברך

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מרן זצ"ל
צוקללה"ה

חזקו באמונתם

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מוה"ר
צוקרללה"ה

עבורו אחרת... רעדה היתה שם.

"עשרים דקות לאחר שהחל המעמד הנורא, ד"ר וינברגר נכנס בריצה. הוא שאל את הראש הישיבה זצ"ל להרגשתו, והוא ענה: 'הכל בסדר, אתה יכול ללכת, ברוך השם'. הרופא רצה לבדוק אותו ולהבין מה קרה, והראש ישיבה זצ"ל ענה: היו לי עבירות, קיבלתי ייסורים, עשיתי תשובה - ועכשיו הכל בסדר, ברוך השם.

הד"ר שאל אותו: 'מה לכתוב בדו"ח הרפואי', וראש הישיבה זצ"ל ענה: ממילא בחמישים אחוז מהמקרים אתם לא באמת יודעים מה קורה. אז תכתוב את האמת: לפציניט היו עבירות, הוא קיבל ייסורים ועשה תשובה. כך תכתוב בדו"ח..."

היתה תקופה קשה מאוד מבחינה כספית בישיבה, והייתי בחו"ל אצל יהודי שלא היה רגיל לתת, ואז הוא אמר לי בוא נעשה עסק, אני אתן סכום עתק לישיבה, ותמכור לי מחצית מהעולם הבא שלך. צלצלתי לבית של ראש הישיבה זצ"ל לשאול אותו, ראש הישיבה זצ"ל אמר לי אז, אין לנו מושג בגן עדן, מי אמר שיש לך גן עדן... אותו גביר אמר: אף על פי כן אני רוצה, ואז ראש הישיבה זצ"ל נענה: "לא מוכרים מיליארדים במיליונים! לא מוכרים מיליארדים במיליונים!". זה הייתה ההרגשה אצלו: גן עדן וגיהנום בחוש מול העיניים.

ואגב, היה פעם שנכנסתי לראש הישיבה זצ"ל עם אחד שתמן בישיבה, והוא ביקש ברכה להיות מיליונר, ראש הישיבה נענה: מצדי שתהיה מיליארדר, אבל לי אין שום ענין להיות מיליארדר, אני רוצה לדעת ש"ס!

פעם דיברתי איתו על אחד הגדולים מלפני כמה דורות ותוך הדברים הוא אמר: 'הוא כבר לא בגיהנום'. שאלתי אותו בתמיהה, הוא היה בגיהנום? אז הוא השיב, אולי הגאון לא היה בגיהנום! אולי הגאון לא היה בגיהנום! ראו את זה כל כך מוחשי אצלו.

פעם הוא אמר לי על ההשפעות של החיצוניים שיש בבית קברות, ואז הוא סיפר שהגאון עלה על קבר

אימו בשנה הראשונה, ואימו יצאה לקראתו בשמחה על כך שעלה על קברה. אעפ"כ מאותה שנה לא עלה, מכיוון שחש את השפעת החיצוניים שיש בביה"ק, אפילו שהדבר גרם שמחה כ"כ לאימו.

ואז אמר ראש הישיבה זצ"ל דבר מיוחד מאד: בעיקרון לא הייתי עולה לקבר של רעייתי ע"ה אם היא הייתה קבורה רחוק, אבל היא קבורה בבני ברק, אז מה יגידו? למה הוא לא עולה? יגידו, הוא שכח ממנה. יכול לצאת מזה חילול ד'! לכן אני עולה!

המעשה הזה עצום. הרי הוא דיבר מאוד על כך שזה לא טוב ללכת לשם כי יש שם השפעה לא טובה, אבל בגלל חשבון שיתכן ויציא חילול ד' הוא עלה כל שנה ושנה.

אני זוכר, שהגיעו פעם שני בחורים מחסידות מסוימת בירושלים ידועה לבית, והם אמרו שהם פגעו בכבודו של ראש הישיבה זצ"ל והגיעו לבקש מחילה. הבן ידידי הגר"מ שליט"א אמר להם שראש הישיבה מוחל להם. אז הם השיבו, שהם צריכים לבקש מחילה מראש הישיבה זצ"ל עצמו, שכן בישיבה בה הם לומדים סילקו אותם עד שראש הישיבה זצ"ל ימחל על מעשיהם. הכניסו אותם לחדר, והם סיפרו מה שעשו, ראש הישיבה זצ"ל אמר להם, עשיתם איתי חסד שנתתם לי קצת ביזיונות... כשהם באו לצאת, ראש הישיבה זצ"ל אמר הרי באתם מירושלים, אז עוד לא אכלתם ארוחת בוקר... צריך לדאוג לכם לאכול. זה מעשים שהיו אצל ראש הישיבה זצ"ל בכל יום, ובמקום ענוותנותו אתה מוצא גדלותו.

על ה'חכימה דיהודאי' שהיו רואים בכל רגע, אפשר להאריך רבות, אבל אני אספר בענין הזה סיפור אחד. ראש הישיבה זצ"ל לא היה אוכל בפני אחרים אף פעם, רק בפני בודדים ממש. היה פעם אחת שהגעתי אליו עם איזה נדיב, ואיך שנכנסו הוא אמר: תכין כוס קפה. התפלאתי מאוד הרי ראש הישיבה זצ"ל לא נהג כך אף פעם, אחרי זה הוא אמר ראיתי שצריך לתת לו כבוד... הוא ראה תוך רגע דבר שלאחרים לקח זמן רב להבין.

אחד הדברים המופלאים שראינו אצל ראש הישיבה זצ"ל היה התשוקה המופלאה לזיכוי הרבים, לזכות את ישראל, להרבות כבוד שמים. הוא היה מבקש בכל פעם 'להיות ממוזכי הרבים'. אבל הוא גם הביט באחריות על כל דבר באחריות עצומה, וראש הישיבה זצ"ל ענה על כל שאלה מתוך משקל עצום של אחריות על כלל ישראל.

אספר שני סיפורים בעניין. פעם באתי עם נדיב מחזיק תורה גדול לראש הישיבה, והוא שאל את ראש הישיבה זצ"ל איפה כדאי להחזיק אברכים, בארץ ישראל או בחוץ לארץ, והוא הסביר שבחוץ לארץ מלגה של אברך היא כמו כמה מלגות של אברך בארץ ישראל. ממילא החזקת תורה בארץ ישראל היא של כמה אברכים באותו סכום שבחוץ לארץ של אברך אחד.

ראש הישיבה זצ"ל נענה: גם פה וגם פה. אז הוא שאל שוב אבל איפה יותר כדאי, אז ראש הישיבה זצ"ל נענה: גם פה וגם פה.

למעשה, אותה השאלה נשאלה גם אצל יבדלחט"א רבינו הגר"ח שליט"א והוא אמר, ודאי שבארץ ישראל עדיף להחזיק תורה, וגם תלמידי חכמים שבארץ ישראל - הלא אווירא דאר"י מחכים. שאלו אז את הגר"ח שליט"א, מה יעשו האברכים בחוץ לארץ, אז הוא השיב שיעלו לארץ ישראל.

לאמיתו, נראה לומר שבאמת התשובה האמתית היא שוודאי תורה בארץ ישראל עדיפה. ויכול להיות מאוד שכך גם אחז ראש הישיבה זצ"ל אבל הראש ישיבה זצ"ל היתה לו אחריות, כל מילה שלו הייתה באחריות על לומדי התורה, התשובות של הראש ישיבה זצ"ל היו מנקודת מבט של אחריות.

היה עוד סיפור, ראש ישיבה ידוע של ישיבה מצוינת מאוד נקלע לחובות. נזדמן לו להיות אצל מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל והוא שאל אותו מה לעשות, אמר לו הגר"ש זצ"ל אם אתה לא יכול לעמוד בעול הכספי אתה צריך לסגור את הישיבה. אח"כ הוא נכנס אצל ראש הישיבה זצ"ל והוא שאל אותו מה לעשות, ראש הישיבה זצ"ל אמר: אי אפשר לסגור כזאת ישיבה, כלל ישראל צריך את הישיבה שלך, לגבי החובות צריך למצוא פתרון.

גם כאן תוכל לראות את אותה הנקודה, אליבא דאמת יתכן מאוד שבאמת הוא צריך לסגור את הישיבה. אבל ראש הישיבה זצ"ל ראה את הדברים מנקודת מבט של אחריות, מנקודת המבט של אחריות על כלל ישראל, והמושכל ראשון שלו היה שלא יכול להיות שתיסגר הישיבה, ומה שלמעשה יש כאן שאלה מה לעשות בענייני החובות, זו שאלה נפרדת שצריך למצוא לה פתרון. ובאמת הוא עצמו היה לוקח את העול.

ובפרט בענייני הכלל, ראינו עד כמה היה לו אחריות. דיברו איתו, לא לתת כניסה לאנשים מסוימים שרצו להגיע לביתו שדעותיהם לא היו בדת תורה, ראש הישיבה זצ"ל אמר אז: אברהם אבינו הכניס עובדי עבודה זרה לביתו, הוא נתן להם כניסה, ואני אבדוק ביהודים מי יכנס ומי לא?

אספר עוד מעשה. ראש הישיבה זצ"ל סיפר לי פעם בענותותו, שבעת שהיה אברך צעיר, קודם לגיל מ', דפק בביתו מאן דהוא ואמר לו שמרן החזון איש שלח אותו אליו לשאול איזו שאלה, ראש הישיבה שמע את השאלה וענה מה שענה.

אחר כך כאשר היה אצל החזון איש, הוא שאל את מרן החזון"א מדוע שלח אליו, אז החזון"א ענה, שאותו שואל שאל אותו שאלה והוא ענה לו מה שענה, כמו שבאמת ראש הישיבה זצ"ל ענה, למחרת הוא הגיע לשאול שוב והוא אמר שיש איזה שינוי בשאלה, אז שלחתי אותו אליך, מכיוון שחששתי לענות לו שמא מכיוון שכבר ענית לי כך יש לי נגיעה לענות לו את אותה התשובה.

ראש הישיבה זצ"ל סיפר לי כדי שנבין מה זה נגיעה, עד כמה נגיעה יכולה להטעות דעתו של אדם, ועד כמה מרן החזון"א חשש מכך, אלא שמיניה שמעין ג"כ מה הייתה דעת החזון איש על מרן זצ"ל מחכמי הזמן ההוא, בעודו פחות מבן מ'.

ואגב, אינני רוצה להיכנס כעת לעניינים הציבוריים שעלו על שולחנו, אבל בהזדמנות שפרסמו בחוצות דברים בשם מרן החזון"א בענייני גיוס בני ישיבות, אמר לי אז ראש הישיבה זצ"ל כי החזון איש שלח שבע שליחויות בעניין הגיוס, ואני הייתי השליח וממילא אני יודע את דעתו...

החתם
של
גדול

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מרן רה"י
זצוקללה"ה

דברייהם הם זכרונם

ליקוט מתוך מכתבי חיזוק ששיגר רבינו הגדול
מרן ראש הישיבה זצוקללה"ה לבני
ישיבתנו הקד' ברבות השנים ודברי חיזוק מתוך
משאות הקודש שנשא אבי הישיבה רבינו מרן
ראש הישיבה זצוקללה"ה בהיכלי הישיבה הקד'

לנצל את החיים לתורה

החפץ חיים מביא שרצה לדעת כמה מילים אדם מדבר במשך דקה, והוא בא לידי מסקנה שבדקה אחת יכול אדם לדבר מאתיים מילים! מאתיים מילים! יוצא שבכל דקה אחת אפשר ללמוד מאתיים מילים של תורה, ושכל מילה מהם זה כנגד כולם, כנגד כל המצוות שעושים בעולם. אדם שהוא כבר מבוגר יש לו דאגות פרנסה, הוא טרוד יש כל מיני טרדות ולא יכול כל היום ממש ללמוד, אבל בחורים צעירים, אין להם דאגת פרנסה, ההורים דואגים להם, אף אחד לא צריך לדאוג לפרנסה. מה יש לו? רק לשבת ללמוד!

כמה אפשר? אם בדקה אחת מאתיים מילים, שכל מילה מהם כנגד כל המצוות, וכל שעה שישים דקות עכשיו תכפילו את זה, כל שעה שישים דקות וכל דקה מאתיים מילים תעשו חשבון כמה שווה היום כל כך הרבה מצוות! שכל מילה מהם זה שקול כנגד כל המצוות הכי גדולות כיבוד הורים, הכנסת אורחים, הכנסת כלה וכו' כל המצוות האלו מצוות גדולות מאוד.

וזה אפשר לרכוש במשך כל יום. כל זמן שאתם צעירים ממילא אתם צריכים להיות מאושרים ולנצל את זה. יש הרבה בחורים שאין להם שכל מבוזזים, מבוזזים, מסתובבים, ועושים שטויות אחרי זה כשהוא כבר בגיל יותר גדול, אז כבר יש לו דאגות דאגה לזה, דאגה לזה כל מיני דאגות.

ממילא שתנצלו את החיים ללמוד תורה, לנצל את היום, לא לעשות שטויות, רק ללמוד תורה, ואתם תהיו מאושרים, הכי מאושרים שיש בעולם!

(מתוך שיחת מרן ראש הישיבה זצ"ל בישיבה לצעירים "עטרת יוסף" בבני ברק, חשוון תשע"ב)

אם בדרורנו עושים קצת לכבוד שמים לפי דרגתנו נחשב להסידות

נוכל ללמוד גם בנוגע אלינו, הרי יודעים כולם שלגבי הצדיקים והחסידים שהיו בדורות הקודמים, הדור שלנו האנשים הם מאד עניים. וחז"ל אומרים בסוף סוטה משמת אדם גדול זה בטלה חסידות ומשמת אדם גדול אחר בטלה ענוה וכל מיני דרגות שנחסר בדורות האחרונים ובדורינו אין מה לדבר, איזה חסידות? איזה דרגות? ובכל זאת הרי חז"ל תקנו תפילת שמונה עשרה בנוסח שנוגע לכל כלל ישראל בכל הדורות. ושם יש ברכה על הצדיקים ועל "החסידים".

ואיפה יש היום חסידים? בדורות שלנו היכן יש חסידים, היכן יש צדיקים, בקושי בקושי. אלא גילו לנו חז"ל שגם בדורות אלו יכול להיות חסידים, כי לפי הדרגה של הדור, לפי העניות של הדור

השפעת כבוד התורה

הגמ' בברכות דף י"ז ע"ב מביאה אמר רב אשי בני מתא מחסיא אבירי לב ניהו דקחזי יקרא דאורייתא תרי זימני בשתא ולא קא מגיירי גיורא מינייהו, רב אשי ה' גר במחסיא, ואומר כי האנשים של מחסיא הם אבירי לב, למה? כי הם ראו כבוד התורה שתי פעמים בשנה, ואף גר לא התגייר מהם.

ומפרש רש"י מה זה תרי זימני בשתא, שהיו מתאספין שם ישראל באדר לשמוע הלכות פסח מדרש דרב אשי, ובאלול לשמוע הלכות החג, שני חדשים בשנה היו חלק גדול מכלל ישראל באים לשמוע את ההלכות של החג, או הלכות פסח או הלכות החג, והיות שהם ראו כבוד התורה כזה, ולא התגיירו הם אבירי לב, זאת אומרת, יש כאילו פלא האיך בן אדם יכול להיות ככה שהוא רואה כבוד התורה כזה והוא לא התגייר.

והפלא הוא ממאי מדברים? מגויים! אנשי מתא מחסיא שלא התגיירו הכוונה היא לגויים, גויים רואים כבוד התורה כזה ולא מתגיירים, הם אבירי לב! זאת אומרת שהפשטות היא שאם בן אדם רואה כבוד התורה ה' כ"כ צריך להשפיע עליו עד כדי כך להיות גר.

א"כ אנחנו רואים עד כמה הכח לפי רש"י עכ"פ, וגם תוס' יכול להיות שלא חולק על זה, הכח שרואים כבוד התורה זה כל כך גדול, שאי אפשר לתאר עד כמה שזה צריך להשפיע על בן אדם. אנחנו לדאבוננו אולי מרגישים קצת, אבל לא עד כדי כך שאחד

זכות התורה תעמוד לנו שלא תתמעט תורה מישראל ח"ו

מורי ורבותי!
שמחה גדולה בזה שיש מקום להרבות תורה, בונים מקום קדוש כדי ללמוד תורה, אין לשער איזה שמחה שיש.

מצד שני אנחנו מאד מודאגים, תושבי הארץ, לדאבוננו יש כאלה שרוצים לעשות חוקים להצר את רגלינו, לא רק שלא נוכל לגדול, רק ח"ו למעט תורה מישראל, יש ח"ו הרבה אנשים שלא מבינים את זה, אבל יש בראשי השלטון דברים גדולים, מה שכל הזמן מוציאים עוד דבר ועוד דבר, הכל חוקים על תורה ועל לומדי התורה.

ועל זה אנו מאד צריכים רחמים רבים שהקב"ה יעזור שנמצא חן בעיני השלטון, ולא ח"ו יעשו כל מיני צרות לעשות חילוק בין

אם בן אדם עושה אפי' דברים כאלו שבדורות הקודמים לא היה נחשב לכלום, היום בן אדם כזה הוא ג"כ חשוב. ועל זה תקנו חז"ל על הצדיקים ועל החסידים, לפי הדור! ואם זה דור כזה שפל, כזה ירוד, אם אחד עושה קצת לכבוד שמים עושה "לשם שמים" אפי' בדברים לא כ"כ גדולים מה שדרשו מהדורות הקודמים, היום גם זה נחשב קצת לחסידות. ולכן תקנו לומר בכל הדורות על הצדיקים ועל החסידים.

ובאמת אנחנו מבקשים מהקב"ה שלא יתחשב בקטנותינו שאנחנו מאד מאד קטנים, רק אדרבה לפי הקטנות שלנו יחשוב אותנו הקב"ה לטובה. ובזכות זה הקב"ה יעזור שכלל ישראל יזכו בקרוב לגאולה השלימה, ולא יהי' צרות ח"ו, ובקרוב נזכה לגאולה האמיתית בב"א.

(משיחה בישיבה לצעירים "אור אליעזר" בית שמש. י"ז אייר תשס"ב)

שירגיש כבוד התורה זה כ"כ ישפיע עליו עד כדי כך לרומם אותו, שאפי' בן אדם שהוא במדרגה תחתונה צריך להתרומם! עד כדי כך להרגיש טעם ברוחניות, אדם שהוא רחוק מזה, עכ"פ זה מה שאנחנו צריכים לעשות.

א"כ אנחנו רוצים לדעת אחרי שכאן ב"ה מכניסים ס"ת, וזה דבר גדול מאד, חוץ ממה שזה מצוה גדולה מצד עצמה, להכניס ספר תורה, בפרט במקום שלומדים תורה, בישיבה, זה דבר גדול מאד, אבל גם בזה עושים כבוד התורה, עצם הדבר שבאים הרבה יהודים לכבד את התורה, לשמוח בתורה, זה דבר גדול כזה שאי אפשר לתאר עד כמה שהזכות.

וזה צריך כל אחד לקחת ללב שלו, כי אפי' גויים אומרים חז"ל שהם אבירי לב אם זה לא משפיע עליהם עד כדי כך, מאנשים שהם רחוקים מרוחניות להתרומם עד כדי כך שירגישו טעם, שירצו אפי' להתגייר! לחיות חיים יהודים, חיים של רוחניות.

וכל אחד ואחד אם יתחזק בזה, לראות שמה שאנחנו עושים דבר מצוה וכבוד ה' שיתרבה, כל האנשים שעוסקים בזה ושבים לכבד את התורה, הקב"ה יעזור שכל אחד יראה ללמוד מזה, ולהתרומם ברוחניות, ולהרגיש שכל החיים יהיו חיי תורה כמו שהקב"ה רוצה, ובזה הקב"ה יעזור שכל אחד שיתרומם הלב שלו, יזכה באמת לגדול להיות בתפארת בישראל.

(דברים שנאמרו בהכנסת ספר תורה לישיבה לצעירים "אור אליעזר" בית שמש, תשס"ג)

איש כזה לאיש כזה, איש כזה יש דין כזה ואיש כזה יש דין כזה, דבר שלא נמצא היום במדינות, היה פעם אולי מה שקוראים... אבל היום רוצים לעשות חוקים לא טובים, זה רע! לעשות רע לכלל ישראל, ללומדי תורה, בעיקר ללומדי תורה.

ואנחנו מבקשים רחמים שהקב"ה יעזור ויתן בלב כל אלה שלא יעשו שום רע. ונזכה כולנו להרבות תורה, ולהוסיף תורה, להגדיל תורה ולהאדירה.

הקב"ה יעזור שנוזכה לזה בזכות המצוה הגדולה שמתרבים לומדי תורה, מה שירבו לומדי תורה זה זכות התורה, וזכות התורה יעמוד שלא חלילה וחס, יעשו גזירות להרחיק אותנו מתורה. הקב"ה יעזור עי"ז נזכה לזה, ונזכה ממילא ג"כ לישועה הגדולה, לגאולה הקרובה במהרה בימינו אמן סלה.

(משא מרן ראש הישיבה זצ"ל במעמד רבבות בני התורה בחנוכת הבית להיכל הישיבה במודיעין עילית, ניסן תשע"ג)

החתם
של
גדולי

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מוה"ר
צוקלנר

מכתב חיזוק מרבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל לבני הישיבה, והתעוררות למול הגזירות על מיעוט תורה מישראל

לכבוד תלמידי ישיבות עטרת
שלמה

חזקו והתאמצו בלימוד התורה"ק
ותזכו לעלות מאוד בתו"ש ובפרט
בזמן שיש שרוצים להמעיט בלומדי
תורה צריך דווקא להתחזק וחפץ
השי"ת בידכם יצליח ותזכו להרבות
תורה בישראל

(מקום החותם)
כ"ו תמוז תשע"ג לפ"ק
בני ברק יצ"ו

דיבור אחד קובע לכל החיים
- מכתב לבני הישיבה הקד'
לרגל תחילת מסכת נדרים

לבני ישיבת עטרת שלמה - קריית
הישיבה

הנה ממסכת נדרים לומדים יסוד
גדול איך שדיבור אחד שבן אדם
מדבר יכול לקבוע לו לכל ימי חייו.
ונקווה שכל בני הישיבות ינצלו את הזמן ללמוד
בהתמדה ועי"ז יעלו מאד בתורה ויר"ש לתפארת כל
מבקשי ד' ית'.

(מקום החותם)
ב' ניסן תשע"ו

בס"ד

לבני ישיבת עטרת שלמה - קריית הישיבה

הנה ממסכת נדרים לומדים יסוד גדול איך שדיבור
אחד שאדם מדבר יכול לקבוע לו לכל ימי חייו.
ונקווה שכל בני הישיבות ינצלו את הזמן ללמוד
בהתמדה ועי"ז יעלו מאד בתורה ויר"ש לתפארת כל
מבקשי ד' ית'.

**מכתב עוז לרגל תחילת לימוד
מסכת בבא קמא בישיבה
הקד'**

לעמלי התורה בני ישיבת עטרת
שלמה בקריית הישיבה
שלומכון יסגא מאוד

עיקר תכלית האדם בעולם הזה הוא
לעמל וידעת התורה הק' אשריכם
שאתם זוכים לעמול בה במסכת
בבא קמא

ונקווה שהתלמידים יעלו מאוד
בתורה ויר"ש לתפארת כל מבקשי
ד' ית'

(מקום החותם)
ו תשרי תשע"ח
בני ברק יצ"ו

בס"ד

לעמלי התורה בני ישיבת עטרת שלמה בקריית הישיבה שלומכון יסגא מאוד

עיקר תכלית האדם בעולם הזה הוא לעמל וידעת התורה
הק' אשריכם שאתם זוכים לעמול בה במסכת בבא קמא

ונקווה שהתלמידים יעלו מאד בתורה ויר"ש לתפארת כל מבקשי ד' ית'

ו תשרי תשע"ח לפ"ק
בני ברק יצ"ו

**כל התלמידים יזכו לגדול לת"ח גדולים
מאוד -**

**מכתב רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל
לפתיחת הישיבה לצעירים**

בס"ד

לכבוד המתאספים להרבות תורה ויראת שמים

ה' עליהם יחי'

הא ידוע לכולם מאמר חז"ל על הפסוק הן יראת ה'
חכמה שדרשו הן אחת היא לכן יש מאד לשמוח

בהוספת מקום תורה ויראת שמים וכל תוספת
להרבצת תורה ויראת שמים מכריע את העולם לכף
זכות כמו שמבאר קידושין מ' ע"ב דלכולם יש לחשוב
דהעולם חציו זכאי וכו' ואשריכם כל אלו שזוכים
להיות ממזכי הרבים שעי"ז יכריעו כל העולם לטוב
ויתרבו עי"ז לומדי תורה לנחת רוח לאבינו שבשמים
וכל התלמידים יזכו לגדול לת"ח גדולים מאד.

(מקום החותם)
אור לח"י אדר תשס"ז לפ"ק
בני ברק יצ"ו

יש יהודים שומרי תורה ומצוות, וכמה מהם לומדי
תורה, הרי זה ממש כלום שבכלום. והרי הקב"ה
שופך שפע כפי חמש עשרה מליון יהודים, וחמש
עשרה מליון לא לומדים לדאבונינו, ונשאר רק
הישיבות, ממילא יכולים לזכות להיות תלמיד חכם
אפילו בעשר שעות...

ובמציאות רואים ככה, היום בחור שלומד בישיבה,
אפילו שהוא לא כ"כ עילוי, יכול לומר סברות עמוקות
מאד, ומכוין לדברי הרשב"א ולדברי רבי עקיבא איגר,
אפילו שהם סברות עמוקות מאד! בחור צעיר כמה
הוא למד, רק נכנס לישיבה גדולה למד שנה ואפילו
פחות, הוא כבר אומר סברות כאלה כמו רבי עקיבא
איגר. ולכוין לדברי רעק"א זה לא פשוט, בשנים
הקודמות מי שהיה יכול לכוין לדברי רעק"א היה
צריך להיות גדול מאד, רעק"א! והיום בחור צעיר
שלומד קצת כבר מכוין לדברי רעק"א, למה? לפי
החפץ חיים זה מובן, היות ששולחים שפע של תורה,
ואין הרבה לומדים, ממילא גם בחור צעיר מקבל
חלק גדול ויכול לומר סברות עמוקות.

עכ"פ אנחנו צריכים להתחזק, אמנם מצד אחד
הדור שלנו מאד ירוד, מאד ירוד! אבל מצד שני יש
אפשרות לזכות, ואם יושבים ולומדים יכולים לכוין
לסברות כאלה של רעק"א.

זאת אומרת שיש אפשרות לזכות, רק תתמסרו
ללימוד התורה, להקב"ה, עם רצון להיות תלמיד
חכם. וב"ה כל אחד שבא לישיבה כוננתו לטובה, ואף
אחד לא בא סתם לשבת בלי ללמוד, כל אחד רוצה
ללמוד. ויש אפשרות לזכות להרבה תורה. אשריכם
שאתם נמצאים בישיבה, וכל אחד ואחד מכם אם
יתמסר לתורה, ללמוד אפילו לא ארבע עשרה שעות
רק שתיים עשרה שעות, יכול לזכות להיות תלמיד
חכם, והלואי שילמד כל אחד שתיים עשרה שעות,
ויזכה להיות תלמיד חכם.

הקב"ה יעזור באמת שכל אלה שנמצאים כאן יזכו
לצמוח לגדולי תורה להיות תלמידי חכמים ויראי
שמים, הקב"ה יעזור לכולכם.

(מדברים שנאמרו בשחת חיזוק בישיבה לצעירים עטרת
שלמה אריה ירושלים - חשוון תשע"א)

בדורינו העני אפשר לזכות הרבה בתורה - אם מתמסרים ללימוד

בספר מעדני שמואל מרבי שמואל טרוביץ זצ"ל
מביא ששמע משני עדי ראייה שהחפץ חיים היה
בסוף ימיו לביקור בלודז' והיתה שם ישיבה קטנה
בשם "תורת חסד" שהזמינו אותו לבוא לדבר בפניהם
דברי חיזוק, ואמר להם החפץ חיים דבר חידוש גדול
מאד, שמן השמים יורדת סייעתא דשמיא לדור כולו
וכותבים כמה תורה יהיה, זאת אומרת כמה אנשים
יזכו לתורה, וממילא אם יש הרבה אנשים שרוצים
ומתאמצים לזכות כל אחד מקבל קצת, אבל אם יש
רק קצת שראויים לקבל מקבל כל אחד הרבה. וזה
חידוש גדול.

וממילא טען החפץ חיים כי בדורות הקודמים שהיה
צריך לחלק לכל אחד, והיה הרבה לומדי תורה, היה
כל אחד מקבל רק קצת, אבל היום שלדאבונינו לא
כולם לומדים תורה, רק מעט אנשים, יוצא שהקצת
לומדי תורה יזכו את הכל, וכל אחד יכול לזכות הרבה
מאד, ואפשר בזמנינו לזכות יותר מאשר בדורות
הקודמים.

ואמנם זה חידוש אבל במציאות רואים קצת ככה,
היום בחור שלומד בהתמדה אפילו לא כ"כ גדולה.
וכמו שכתוב בהקדמה לספר אולם המשפט
מרבי זונדל איישישוקר שאמר פעם לרב מפוניבז'
[בצעירותו], כי להיות תלמיד חכם לא צריך להיות
מתמיד, רק מספיק אם לומדים ארבע עשרה שעות
ביממה! אפשר כבר להיות תלמיד חכם... ובימיהם
ארבע עשרה שעות היה נחשב לקצת, והיום הלואי
שתיים עשרה שעות... אבל לפי החשבון של החפץ
חיים אם לומדים שתיים עשרה שעות ביום כבר נהיים
תלמיד חכם, בגלל שיש כזה שפע גדול. ובדורות
הקודמים אחד שהיה לומד שתיים עשרה שעות זה
כלום אבל היום אפשר לגדול גם בלימוד כזה.

וא"כ בדור שלנו למרות שב"ה בארץ ישראל יש
קצת תורה, אבל ביחס לכל העולם זה מעט מאד, יש
מדינות שאין בהם כלום תורה, ממש כלום! אומרים
שיש בעולם בערך חמש עשרה מליון יהודים, וכמה

השמש בגבורתה

עובדות מתהלכות חייו והנהגותיו של קדוש ישראל רשכבה"ג רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל

מרשימות נבדו חביבו מוריניו הנאון רבי ישעיה כהן שליט"א - ר"מ בישיבה לצעירים "עטרת יוסף" שע"י הישיבה הקד'.

באהבתה ישגה תמיד

דבקו בתורה היה מבהיל על הרעיון, עוד מהיותו בשווייץ. פעם פגשתי זקן שזכר אותו משווייץ, וסיפר לי שרבנו היה לומד יומם ולילה, נדמה לי שסיפר שכלל לא היה הולך לישון, אלא היה נרדם על הסטנדר, והוא ידע לחזור על הניגון אין שרבנו היה לומד שם. ב'שבעה' הייתי נוכח שאחד סיפר שהיה רבנו לומד בחברותא בשווייץ שש עשרה-שבע שעות רצופות במעל"ע, ורק לתפילות היו מפסיקים.

ובבני ברק סיפר ר' ישראל שיינפלד שיחי' [שבתם היה רח"ו אליהו הנביא מאחורי דירת רבנו, וחלונותיהם היו פתוחות לחלונות רבנו] שמעולם לא ראוהו הולך לישון, בלילה מאוחר היה ליד הסטנדר, לפנות בוקר מוקדם היה ליד הסטנדר. ועל תקופה אחרת סיפר הג"ר מאיר הוניגסברג שליט"א שזכר את רבנו לילה אחרי לילה לומד כל הלילה בביתה"ג "דברי שיר" מסכת יומא. וכל לימודו היה בעיון ולא היה אצלו מושג של לימוד בשטחיות.

יעקב הייזלר - מוסף תורני המבשר

העובדות, ההוראות והנהגות, הם מה שראיתי בעיניי או שמעתי באוזניי מרבנו הקדוש זצ"ל, או ששמעתי מאנשים נאמנים. השתדלתי לדייק, אבל יודעני בעצמי שא"א לדייק עד הסוף, ומסתמא ישנם פרטים שאינם בדקדוק בתכלית, ועימי תלין משוגת, ויהא רעוא מלפני אבינו שבשמים שיהיו הדברים לתעלת ולחיוזוק בתורה ובעבודת ה'.

כשאנו באים להתבונן וללמוד קצות דרכיו של רבנו זצוק"ל אין לנו להשלות עצמנו שנוכל למצות מידותיו, כי מלבד שהיה טמיר ונעלם, ועשרות שנים היה ספון בביתו, וגם בשנים האחרונות שהבית נעשה הפקר לכול, היה הנסתר שבו רב על הגלוי, ואנו קטני קטנים לא יכולנו להבין הלך רוחו ומחשבתו, ובכל יום ראינו כי כגבה שמים מארץ כן גבהו מחשבותיו ממחשבותינו, והיה חי באופן אחר לגמרי, מרומם יותר ונאצל יותר.

מכתב לסיום מסכת חולין ככולל שע"י הישיבה הקד' במודיעין עילית

בס"ד

אל חכמי ורבני ישיבת עטרת שלמה בקרית ספר בראשות הג"ר שלו' בער סורוצקין שליט"א

שלומכון יסגא מאד

הנה זכיתם לסיים מסכת חולין בעיון ועכשיו שמתחילים ללמוד בעיון מסכת בבא קמא הנני לברך אתכם שכל א' יצליח מאד בהבנת סברות עמוקות המחודדות כפי שאמרו הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות, ויזכו לעלות מאד בתורה ויראת שמים ולהיות גדולי תורה ויראת שמים יה' אוצרם, ויזכו לכל טוב בזה ובבא.

ונקוה שנזכה עוד עשרות בשנים להרבות אורה של תורה ויתרבה כבוד שמים ויגדלו גדולי ת"ח עד נזכה למצב של מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

(מקום החותם)
י"ד אב תשס"ח לפ"ק
בני ברק יצ"ו

מכתב חיזוק לאברכי הכוללים לסיום מסכת בבא קמא ותחילת מסכת נדה

בס"ד.

לכ' חכמי ורבני כולל עטרת שלמה

ה' עליהם יחיו

שמחתי לשמוע כי זכיתם ללמוד מסכת בבא קמא, ונקוה כי בודאי כל א' עלה מאד כמאמרם הרוצה שיחכם יעסוק בדיני ממונות, ואתם מתכוונים ללמוד מסכת נדה, וזה ג"כ מהמסכות הכי עמוקות, ונקוה כי גם זה תלמדו בעומק ותזכו מאד בזה כל א' לפי עמלו, ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

(מקום החותם)
י"ד אב תשס"ט לפ"ק
בני ברק יצ"ו

סדרי הלימוד בהיכלי הכוללים שע"י הישיבה הקד' שנקבעו ע"י רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל

לכב' עמלי התורה המסורים לתורת השי"ת באנו לכתוב רשימה שעפ"י יה' סדר הלימודים ונקוה שזה יה' לתועלת לעלות מאד במשך השנים.

חולין ב"ק

נדה ב"מ

זבחים מנחות

יבמות

כתובות

נזיר

גיטין

קידושין

סוכה

נקוה שכולם יעלו מאד במשך הזמן יצמחו הרבה לומדים יתרבו גדולי תורה א"ס.

(מקום החותם)
אור לז' אדר תשס"ז

החזקתו של מרן זצ"ל

מתוך ומכתבי מרבני מרן ראש הישיבה זצ"ל לנדיבי עם להחזיק בעץ החיים - הישיבה הקד'

הנה בכל הדורות שמרו ישראל על התורה שהיינו התלמידי חכמים וגם התומכים אותם שמרו שלא תמוש התורה מפיהם ומפי זרעם וע"ז למרות שהיינו בין הגוים והרבה פעמים ה' גירות מאד קשות בכל זאת נשארנו חזקים ברוח ולא עזבנו תורתנו שקיבלנו מסיני, וגם בדורנו אנו מקוים שלא תמוש התורה עד תהי' גאולתנו וכל אלה המחזיקים בלומדי התורה מובטחים לכל טוב כמוש"כ ותומכיה מאושר.

ויה"ר שנזכה במהרה למצב של ומלאה הארץ דעה את השי"ת ובאו גאולים לציון ברנה ושמחת עולם על ראשם א.ס.

הנה זה ידוע בכל ישראל שכל קיומנו בכל הדורות הוא בזכות התורה בין ע"י הלומדים בה ובין ע"י התומכים והמחזיקים בלומדי התורה שע"י אנו מתקיימים וכתוב גם שתומכיה מאושר דהיינו שתומכי התורה הם האנשים המאושרים וזה בין בעולם הזה בין בעוה"ב לחיי נצח.

כדאי לשנן הידיעה הזאת. ויה"ר שנזכה שיתרום קרן התורה והיראה במהרה בימינו ומלאה הארץ דעה את השי"ת ובאו גאולים לציון ברנה ושמחת עולם על ראשם א.ס.

נאמנים בלי ספק דברי חכמינו שע"י תמיכת לומדי תורה זוכים עד להפליא ובפרט ללומדי תורה מתוך הדחק אין להעריך כיון ששכר עמלי תורה מתוך הדחק כן שכר התומכים בס גדול מאד וכמבואר סנהדרין דף ק"ב ע"ב מבואר שאפילו אחאב שהי' נותן כ"כ למשרתי עבודה זרה מ"מ הי' לו קצת כפרת עונותיו מחמת שההנה לת"ח מנכסיו א"כ מי לא יבין להציל עצמו מרדת שחת ע"י תמיכת לומדי תורה.

כשאנו באים להתבונן וללמוד קצות דרכיו של רבנו זצוק"ל אין לנו להשלות עצמנו שנוכל למצות מידותיו, כי מלבד שהיה טמיר ונעלם, ועשרות שנים היה ספון בביתו, וגם בשנים האחרונות שהבית נעשה הפקר לכול, היה הנסתר שבו רב על הגלוי, ואנו קטני קטנים לא יכולנו להבין הלך רוחו ומחשבתו, ובכל יום ראינו כי כגבה שמים מארץ כן גבהו מחשבותיו ממחשבותינו, והיה חי באופן אחר לגמרי, מרומם יותר ונאצל יותר.

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן זצ"ל זצוקללה"ה

החזקו
של
נביא

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מרן רה"י
צוקלנדר"ה

סיפר לי בנו הגר"מ שליט"א, שבעת שנסע עם אביו למקסיקו התאכסנו בבית אדם אחד, ושם הבניינים מוקפים חומה, אולי גובה שלושה מטרים, מפני יראת שודדים וכו', ופתאום בלילה רואים בחור שקפץ מעל החומה לבפנים, ומאוד נבהלו, והבחור סיפר שגר במרחק עצום משם, אינני זוכר כמה, ושמע שרבנו הגיע, ומבקש רק לראותו לומד, וכשראו שכוונתו רצויה נתנו לו לעמוד ומרחוק ולראות את רבנו כל הלילה לומד, והבחור עמד ועמד והסתכל, ולמחרת כשרבנו נסע לשדה התעופה, אמר הבחור לר' משה שהתפעל מהלימוד, אבל יש לו שאלה על רבנו, שראה שבאמצע הלימוד הפסיק כדי לכתוב הקדשה על ספר לבעה"ב, ואחר זמן הפסיק באמצע הלימוד כדי לסדר עוד איזה דבר, ואין זה שמפסיק באמצע הלימוד? כך תמה הבחור...

השיבו הגר"מ: אני אסביר לך, רבנו פשוט מאוד כל הזמן יושב ולומד, ממילא כל מה שיעשה הוא באמצע הלימוד, הוא מתפלל באמצע הלימוד, הוא אוכל באמצע הלימוד, הוא הולך לישון באמצע הלימוד, וממילא גם כל סידור שמוכרח לעשות הוא באמצע הלימוד.

דקדוק ההלכה

דקדוקו בהלכה היה נורא. סיפר הגר"ב צ' פלמן זצ"ל [שכידוע הוא עוד הכיר את רבנו לפני שנתפרסם, והיה שואלו רבות בהוראה], שפעם יצא לו לדבר עמו על כמה מהנהגותיו בענייני שבת, ואמר הגר"ב צ': אינני יכול לספר את חומרותיו בענייני שבת, אבל דבר אחד אני כן יכול לומר, שחומרותיו הם של מלאכים... והוסיף ואמר, שרבנו אמר לו שאפ"י אשתו לא יודעת מזה...

מאוד עניין אותי לדעת מה היא דוגמא של חומרות של מלאכים, ופגשתי תלמיד רבנו משנת תשכ"ד, וסיפר לי שרבנו במשך השבוע היה מרבה למרוט בזקנו, אבל בשבת, מכניסת שבת עד צאתו [חוץ מזמני האכילה], היו ידיו כפותות לאחוריו פן יבוא לתלוש בזקנו...

בהזדמנות אמר רבנו, שכל השבת הוא נזהר בכל דבר שנוגע ומזיז את מותר ע"פ ההלכה, ובכל זיו היה לו חשבונות עצומים. אמר לנכדו הנה נשאר על השולחן השקית הריקה של הלחמניות, האם מותר להזיז את זה, ואמנם הוא כלי שמלאכתו להיות, אבל גם כלי שמלאכתו להיות אסור לטלטלו שלא לצורך [עיי' שו"ע סי' שח ס"ד], וכן כיו"ב הרבה. וכמה פעמים היה אומר שאם אדם הצליח לעבור את השבת בלא שום חילול שבת, צריך לעשות קידוש...

הנטילת ידיים שלו היתה עבודה שלמה, לפעמים היה לוקח עוד יותר זמן מכל הסעודה [הרי היה אוכל פת רק בשבת], בפעם הראשונה שראיתי סדר הנטילת ידיים שלו התפעלתי כל כך, עד שלא עצרתי בעצמי, ואמרת לי לרבנו הלוואי שאזכה גם אני ליטול ידיים כך. אמר לי רבנו אל תלמד ממני, אני נוטל כך מפני שאינני יודע... אח"כ למדתי כל הל' נטילת ידיים, והלכתי לראות את הנהגתו של רבנו, ולא הבנתי כלל את חשבונותיו, איזה דעות ראשונים הוא חושש וכו'. בתחילה היה עיון, לראות אם יש חציצה, אח"כ נטילת יד אחת, עוטף היד במגבת וכו' וכו', ועשה הגבהה, וברכה, א"א לתאר ולשער.

אח"כ אין היה אצלו ברכה, לא היה מושג לברך שום ברכה, כולל ברכת שהכול, בלא ללבוש כובע, להתיישב במנוחה, לשחות קצת, ואז התחיל את הברכה כמונה מעות, כשאמר ה' היה שהייה קצת, וכן באלקינו, ושוב היה ממשיך כמונה מעות עד סוף הברכה, [ואולם כשהיה צורך, היה מברך בכזו הסתרה שכמעט לא שמו לב שמברך. וזכורני, שפעם בא מבחץ לסוכה, והסתכלתי

היטב לראות אם מברך לישב בסוכה, והיה נראה לי שלא בירך, ושאלתי האם בירך על הסוכה, ואמר שכן, והיה זה ממש בבחינת הא דאמר' בברכות (יג): שכשרבי היה מעביר ידיו על פניו קרא ק"ש].

בכלל הפחד שלו מפני ברכה לבטלה היה נורא. פעם אמרו בשיעור שצדיק אחד מדורות קדמונים אמר שמשותק שפעם ישכח ויברך בטעות על תפלין דר"ת, כדי שיקיים מצוה זו בברכה. ואמר רבנו: ואני אומר שיותר עדיף לאדם שלא להניח תפלין דר"ת כל ימיו, אם יש חשש שפעם אחת יברך ע"ז ברכה... [והרי ביטלו מצות שופר דאורי' לכל ישראל כשחל בשבת, פן יבוא לאיסור טלטול].

אם אירע והיה מדבר באמצע האוכל, פעמים רבות שוב לא המשיך לאכול, שחשש להיטח הדעת ולספק ברכה. וזכורני לעת זקנתו כשהייתי בא פעם בשבוע בארוחת הצהריים שלו, ידעתי שאסור לי לדבר עמו באמצע, כי אז כבר לא היה ממשיך לאכול, והיו אומרים לו הרי רבנו אווז את הכף ביד, היה אומר מה אתה חושב שכשמחזיקים הכף לא יכול להיות היטח הדעת...

באחת השנים כאשר חזר ביוה"כ מ"גאון יעקב" לביתו, ונכנס בטעות לתוך מים ונרטבו הגרביים [שהיה הולך בלי נעלי בית], תיכף ומיד הוריים. ולא עשה חשבון שאין מפרק ומלבן, אלא מיד הסירם, והלך בלא גרבים עד הבית.

הפלא היה שלמרות כל הדקדוקים האלו, היה האדם הכי רגוע שיש, ללא דוק של עצבות, לא עננה של מתח, והכל בשמחה אמיתית ובמנוחה.

דקדוקי ממון

זהירותו בממון חברו היתה עד להפליא.

מפורסם המעשה, שפעם נתנו לו סכום גדול בפורים על מנת שיתנו לאברך מסוים, והניחו בארון ונגנב משם. ואח"כ חיפש וראה שנעלם, מיד פנה להרב נויבירט שיחי' וביקש הלוואה ע"מ לפורעה משך כמה חודשים, ונתן לאברך את הסכום, ואמר: מסתמא הייתי פטור, כי אני שומר חינוס. אבל לחסוך שאלה אחת מיותרת בב"ד של מעלה, כדאי גם ללוות חמישים אלף דולר.

ופעם כשחזר מבית החיים, ואחד נטל ידיים, וכיון שאין מוסרים הספל מיד ליד, לא הגישו לרבנו ביד, ואף לא רצה להניח על הרצפה, כדי שלא יצטרך להתכופף, והניחו על מכונית שחנתה שם, אמר לו רבנו: יש לך רשות להניח הספל על המכונית? ולא נחה דעתו עד שהוירדה על הארץ. כן שמעתי.

סיפר לי הרב ליוש הי"ו [שהוא ואביו היו מתעסקים בהדפסת ספריו רבנו] שבכל פעם כשהיו מביאים ספר חדש של רבנו היו שותים ביחד "לחיים", ורבנו היה משלם תיכף עד הפרוטה האחרונה. ופעם אחת באו עם ספר חדש, ורבנו היה צריך לשלם להם 15 אלף ש"ח, ונתן מעטפה עם הכסף, ואמר להם לספור, והיו שם רק שמונת אלפים, ורבנו מאוד דאג שצריך לשלם, ואמר שיסדר כסף עד הערב ממקום אחר וכו'.

ומה באמת אירע, שהיה לרבנו שלוש מעטפות, באחת - שבעת אלפים ש"ח, ובשנייה - שמונת אלפים ש"ח, ושתיים היו מכספו, [כי רבנו בשום אופן לא הסכים להשתמש בהדפסת ספריו מכסף של אחרים] ובמעטפה השלישית היו כספי צדקה, ורבנו רצה לצרף השבעת אלפים עם השמונת אלפים, ובטעות הניח הכסף במעטפת הצדקה, וכשנודע לו, לא רצה בשום אופן להוציא השבעת אלפים ש"ח ממעטפת הצדקה, וכמה שהוכיחו לו שכסף זה אגוד לעצמו בגומי,

ולא היה במעטפה כזה סכום, היה ירא מלהשתמש בזה [עיי' ע"ז יז].

ופעם שמעתי ממנו בעצמו שאמר שיש לו בחיים שתי גולות בלבד: האחת, שפעם הביא לו הג"ר שלמה סובול זצ"ל ספר, והיה צריך לשלם לו ולא הספיק, וכבר נפטר. והשנית - שבהיותו באיטליה היה איזה אופן לשלוח דברים בדואר מבלי לשלם עליהם. וכן עשה, והוסיף: את הכסף שהרווחתי לא נטלתי לעצמי, כמדומני שאמר שנתן לנזקקים, אבל מה יהיה? אבוא לעולם האמת, ומוסוליני יתבע אותי לדין תורה... מה אעשה? וכמה שאמרו לו שזה בגדר טעות מותרת וכו', לא נחה דעתו.

ואמרת לעצמי, לפחות את הגול הראשון אעזור לו לתקן, באתי לאחד הבנים של הגר"ש סובול, ושחתי לו את צערו של רבנו, אמר לי אתה יודע כבר כמה פעמים שלח לנו, וכבר מחלנו לו וכו'. גם ראיתי כתוב שאת התשלום על הדואר באיטליה שלח לשלם... וסיפר לי אחד מגדולי התלמידים שרבנו אמר לו שנמנע מלהיות עד בקידושין, כי ירא שמא הוא גזלן ופסול לעדות...

פעם אמר החזו"א לרבנו אופן המותר שעי"ז אפשר להצהיר על הכנסה פחותה, וכך עשה, ובכל זאת לאחר זמן לבו נקפו, ושלח את מו"ח [הגר"ש שטיינמן] שליט"א לשלם בבנק כל ההפרש. והפקיד לא הבין מה רוצה, ואין כזה דבר בבנק. עד שראה שאם יתעקש לשלם ייטול הפקיד לעצמו, ואז חדל.

הי עניו

על גודל ענוותנותו אוכל להאריך ולכתוב ספרים עבי כרס ולא אסיים. בהסכמה לספר "שלמי יוסף" שיצא לאור ע"י אברכי כולל פוניבז' כתב להם רבנו בזה"ל: "לא באתי בתורת מסכים ואיני ראו לזה כו'. והאברכים הנועדים להיות גאונים צוללים במים אדירים כו', ואיני ראו להיות מסכים, אבל היות שאני זקן שבחבורה הטילו עלי לכתוב כמה מילים". זהו, הזקן שבחבורה...

זכורני כי פעם לאחר שאמר שיחה מאוד חזקה בכלל, נכנס אצלו הגר"מ סגל שליט"א, ואמר לו ששיחתו היתה מאוד חזקה. נענה לו רבנו: "דע לך, כי בכל פעם שאני מוסר שיחה בכלל, הנני מלא בושה וכלימה, שהנה יושבים כאן אברכים ללא משרה, ללא כבוד, וכמעט ללא כסף, ולומדים ביגיעה, מחזיקים את העולם, ואני יש לי משרה וכבוד, ומקבל משכורת, ואני בא לומר להם מוסר, בושה תוקפתי".

כך ראה את עצמו עד סוף ימיו, למרות שיגע בתורה לשמה קרוב למאה שנה, ועבד את בוראו בקדושה כחד מקמאי, הרגיש בעצמו כאדם פשוט שאינו ראוי לדבר בפני האברכים!

עובדה הווה ופעם נכנס לשאול שאלה הרב ... שליט"א, וכשיצא עמד בפתח, והיה נראה לרבנו שהוא קורא לו לדבר עמו בחוץ, ותיכף ומיד קם רבנו מהכיסא כדי לדבר עמו בחוץ, והלה נבהל, ואמר ח"ו לא נתכוונתי לזה. רבנו לא היה לו הו"א שאם אברך קורא לו שלא ייצא אליו לדבר עמו...

בריחתו של רבינו ממחלוקת

לא אשכח כשחזר בנסיעה הראשונה מאמריקה, ומיד יצא למסור שיחה בישיבת "גאון יעקב", והצטרפתי לנסיעה, ובדרך ראיתי שכל מה שרבנו אומר, מקליטים, והיה אכפת

לי, ושאלתי: ביקשת רשות מרבנו? ואמר לי שהראש ישיבה אמר לו: הרי כל מה שאני אומר אני אצטרך למסור ע"ז דין וחשבון בשמים, ואם אינני מתבייש מן השמים למה אפחד מהקלטה, ואם יש לפחד, יותר צריך לפחד מן השמים.

היה ידוע בבית רבנו שבשבוע פרשת קרח אין לדבר עמו שום דבר שיתכן ממנו זיו ושמץ של עניין מחלוקת, כי ראה מהניסיון שכמעט כל שנה בפרשת קרח מתחדש איזה מחלוקת, והיה ירא מזה כמפני אש. ולפני שנים ספורות באתי בשבוע פר' קרח לשאול על איזה עניין נחוץ של צדקה, ואמרו לי אין לך מה לשאול, על כאלו שאלות רבנו לא עונה השבוע, ובכל זאת שאלתי, ורבנו שותק, ושוב שאלתי ורבנו שותק, והוכרתי לשאול פעם אחרת.

תביעות נוראות

מעצמו תבע רבנו תביעות נוראות, עד זיבולא בתרייתא, בדקות ובדק מן הדק עד אין נבדק, אבל ביחס לאחרים היה לבו מלא אהבה, ומזכה אותן זכות גמורה ומוחלטת אף אם כעבות העגלה חטאיו.

סיפר לי הג"ר יצחק גרודו' יונסקי זצ"ל שזוכר את רבנו עומד לפני החזו"א, בכזה מורא והכנעה, שאי אפשר לתאר. ובכל זאת לפני כמה שנים ביארצייט של החזו"א, לאחר תפלת שחרית ביקש רבנו מעשרה שיסעו עמו לבית החיים, והלך וביקש מחילה על קברו כדון המבקש מחילה מנפטר. כנראה חשש על איזה זיו של חסרון בכבודו. וכשסיפרו זאת להגר"ח גריינמן זצ"ל, השתומם כל היום, איך אדם בגילו, במעמדו, לאחר כ"כ הרבה שנים, מתאמץ לבקש מחילה בעשרה על איזה זיו.

וסיפר הג"ר דוד'ל פרנקל זצ"ל שפעם נכנס למרן החזו"א זצ"ל, ובדיוק רבנו יצא, שאלו החזו"א: ראית את מי שבא, הער איז א הייליגע יונגרמן [הוא אברך קדוש]. כבר אז, כשהיה לפני גיל ארבעים, הגדירו החזו"א כאיש קדוש...

אם נבוא לתאר מה היו דרישותיו מעצמו, הלא הוא להשתומם, כמעט לא היה יום כשהיה ביחידות עם נכדו חביבו הגר"ג הוניסברג שליט"א, והיה רבנו מתאונן במרירות: מה אני עונה לקב"ה, כשישאל אותי: וכי זה מה שצפיתי שייצא ממך. בכלל הוא הרגיש את הדין של מעלה כמו דבר שעומד כאן מאחורי הדלת, וחי את זה בפחד נורא, וכן היה מתאונן. ופעם אמר: כשאבוא לעולם האמת, ואבא שלי ישאל אותי וכי זה מה שצפיתי שאתא, מה אני אענה לו? כך כפשוטו, מה אני עונה לאבא שלי על זה...

והתחיל הנכד לומר, הרי רבנו מחזיק את כל עולם התורה על כתפיו, כל צרות הדור וכו' וכו', אמר לו רבנו, בגמ' בפסחים (דף ג) איתא רבא רמי כתיב כי גדול עד שמים חסדך, וכתיב כי גדול מעל שמים חסדך, הא כיצד, כאן בעושים לשמה כאן בעושים שלא לשמה. ואמר, כשעושים שלא לשמה, אדם עולה לשמים והמצוות מתחילים לעלות יחד עמו, ונעצרים לפני השמים, יותר לא יכולים לעלות, ונשאר ערום ועריה, וכמה פניות נכנסים.

מחבלי לידתה של הישיבה הקד' נוסדה נבנתה והתעצמה בדם ליבו וכידיו האמונות של רבינו ראש הישיבה מרן הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוקללה"ה, עשרות בשנים נשא מרן זיע"א את הישיבה וגידל את תלמידיה בכל עת ובכל שעה באהבה ובהיבה עד ליומו האחרון

במלאות ארבע שנים להסתלקותו מגישים אנו בפניכם מראות הוד מתוך אלפי רגעים של נשיאה בעול הישיבה ביום ובלילה ומאות שעות שנצרכו לדורות בלב תלמידי הישיבה במשך השנים **פרויקט מיוחד**

בְּצֵלוֹ חֲמַדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי
וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחֶכְמִי
הִבִּיאֵנִי אֶל בֵּית הַיַּיִן
וְהִגִּילוּ עָלַי אֲרָבָה

בית שמש
כולל ארץ הצבי
אור אליעזר
תשס"ו

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בביקור חיוזוק בבית שמש, בהיכל הכולל – ארץ הצבי. ובשיחת חיוזוק לתלמידי הישיבה לצעירים – ישיבת אור אליעזר.

מודיעין
עילית
כולל
עטרת שלמה
תשס"ו

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל נושא דברי חיוזוק בהיכל הכולל במודיעין עילית בענייני השעה לקראת הבחירות.

בית שמש
כולל
עטרת שלמה
אלעד
תשס"ו

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל במעמד הנוכת הבית והכנסת ספר תורה לכולל בעיר אלעד, נראים עוד מרן ראש הישיבה הנר"ג אדלשטיין שליט"א ומורינו ראש הישיבה הנר"ב סורוצקין שליט"א.

בית שמש
אור אליעזר
תשס"ב

מעמד תחילת כתיבת אותיות לע"נ א"ה הרבנית הצדקנית מרת תמר שטיינמן ע"ה, בבית רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל. בתמונה רבינו מרן זצ"ל כותב את האותיות הראשונות בספר בראשית.

בית שמש
אור אליעזר
תשס"ב

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בישיבה לצעירים בבית שמש – ישיבת 'אור אליעזר' בסנדקאות בכרית לבן מודיעין ראש הישיבה שליט"א אלעזר מנחם ג"י ובשיחת חיוזוק לתלמידי ואברכי הישיבה.

בית שמש
אור אליעזר
תשס"ג

הכנסת ספר תורה לישיבה לצעירים בבית שמש – ישיבת 'אור אליעזר' במעמד רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל ובהשתתפותו, לע"נ הרבנית הצדקנית תמר שטיינמן ע"ה א"ה מרן ראש הישיבה זצ"ל.

חזקו
אז

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מרן רה"י
זצוקלה"ה

ירושלים כולל עטרת שלמה השון תשע"א

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בשניעור בהיכל הכולל המרכזי בירושלים.

בני ברק כולל עטרת שלמה תשע"א

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל משתתף בשמחה לגמרה של תורה, מעמד סיום מסכת נדה והוצאת הספר 'עיסורי טהרה' ע"י רבני ואברכי הכולל בבני ברק.

מודיעין עילית כולל עטרת שלמה סיון תשע"א

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל מחזק את אברכי הישיבה לקראת יום מתן תורה, בהיכל הישיבה

ירושלים ישיבת עטרת שלמה אריה תשס"ח

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל במעמד הכנסת ספר תורה לישיבה לצעירים בירושלים – ישיבת עטרת שלמה אריה.

בית שמש אור אליעזר אלול תשס"ח

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בישיבה לצעירים בבית שמש – ישיבת אור אליעזר במעמד ברית לבן מוריעו ראש הישיבה הנרש"ב שליט"א יוסף יהודה לייב ג"י, לאחר מעמד הברית נשא מרן זצ"ל דברי חיזוק בפני תלמידי הישיבה.

ירושלים עטרת שלמה אריה השון תשע"א

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל עולה לירושלים לבחון את תלמידי הישיבה לצעירים 'עטרת שלמה אריה' על תלמודם.

חזקו
בא
א

במלאות
ארבע שנים
להסתלקותו
של מרן רה"י
זצוקלה"ה

בני ברק כולל עטרת שלמה אדר תשע"ג

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל מחזק את אברכי הכולל בבני ברק, במעמד סיום מסכת שבת. נראים עוד מורינו ראש הישיבה שליט"א וראשי הכולל הגר"א ברורמן שליט"א והגר"ש שרייבר שליט"א.

מודיעין עילית כולל עטרת שלמה ניסן תשע"ג

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בראש רבבות עם קודש בחנוכת הבית להיכל הישיבה במודיעין עילית.

מודיעין עילית כולל עטרת שלמה אלול תשע"ג

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בשחת החזק לאברכי הכולל בהיכל הישיבה במודיעין עילית לקראת ימי הדין והרחמים.

ירושלים ישיבת עטרת שלמה אריה תמוז תשע"א

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל מחזק את תלמידי הישיבה בירושלים

בני ברק ישיבת עטרת יוסף חשוון תשע"ב

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בדברי חיזוק לתלמידי הישיבה לצעירים בפתחת זמן חורף בישיבה.

בני ברק ישיבת עטרת יוסף חורף תשע"ב

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל במעמד הבנסת ספר תורה לישיבה לצעירים בבני ברק - ישיבת עטרת יוסף, לע"ג מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל, נראים עוד מרן הגר"ד לנדו שליט"א והגר"י הקר שליט"א ר"י גרודנא באר עקב והגר"א פינקל שליט"א ראש ישיבת מור.

תמוז

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן רה"י זצוקללה"ה

בני ברק | מנחם אב תשע"ה | ישיבת עטרת יוסף

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל נושא את ספר התורה בראש תהלוכת הכנסת ספרי תורה וחובת הבית להיכל הישיבה לצעירים בבני ברק – ישיבת עטרת יוסף.

בני ברק | תלמוד תורה עטרת שלמה בית שמש | תשע"ה

תלמידי התלמוד תורה בבית שמש בבית מרן ראש הישיבה זצ"ל. עם מנהל התלמוד תורה בקרית ספר הרה"ג ר' י. גלוסקנס שליט"א

תמוז תשע"ד | ישיבת תורת ישראל | בני ברק

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל מקבל בביתו את תלמידי הישיבה לצעירים באופקים – ישיבת תורת ישראל.

חורף תשע"ה | תלמוד תורה עטרת שלמה מרכז בני ברק

תלמידי ת"ת מרכז בני ברק נבחנים על תלמודם אצל רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל, נראים המנהל הרב הנאון ר' יונה עמנואל שליט"א והמלמד הרה"ג ר' משה וייס שליט"א.

חורף תשע"ה | ישיבת עטרת יוסף | בני ברק

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בדברי חיזוק לתלמידי הישיבה לצעירים בבני ברק – ישיבת עטרת יוסף, נראה נכדו מורינו הגר"י כהן שליט"א מרבי הישיבה.

תלמוד תורה

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן רה"י זצוקללה"ה

רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל בהיכל הישיבה הקד' בקריית הישיבה. למרות חולשתו הרבה טרח מרן זצ"ל לצאת מביתו לקריית הישיבה בכדי להשתתף במעמד 'העובת הבית' בישיבה הקד' ולהזק את תלמידי הישיבה, כידוע היה זה המעמד הציבורי האחרון בו השתתף רבינו מרן ראש הישיבה זצ"ל.

החזקו את אבינו

במלאות ארבע שנים להסתלקותו של מרן רה"י זצוקללה"ה

הדרים בין הדרין

עת אשר חמה עומדת בראשי האילנות המעטרים את רחבי קריית הישיבה, ויינטו צללי ערב המבשרים את בואם של ימי החנוכה • יצאנו לסייר בשבילי קרתא דשופריא, להתרשם באופן בלתי אמצעי מאופן הקיום של המצווה החביבה על ידי בני בינה - כל ימי שמונה מלווים בהדרה הלכתית-מעשית מהגאון ר' אריאל ברונר שליט"א שלן בעומקה של סוגיה זו ודן רבות בדברים לפני רבותינו ראשי הישיבה שליט"א • אחר שנוכחנו מקרוב בשאלות הייחודיות שהזמן והמקום גרמא, העלינו על הכתב מעט מהמראות, הרשמים ופסקי ההלכות - להלכה ולא למעשה • פרסומי ניסא מבי מדרשא ד'עטרת שלמה'

הרב מאיר קצבורג

סחו חוזי דבר כי לפני שנים רבות, באו בני הישיבות בטענה כלפי שמיא:

וכה היו דבריהם: מנהג ישראל קדושים - ששואלין ודורשין בהלכות החג שלושים יום ויותר לפניו. ובכל מקום אליו אתה נקלע תוכל לשמוע דבר חידוש, 'חקירה' או שאלה בעניין הלכות הרגל הממשמש ובא. דא עקא, שהדברים כמעט ואינם מכוונים לאזנינו, שהרי מה מאיתנו להלון בהלכות הגעלת והכשרת השיש לפסח, וכי עלינו מוטל העול לוודא כי אין שיעור 'סכך הפוסל' בסוכה, וממתי אנו אמונים על חלוקת ה'כזיתים' למצה או למרור. ואפילו ארבעת המינים - יש מי שדואג לבקש ולברור בעבורנו. וכיוון שכך - נמצאים אנו מודרים ומסוגים מכל שיג-ושיח במצוות עשה שהזמן גרמן, וכדי ביזיון וקצף.

והייתה טענתם הולכת ונשמעת בשמים, מפי רבותינו מייסדי הישיבות מצוקי ארץ זצוק"ל, עד שנענו מאת נותן התורה - חג אחד אני מותר בעבורכם - בניי האהובים הנמנים על לגיונו של מלך. חג שעיקר הלכותיו - אתם בלבד תוכלו לקיים, ורובא- דרובא של הסתעפויות דינו יהיו נוגעים ישירות אליכם. ואיזהו - הוי אומר זהו ימי חג החנוכה. ובמה נתייחד מקומכם?

לאדם מן השורה - כמעט תמיד פשוט וברור לו היכן מוטל עליו לקיים את מצוות נר וביתו. אם בפתח ואם בחלון, אם בחצר ואם בבית - נהרא נהרא ופשטיה. אך לבן הישיבה המצוי - מה שהיה הוא שלא יהיה, ומה שהכריע בסוגיה זו אשתקד - שוב אינו תקף לשנה אחרת - אחר ששינה מקום לינתו, וכל השאלות מתעוררות מחדש. ונמצא שטרם החלו הציבור באמירת ותן טל ומטר, כבר

כולם לנים בעומקה של הלכה ומתייגעים לברר וללבן בהלכותיו של חג, ואין לך כבודה של תורה גדול מזה.

לא לחינם נשמר עבורם חג זה - שהרי כל מהותו הוא כנגד אלו שבאו 'להשכיחם תורתך' - ואם כן - המקום הראוי ביותר שיעסקו ויעמלו הלכה למעשה באופני הקיום של מצווה זו - הם בהיכלי הישיבות - המייצגות ומסמלות את פך השמן הטהור שלא פג טעמו ולא נס ליחו. לא בכדי הדלקת הנרות היא 'מצווה ד-רבנן' - כיוון שהיא מיישך שייכא לזמן מלכי רבנן, אשר להו נאה ולהו יאה לקיים בעצמן מה שנאמר - 'והיכן ציונונו - מלא תסור'. והמהדרין מן המהדרין מוסיפים לסלסל ולעטר מצווה זו בפלפולא דאורייתא, ובדיבור חברים, זמן רב אחר שתכלה רגל מן השוק, עד שיצאו ימות הגשמים.

מקום ההדלקה

אם הדברים נכוננו גבי כל הישיבות הקדושות, כל אחת ממקום מושבה, כשמדברים על ישיבת עטרת שלמה אשר משכנה כבוד בקריית הישיבה, הרי שכמו בשאר הנידונים - אין הרי 'עטרת שלמה' כהרי שאר ישיבות. ועל כן המקום אשר איוותה למושבה הוא הרחק כמטחוי קשת מהמולת הרחוב והמונו, מקום שאון העולם ודתו אינו מגיע, ועל כן אפשר לראות בה קיום פורתא של דברי הרמב"ם הנודעים לילך למדברות ולמקום שמיניחים אותו לעסוק בתורה ובמצוות.

אם בכל השנה כולה - אין לך מעלה גדולה מזו, כשאנו מדברים על ימי החנוכה - שכל עניינם הוא לְפָרְסוּמֵי ניסא לבני רשות הרבים - כאן דווקא הניתוק מהעולם ומרחובו - הוא זה שעומד

בעוכם. למעשה, במציאות הקיימת אין לבני הישיבה שום אפשרות בעולם להדליק בצורה שתיראה לבני רשות הרבים - הלא הם עוברי הרחוב.

לאחר שישבו על המדוכה - הגיעו למסקנה המפתיעה - שגורם הבעיה הוא זה שיהווה את המוצא לפתרון. דווקא בגלל המציאות הייחודית של הישיבה שנבנתה כ'עולם' בפני עצמו, עולם המנותק לחלוטין מההווה שבחוץ. אם כן, רשות הרבים הוגדרה כאן מחדש גם היא, ומעתה - כלפי בני הישיבה שבילי קריית הישיבה מוגדרים כ'רשות הרבים', והעוברים ושבים בהם, קרי, בני הישיבה ורביניה - הם 'בני רשות הרבים' שכלפיהם נתקנה התקנה לפרסם להם הנס.

אבל זאת הודיעו ואמרו - כי אין הדברים אמורים כלפי הדרים באותו הבנין, אלא רק כלפי פנימיות אחרות שהמה יחזו ויווכחו בנר איש וביתם - שהדליקו חבריהם המתגוררים בבניין הסמוך.

הדלקה לכיוון הכביש

אבל כאן היו שבאו והגו פיתרון יצירתי - מכיוון שחלונות רבים מחדרי הלינה משקיפים בואכה כביש 4, שבו תנועה ערה בכל שעות היממה ואין הרגל כלה ממנו לעולם, ומעתה, ידליקו בני הישיבה לכיוון הפונה אל הכביש באופן שמי שיתן את מבטו יוכל לראות בנרות שבחלונות המבנה.

רעיון זה עלה על שולחן מלכים ונידון בכובד ראש על ידי היושבים על המדוכה. אך המסקנה ההלכתית הנחרצת הייתה, שגם אם נתיר להם לעבור על תקנת הישיבה האוסרת להדליק בפנימייה (ראה להלן), עדיין ברכתם תהיה לבטלה. וזאת משום שהמציאות מראה שאדם הנוסע

פנמיית דיין. המקום בו נוסעי כביש 4 יכולים לראות את נרות החנוכה של פנמיית בית דיין. תצלום אוויר

ולכאורה הישיבה עומדים בזה על פרישת דרכים - בהיות שתי האפשרויות עומדות בפניהם - להדליק בחלון הפונה לרחבת הישיבה, או למצער, בפתח הפנימייה. אבל כבר זכינו שעומדים על ראשינו רבותינו - מנהיגי הישיבה - שלא הניחו אפילו פרט אחד מלדון בו הדק היטב.

ראשית לכל, ישנה תקנה קדומה בישיבה - עוד מימי שבתה בחוצה לארץ, שאין להדליק נרות מכל סוג בכל שטח בניין הפנימייה, והנהלת הישיבה מקפידה על כך בכל תוקף. וכל זאת משום מעשה שהיה - שריפה שפרצה בפנימיית טעלו בקליבלנד גבתה את חייהם של שני בני עלייה יקרים ז"ל. וחכמים שבאותו הדור עמדו והתקינו שלא יבערו הבחורים אש בכל מקומות מושבותיהם בכל ימות השנה, מחמת סכנת נפשות הדוחה את הכול. ומיני אז - לא נמצא בקרב הבחורים - אי מי שיהיו לעבור על תקנה זו.

ואם כן היה מקום לומר שלחלום לאורו של מרנא החזו"א - אין כל תקנה בהדלקת נרות חנוכה בישיבה - אחר שנאסר להם להדליק בפתח חדרם, ואפילו אם יניחו על שולחנם יהיה זה בגדר מצוה הבאה בעביירה, נמצא שאין להם כל אפשרות לקיים תקנה זו, בלתי אם יעקרו דירת מושבם ויגלו ממקור חיותם בכל ימי המועד, דבר שכמובן אינו בא בחשבון מבחינתם.

מתקני ההדלקה בפתחי הפנימיית

אך הקב"ה אינו מקפח שכר המקיימים מצוותיו והולכים תמים בדרכיו. ואחר שלנו בעומק הסוגיה נמצא - שלא רק שהדבר אינו מהווה בעיה לדעת החזון איש, אדרבא - בישיבה ישנה הדמנות לקיים את שיטתו בצורה מהודרת הרבה יותר מכל מקום אחר. הכיכד? כאשר אנו מסיירים בין מסדרונות הישיבה - נמצא שחלוקים הם מכל שאר מסדרונות, המשמשים רק למעבר בעלמא. אבל לפי מה שמתגלה לעינינו - הישיבה העמידה לרשות הבחורים את כל הכלים הנצרכים להם - כמקרים משוכללים שולחנות ומגהצים העומדים הכן לשימושם - והכול בכדי ששום דבר לא יטריד את דעתם ולא יגזול מזמנם.

נמצא אם כן - שמסדרון הישיבה אופי שימוש בדיוק כמו החצר הקמאית שבה ועליה נתקנה התקנה. שהרי מלבד מה שיש המהלכים שם בלבוש שינתם, בני הישיבה עושים שם כל צרכיהם. ואם כך - כל בנין הפנימייה מוגדר כ'חצר' אחת גדולה המשמשת את כל החדרים הפתוחים לתוכה, כאותה החצר שדיברו עליה חז"ל. ואם כן - נמנו וגמרו שלכולי עלמא - המהודר ביותר יהיה להדליק בפתח הבנין שהוא פתח החצר לכל הדעות.

המתקן המיוחד

אך יצא יצא הדבר מפי יושבי על מדן, וכבר טרחו ראשוני הבחורים לתקן לעצמם מקום ראוי להצבת מנורתם בטפח בסמוך לפתח, בין שלושה לעשרה, כמצוות היום. אך מהר מאוד נוכחו לדעת, שלמרות הרצון הטוב, אין אפשרות מעשית שעשרות בני הפנימייה ידליקו במקום אותו קבעו חכמים להדלקת נר איש וביתו. בעיה זו נפתרה עד מהרה במתקן המיוחד שהציבה הישיבה המאפשר לבחורים הרבים להדליק את נרות החנוכה כאחד.

אך כדרכה של תורה - כל דבר חדש גורר איתו שורה של שאלות נוספות. והמתקן הצליח לעורר סביבו סערה זוטא. ראשית, לאור גדלו העצום, רק מספר מועט של בחורים יזכו להדליק ב'טפח הסמוך לפתח', וכל השאר ידליקו ב'סמוך לסמוך'. ומאליה עולה השאלה - האם מי שמדליק בקצהו השני של המתקן, האם בכלל יוצא ידי חובת נרות חנוכה - באשר מפליג הדלקתו הרבה מעבר לפתח הבית.

עד מהרה יצא הפסק מבית המדרש, שכיוון שהכול המשך אחד, וניכר השייכות של כל נרות שבתוכו אל הפתח שבסמוך לו הוא מוצב, אשר על כן כל מי שמדליק בחלל המתקן נחשב כמדליק בטפח הסמוך - למהדרין מן המהדרין.

עוד חשש עלה, שלאור ריבוי הנרות שבתוכו וסמיכותם זה לזה, כבר לא יהיה ניכר לרואה מבחוץ את מניין הימים, ואפשר שכל הנרות נראים כרצף אחד. אבל לאחר בדיקה מעמיקה עלה, שבוגי המתקן שנתו ליבם גם לזאת, ונתנו רווח בשיעור הראוי בין עדר לעדר, מלבד מה שהציבו עוד מקום מוגבה ל'שמש' אחר כל שמונה נרות, דבר שמהווה היכר בולט לעין לכל המתבונן, מהיכן מתחלת הדלקתו של כל אחד.

'צורת הפתח'

בעוד כל בני הישיבה באו על פתרונם - ומצאו להם את מקום הדלקתם, נבדלו בזאת הדדים בקומה התחתונה בפנימייה המכונה 'בית דיין' - שמיקומם הייחודי - במעמקי בטן האדמה - יצר להם שאלה הלכתית מעניינת, וכפסע היה בינם לקביעה שלא נמצא בעבורם מקום הראוי להדלקה.

וכך הם פני הדברים. המציאות בשטח היא - שכדי להגיע לפנימייה יש לרדת בגרם מדרגות, המסתיים בפתח, שהוא, כאמור, מתחת לפני השטח - במעמקי האדמה. מי שעובר מבחוץ - אינו רואה בדרך הילוכו את הפתח במעמקים, ונמצא ששם וודאי אין הם יכולים להדליק. ומאידך, גם בראש המדרגות לכאורה אין טעם להדליק, באשר אין לזה שם פתח, אלא רק מבואה המובילה לפתח הבעיית.

היו שהציעו להדליק בפתח האחורי הפונה לכיוון השדות, אך הצעה זו ירדה מהפרק עוד לפני שעלתה על שולחן רבותינו, באשר אין דריסת הרגל מצויה שם כלל, ובפרט בימות הגשמים שהטיט והרפש אינם מניחים אפילו לעבור שם באקראי. וזוהי הסיבה גם שאין מקום לאלו שחששו שמחובתם להדליק שם מפני החשד.

לאחר שטובי הבחורים הוגיעו את מוחם בסוגיה זו - מצאו פיתרון מקורי, המיובא היישר ממחוזותיה של מסכת עירובין: הם יציבו 'צורת הפתח' בראש המדרגות, ומעתה - מיגו דהוי פתח לעניין שבת,

היו פתח לעניין הדלקת נרות חנוכה. פיתרון זה לא הניח את דעתם של רבים - שחששו, ובצדק - שאין זה אלא חוכא ואיטולוא - שהרי אין כל משמעות לפתח זה, שנעשה רק לצורך העניין - שיהיה מקום להציב בו את נרות החנוכה. ומאידך - הוגי הרעיון עמדו בתוקף על דעתם, והביאו סימוכין לכך ממה שידוע בדעת הגרי"ז - שלכל 'פתח' בחנוכה, צריך שתהיה צורת הפתח התקפה הלכתית לכל שאר העניינים.

הדיון הוכרע על ידי רבינו ראש הישיבה הגר"ח פיינשטיין שליט"א, שירד לבדוק בדקדוק את פני השטח. לאחר שבדק ובחן מקורבו את כל צדדי השאלה פסק בבירור שעל כגון דא דיבר זקנו הגרי"ז זצוק"ל - שיש להדליק בטפח הסמוך לצורת הפתח העומדת שם כהיום הזה, ועל כל השומעים תבוא ברכת טוב.

זמן תכלה רגל מן השוק

כידוע זמן ההדלקה הוא 'עד שתכלה רגל מן השוק'. ומי שמדליק לאחר מכן כבר הפסיד את עיקר התקנה. זמן זה אינו קבוע ומוחלט, אלא משתנה לפי העת והמקום - ובעיקר לפי מנהג בני אותה העיר. וכל אחד יבין שלא הרי המדליק ברחובות בני ברק רבתי כהרי המעלה נרותיו בכפר, שבזו האחרונה כלתה הרגל זמן רב לפני שהחלו להיסגר חנויות השוק בעיר התורה.

ואם כן - לאור ההגדרה ההלכתית שנקבעה על ידי רבותינו, שבני הישיבה הם אלו שנקראים בני רשות הרבים לדידה - לכאורה צריכים אנו למדוד מחדש את שעת תכלה הרגל לגביהם. ואין ספק שבישיבה שעה זו מאוחרת יותר משאר מקומות, שהרי לילה כיום יאיר שעות רבות אחר צאת הכוכבים, ואין מי שיפרוש לשנתו באשמורת הראשונה של הלילה. מגדילים לעשות אחרוני השוקדים על תלמודם - אשר סרים לחדרם בשעות הלילות קטנות של הלילה. ואם כן - שעת 'תכלה רגל' הממוצעת שנקבעה בהלכה, הולכת ומתרחקת מזמנה המקורי.

ובדבר זה יש שני פנים. לקולא - שמי שאיחר זמן הדלקתו - בשוגג או באונס, ויכל להדליק בשופי עד שעה מאוחרת, ולקיים מצוות הדלקה לתחילה. ומאידך גיסא - ישנם רבים המדקדקים ליתן שמן במנורה שתדלק עד שתכלה רגל מן השוק. ולפי שיעור מחודש זה - נמצא שעליהם ליתן שמן רב בכל יום - שידלק עד שעה שכבר אין דריסת הרגל מצויה בשבילי הישיבה.

אך אם סברנו שדי בכך, הרי שכאן התעוררו לשאלה נוספת - שגם היא - נובעת רק מבני 'רשות הרבים' הייחודיים לשיבה. כידוע לכל בר בי רב דחד יומא, לא הרי ימי החנוכה בישיבה כאשר הימים והזמנים. בעוד ישנם מקומות בהם ימים אלו מוכרים כימי רפיון וביטול בית המדרש, בישיבה הק' החזירו עטרה ליושנה ומקיימים בהם את ייעודם המקורי - שהם הניצחון על אלו שביקשו להשכיחנו תורת השם. אשר על כן, הימים

היכר בין הנרות למיכר מנין יומא - במתקני ההדלקה

האלו נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה כדרך שעורכים בסופי זמנים 'מי המסכתא' - ימי שינון וחזרה על עשרות ומאות דפי גמ' שנלמדו בחודשים שקדמו להם, כשלאחר מכן עומדים הבחורים בכור המבחן, המזכה אותם בספרי קודש - איש לפי מהללו.

שנים רבות לאחר שיסיים הבחור את שנות לימודו בישיבה, עדיין יתרכך בערגה על זכר הימים הללו - האווירה המחשמלת התלויה באוויר, ואחוות הרעים המשותפת לכל המסתערים על המסכתא. בשעות הסדרים ומעבר להם תוכל למצוא זוגות-זוגות יושבים משננים, עמלים וקוצרים, ואיש את רעהו יבחנו וישאלו ולאחיו יאמר חזק, אשרי עין ראתה זאת.

ואם הדברים אמורים כלפי כל יום ויום מהעת הזו, על אחת כמה וכמה הדריכות עולה ביום שלפני המבחן, אשר אם לא עכשיו אימתי, ואצבעות רצות על שורות הגמרא, להספיק, לבלוע ולשנן עוד ועוד, בבחינת 'פתח לנו שער בעת נעילת שער'. רבים הם שעשו להם מנהג שאינם עוצמים עין בלילה שלפני המבחן, אלא נשארים לשקוד על תלמודם ולשנן את גירסתם - למען תהיה מחודדת בפייהם ליום מחר.

ומעתה עלינו לשאול - שהרי בלילה זה, בכל רגע נתון תוכל למצוא בחורים שלא פרסו לשנתם ואם כן - נמצא שלא כלתה הרגל עד עלות השחר. האם נאמר שמי שירצה לצאת ידי מצווה מן המובחר שיהיו נרותיו דולקים עד שיעלה השחר, כמו בבית המקדש בשעת ובמילים אחרות - יש לחקור האם שעת 'תכלה רגל' יכולה להשתנות לפי היום והעת, או שהיא נקבעת לפי הזמן הממוצע בכל ימות השנה. השאלה הונחה לפני יושבי על מדן, כשעדיין היא נידונה, יחד עם רעותיה ושאר השאלות העולות ובאות במצווה יקרה זו, בכל שנה ושנה על שלל זוויותיהם והיבטיהם הרבים.

לתגובות: mc058321@gmail.com

נר איש וביתו - בית חיינו

היכן הדליקו נרות חנוכה בטעלו רבתי? ומתי? קיבלו ראשי הישיבה עטרה זו לראשם?

בכל היכלי התורה רבו הדעות היכן המקום הראוי ביותר לבני הישיבה להדליק, האם כדן 'אכסנאי' המבואר בשו"ע - שמדליק במקום אכילתו, או שמא בפתח הפונה לפנימייה, בחלון או אפילו בשער הישיבה. יוצאים מן הכלל הם רבים מאלו ההולכים לאורו של מרן השו"ע, שנוהגים שהבחור יוצא בהדלקת האב בביתו. בשל עובדה זו, וכדי לתת להם גם חלק ונתלה בקיום המעשי של מצווה חביבה זו, נהגו בישיבה לכבד בהדלקה בבית המדרש בחורים שאינם מדליקים נרות לעצמם - כדי שיוזכו גם ליטול חלק במצוות היום.

כל זאת - עד לעת בה שתו ליבם לעובדה הבאה:

בישיבת טעלו שבליטא לא היו מדליקין לא בחדרי הלילה ולא במקום האכילה, אלא הבחורים היו יוצאים ידי חובתם בהדלקה שב... בית המדרש. וזאת על פי פסק הלכה ייחודי מראש הישיבה מרן הגאון רבי אליהו מאיר בלוק זצוק"ל - ונימוקו עימו: בית המדרש זהו עיקר ביתו של בן הישיבה! ושם נקבע דירתו. אמת אמנם, יש לו חדרים הנועדו לשמש לשאר צרכים - כגון אכילה ושינה, אך עדיין - אל לנו לשכוח שכל זאת רק כאמצעי וכעוד לשהותו בין כתלי בית המדרש. הדברים נאים למקום שאמרם, שהרי בכך ביטא כפשוטו את צורת החיים בישיבת טעלו, אשר לא במקרה היא זו שטבעה בזמנו את המושג 'ישיבה-מאן' - 'איש הישיבה', להודיע ולבטא שהישיבה היא מקור חייו של הבחור. ואחר שכן, פשיטא שמקום דירתו בישיבה נקבע לפי תכלית הימצאותו בה - שהותו ביני עמודי דגרסא. ומהלכה למעשה, אכן כך נהגו בישיבת טעלו - שכולם היו יוצאים ידי חובתם בהדלקה מטעם הישיבה בבית המדרש.

עד היכן מגיע תקפו של פסק זה? ידוע מה שנפסק בשו"ע שאכסנאי הרוצה לצאת ידי חובתו בהדלקת בעל הבית - צריך להשתתף עימו בפריטי - בשמן ובפתילות. אבל במקרה דנן - נקבע שאין בכך כל צורך, באשר פשיטא שהדלקת הישיבה תהני בעד כל אחד מבניה. ומה שהיו נוהגים להציב קופה של צדקה מטעם הישיבה על גבי הבימה - בכל שמונת הימים, היה רק לרווחא דמילתא - לאלו החפצים להדר ולהשתתף, אך נפסק שאין בכך צורך מעיקר הדין.

כל זאת היה בישיבת טעלו בשבתה בליטא. אך בישיבה בארץ ישראל לא נהגו כן, באשר כבר בשעתו היו שחלקו עליו. ולמרות שבשעתו נתקבלה דעתו - בארתיה דמר, אך כהוראה לדורות לית בחילן לנהוג היפך מדעתם של כל הני רבנותן שסברו לא כן.

בין כך ובין כך - בעת שעוררו על קיום מנהג הישיבה המקורי, עלה קונה של מצוות ההדלקה בבית המדרש, שהרי מעתה אין לנו מנהגא בעלמא, אלא יש כאן קיום עיקר המצווה כהלכתה - כפי שהיה נהוג בישיבה בטעלו, שמבארה אנו שותים.

ומעתה כבר נמנו ורבו המבקשים לזכות לעצמם בעטרה זו. ולאחר שדנו בדבר בכובד ראש, הכריעו שאין ראוי מכך שרבני הישיבה בעצמם הם אלו שיעלו את הנרות בבית המדרש, ובכך יוציאו ידי חובתם את כל בני הישיבה - לכל הדעות והשיטות - וכמנהג הישיבה מקדם.

ביני עמודי

סיקור קצר על פריחת הישיבה הקד' וגידולה, ועל המתרחש בין כותלי היכליה

בדבריו ביאר באריכות רבה את כל מהות ענין התשובה והכפרה ודרכי השיבה לקוב"ה ולתורתו. בסוף דבריו עורר עוד ראש הישיבה שליט"א, כי שלימות התשובה היא על ידי התורה, ובני התורה הם הקרובים לקוב"ה ותשובתם היא השלימה ביותר.

יוזם טוב היה עושה בצאתו

בצאת היום הקדוש יום הכיפורים בהתרוממות הרוח בהיכל הישיבה, במניין הישיבה הקד' בו התפללו ביום הקדוש כאלף ומאה מתפללים כ"י מבני הישיבה ובוגריה, לאחר קידוש לבנה ברחבת הישיבה, התאספו בני הישיבה לשמחה לגומרה של תורה בראשות רבותינו ראשי ורבני הישיבה שליט"א בחדר האוכל לסיום מסכת 'זדרים' שנלמדה בזמן קיץ ובזמן אלול.

למען אומרי יגדל שמך

מאות מתלמידי הישיבה התכנסו בליל הושענא רבה ל'סדר ליל הושענא רבה' סדר לימוד ברציפות בכל הלילה, ליל יום הוש"ר וחיתום הדין עד הנץ החמה, בני הישיבה התאספו בישיבות בין הזמנים בבני ברק, במודיעין עילית, ובערים ירושלים בית שמש וביתר. בסיום הסדר התקיים תפילת שחרית ברוב עם.

במהלך הלילה נשא שיעור מיוחד בישיבת בין הזמנים במודיעין עילית מורינו ראש הישיבה הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א, ובישיבת בין הזמנים בבני ברק נשא משא חיזוק מיוחד בענינא דיומא מורינו ראש הישיבה הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א.

כמידי שנה, גם השנה התקיימו ישיבות בין הזמנים שע"י הישיבה הקד', לצד ישיבת בין הזמנים המסורתית בישיבת 'עטרת יוסף' ב"ב, גם במודיעין עילית התקיימה ישיבת בין הזמנים, ובמהלך ימי חול המועד נמסרו שיעורים מיוחדים בהלכות החג מרבותינו ראשי ורבני הישיבה שליט"א.

סדר ליל הושענא רבה בישיבת בין הזמנים בבני ברק

נתרבו ספסלי בית המדרש

חיזוק רב נרשם בכללי עטרת שלמה שע"י הישיבה הקד' עם ההתפתחות המרשימה בכללים החדשים בשכונת גני איילון אחיסמך - לוד ובעיר חריש בתחילת זמן חורף.

כזכור במהלך השנה הקודמת הוקמו בהכוונת רבותינו ראשי הישיבה שליט"א כוללי 'עטרת שלמה' בעיר חריש אשר בראשו עומד הגר"י ברונר שליט"א, וכן הוקם הכולל בשכונת 'גני איילון אחיסמך' בבית המדרש המרכזי, בראשותו של הגר"ז קרלנשטיין שליט"א.

כולל אחיסמך

הגידול והריבוי הרב בתלמידי הישיבה ולקראת כניסת שיעור א' המונה בלעה"ר למעלה ממאה שמונים תלמידים כ"י נוצר צורך בהרחבת ההיכל כי צר המקום מהיכל.

לקראת סיום זמן קיץ החלו העבודות להרחבת ההיכל, וכאמור עם תחילת זמן אלול ולקראת בוא המשמר הנכנס ש"א, הושלמה המלאכה ברוב הדר ומתוך הרחבת הדעת נתרבו ספסלי בית המדרש כ"י בהיכל הישיבה המרווח.

בנוסף, עם תחילת הזמן מונו הגאון ר' רפאל אייזנברג שליט"א והגאון ר' משה ריפס שליט"א לכהן כבוד כנו"נ בישיבה הקד'.

שערים המצויינים בהלכה

כפי שדיווחנו בגיליון הקודם, הישיבה לצעירים 'תורת ישראל' שע"י הישיבה הקד' העתיקה את משכנה מהעיר נתבות לעיר אופקים, וזאת לאור הביקוש הרב של תלמידים בני עליה מכל יישובי הדרום שהדפקו על דלתות הישיבה, צר המקום מלהכיל את למעלה ממאה תלמידי הישיבה כ"י בהיכל הישיבה, בה בעת ששיעור א' הנכנס מונה כארבעים בחורים, בעקבות כך העבירה הישיבה את משכנה למבנה רחב ידים בעיר אופקים לצד הכולל שע"י הישיבה הקד' באופקים.

כמו"כ ראוי לציין כי לקראת תחילת הזמן, הישיבה לצעירים בעיר אלעד שע"י הישיבה הקד' הרחיבה את משכנה עקב הגידול הרב בתלמידי הישיבה ב"ה, ובנתה אגף חדש ובו חדר שיעורים מרווח לתלמידי הישיבה.

עוד התבשרנו כי בישיבת 'עטרת שלמה אריה' בירושלים מונו לנו"נ בוגרי הישיבה הרה"ג ר' אהרון דבורקינד והרה"ג ר' נחום רגוזנצקי שליט"א.

מפי עוללים ויונקים

קורת רוח מרובה בעיר מודיעין עילית עם פתיחת גני הילדים שע"י תלמידי תורה 'עטרת שלמה' בשכונת גן הדסים בעיר. לצד שני תלמידי התורה הידועים והוותיקים שעל ידי הישיבה הקד' המפארים את העיר, ועומדים בראשות המנהל הרה"ג ר' יוסף יצחק גלוסקנוס שליט"א.

כאמור, עקב הביקוש המרובה צר המקום מלהכיל את התלמידים כ"י, ולבקשת הורים רבים הוחלט בהנהלת הישיבה על הקמת גני ילדים שע"י הת"ת בשכונת גן הדסים, בהם נרשמה הצלחה מרובה.

גם בקהילה התורנית בעיר 'חריש' נרשמה תנופה תורנית משמעותית בביסוס הקהילה בתחילת זמן אלול, בפתיחת התלמוד תורה שע"י הישיבה הקד' כמסורת החינוך המפוארת של תלמידי התורה שע"י הישיבה הקד', ראה ידיעה נפרדת.

מנין בוגרי הישיבה בבני ברק

גם השנה נערך בחודש האיתנים בהתרוממות מיוחדת מניין בוגרי הישיבה בעיר בני ברק, לתפילות הימים הנוראים ושמחת תורה כמנהגי וכנוסח הישיבה הקד'.

המניין התקיים בימים הנוראים בהיכל ישיבת 'עטרת יוסף' ברח' חגי, ובחג שמחת תורה בתלמוד תורה שע"י הישיבה הקד' בבני ברק, בהשתתפות עשרות רבות מבוגרי הישיבה שליט"א לפני התיבה עלו שלוחי הציבור הרב יעקב זלץ שליט"א הרב בנימין זאב כהן שליט"א והרב ישעיהו שוויפל שליט"א.

כי ביום הזה יכפר עליכם

בין כסה לעשור ימים ספורים לפני יום הכיפורים נשא ראש הישיבה מרן הגר"מ אזורי שליט"א משא הכנה מיוחד ליום הקדוש בהיכל הישיבה הקד' בפני בני הישיבה הקד' ורבותינו ראשי הישיבה שליט"א.

ראש הישיבה מרן שליט"א שח בתחילת משאו כי למרות חולשתו המרובה, מחמת חשיבות הישיבה הקד' וראשיה רבותינו שליט"א ומחביבות בניה תלמידיה שיחי', משום כבוד התורה לא יכל לסרב לבקשה לדבר בפני בני הישיבה.

הש"ס שנלמד על ידי בני החבורה לעילוי נשמת ידידינו בן העליה הבחור החשוב שמואל אהרון גליק זכרונו לברכה בן יבדלחט"א הרה"ג ר' חיים זבולון שליט"א, שנלב"ע ביום י"ט אב התש"פ.

במשך השנה למדו בני החבורה חבריו וידידי של שמואל אהרון ז"ל את כל התלמוד בבלי לעילוי נשמתו ובמלאות השנה להסתלקותו סיימו בני החבורה את הש"ס, במעמד השתתפו מורינו ראש הישיבה הגר"ח שליט"א מורינו ראש הישיבה הגר"מ שליט"א ומורינו ראש הישיבה הגר"ש"ב שליט"א ובני משפחתו שיחי', ראשי הישיבה שליט"א נשאו

מעמד סיום הש"ס, מורינו וה"י הגר"ח שליט"א נושא דברים

דברי חיזוק והתעוררות לעילוי נשמתו על חשיבות ניצול חיי העולם הזה לשם תכלית חיי העוה"ב, ועוררו את בני החבורה ללימוד מדרכיו של בן העלייה ז"ל.

יחליפו כוח

במהלך ימי בין הזמנים אב קיימו בישיבה לצעירים שע"י הישיבה הקד' בעיר ביתר קעמפ לתלמידי הישיבה, בהשתתפות מורינו הגר"י יונגרייז שליט"א ורבני הישיבה שליט"א.

התוכנית המיוחדת החלה בהיכל הישיבה במבחן על מסכת 'בבא בתרא' שנלמדה במשך השנה, לאחמ"כ בני הישיבה האזינו לשיחת חיזוק באמונה מפי הרב אביגדור חיות שליט"א שאיבד את בנו ל"ע באסון בציון הרשב"י במירון, משם יצאו בני הישיבה לצפון הארץ שם נהנו ביממה הבאה מחוויות רבות. בני הישיבה מודים למנהל הרב יהודה גודלסקי שליט"א על המסירות להצלחת הקעמפ.

פתיחת הזמן

זמן אלול בישיבה הקד' נפתח בסייעתא דשמיא בלימוד פרק 'ערה המאורסה' בהיכל הישיבה המרווח. כזכור, עקב

זיכרון קדושי ישיבת טעלז

לרגל ציון שמונים שנה ליום העקידה לישיבת 'טעלז' ראשיה ובניה הי"ד - כ' תמוז תש"א, התקיים בהיכל הישיבה הקד' ביום כ' תמוז, מעמד זיכרון מיוחד לקדושי טעלז הי"ד בו נשא דברים הגאון רבי משה חיים זילברברג שליט"א תלמידם של מצוקי ארץ מרנן ראשי הישיבה זצ"ל ומוותיקי תלמידי ישיבת טעלז בקליבלנד, שנשא דברי זיכרון וחיזוק בהיכל הישיבה הקד'.

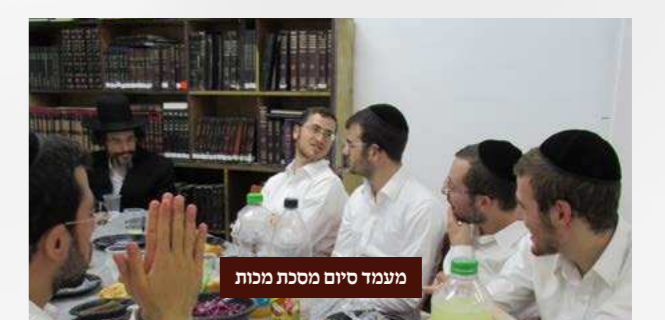
לאחר מכן מסר מורינו ראש הישיבה הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א שיעור בסוגיית המקדיש דבר שאינו ברשותו ודבר שלא בא לעולם בהקדש ובקניינים, לע"נ זקנו מרן הגרא"י בלוק הי"ד וכל קדושי טעלז.

ימא טבא לרבנן

בבין הזמנים אב התקיים סיום מסכת 'מכות' שנלמד במהלך הקיץ בחבורת הדף שע"י הישיבה הקד' בירושלים בבניין הכולל המרכזי ברח' דוד ילין.

כזכור חבורת הדף הוקמה בתחילת זמן קיץ דאשתקד ע"י בוגרי הישיבה האברכים החשובים שליט"א, במטרה ליצור מסגרת מיוחדת ללימוד בעיון עם הספקים מיוחדים. בראשות החבורה עומד מורינו הגר"ב ברוק שליט"א.

המעמד המיוחד התקיים בהשתתפות מורינו ראש הישיבה הגר"מ שליט"א ומורינו ראש הישיבה הגר"ש"ב שליט"א, ראש החבורה הגר"ב ברוק שליט"א ועשרות האברכים בוגרי הישיבה הקד' שליט"א וב"ב שיחי' שחגגו ושמחו לגומרה של תורה.

מעמד סיום מסכת מכות

סיום הש"ס

בשכונת רמות בירושלים התכנסו בראשות רבותינו ראשי הישיבה שליט"א בני הישיבה בימי בין הזמנים לסיום

דשיעבדו נפשייהו לאוריתא

דברי הכנה לזמן חורף לבני הישיבות
ממורינו ראש הישיבה

הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א

שנאמר בכינוס בני הישיבות בארנה ירושלים

במעמד מאודי הדוד שליט"א – ערב זמן חורף תשפ"א

אוריתא.

אבל לדברינו שכל צורת הקירוב לד' הוא על ידי אהבת ד' דווקא ורק על ידי זה, ואהבת ד' הוא על ידי תורה, ממילא כל צורת הנפש אשר עשו בחרן היה על ידי תורה. ועל כן צורת קירבתם לקב"ה היה ד' שיעבדו נפשיהו לאוריתא.

זה אנחנו רואים כאן בתרגום, שצורת תורה זה באופן של 'שיעבוד' שיעבוד אין בו הפסקות ואין בו רפיון ואין בו הזמנים. מי שזוכה להיות משועבד לתורה, הוא עמל בתורה בזמן ובבין הזמנים, ואין הבדל בין עמקות התורה והבנה אמיתית לבין התמדה והיקף וידיעת התורה, ויסוד הכל הוא זכותינו הגדולה שזכינו על ידי זה לאהבת ד'. ולכל משועבדים אנו – שיעבודא דאוריתא.

ובאמת זה הזדמנות בשבילי להודות לכבוד הרב יהודה ויספיש שליט"א ולכל העומדים על הפקודים שליט"א לכל אשר עושים ומעשים להרבות תורה בימי בין הזמנים לבני הישיבות היקרים ולסייע בידם לקיים חוק לימודם גם בימי בין הזמנים, שזה שלימות של הלימוד בזמן עצמו, ואף באמצע הזמן הם פועלים לחזק ולעודד את בני הישיבות, ומשכורתם שלימה מן השמים.

אנחנו עומדים לפני זמן חורף מעובר בע"ה, וזה ידוע ויעידו על זה החכמים, כי זמן חורף הוא המסוגל ביותר לרציפות ולעלייה בשטייגען והקב"ה יעזרנו כולנו לכך, ואני רוצה לסייע בברכה לחבביים והיקרים לקראת הזמן הזה שבידם לגדול ולהתגדל בו עד למאוד. והנה בנהוג שבעולם שבתחילת החורף מברכים זה לזה, בברכת אגיונט'ע וינטע'ר – חורף בריא, אבל לכם מקימי העולם בתורתכם הברכה היא אגיונט'ע יבמות! אגיונט'ע כתובות! אגיונט'ע בבא מציעא!.

הזאת הוא גם שנהיה קוראים לבני אדם לעבודתו והוא משום שכאיש יאהב איש הוא יספר בשבחיו ויקרא לאחרים לאוהבו, עכ"ד.

ומבואר כאן בדברי הרמב"ם שכל ענין הקירוב להשי"ת ולעבודתו הוא רק על ידי תורה, כי כל ענינו הוא רק באהבת ד' ואהבת ד' היא על ידי תורה. ואם הוא קורא לאחר לאהוב את ד' הרי שזה יהיה רק על ידי תורה כמב' בריש דבריו.

והנה אצל נח מבואר שהיה עבודתו ביראה כמו שכתב התרגום עה"פ 'את האלוקים התהלך נח' בדחלתא דה' התהלך נח, והיינו שעבד ביראה. וכע"ז כתב כאן רש"י שנח היה צריך סעד לתומכו ואילו אברהם היה מתהלך בצדקו מאיליו. וביאור הדבר שהיה צריך סעד לתומכו, הוא ענין עבודת ד' מיראה שהיראה היא התמיכה שלא יחטא, כמו שכתוב בפסוק 'בעבור תהיה יראת ד' על פניכם לבלתי תחטאו'. וזה הוא הסעד לתומכו. וממילא מכיון שהיה עבודתו של נח ביראה הרי שצורת הקירוב לד' ולהשיב בתשובה כמש"כ הרמב"ם לא היה שייך שלא בעבודה מאהבה, וזה לכאורה טעם מה שסוף סוף לא הצליחה עבודתו להשיב לב אחרים בתשובה.

ברם אצל אברהם אבינו שהשיב רבים בתשובה, כמו שאמר אברהם מגייר את האנשים ושרה את הנשים, הרי עליו נאמר 'אברהם אוהב' עבודתו היה באהבת ד' וממילא צורת וקיום אהבת ד' היא הנותנת לכך שהיה מצליח לגייר ולקרב לד' ית', שישודו באהבת ד'.

ובאמת בתרגום עה"פ 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' שזה על המתגיירים שגיייר אברהם, כתב התרגום שם ד' שיעבדו נפשיהו לאוריתא' וזה לכאורה צ"ב שהרי קירב אברהם לאמונה בה' ולכל התרי"ג וא"כ מדוע הזכיר התרגום דווקא את ענין

ברשות מרן שר התורה שליט"א וברשות מרנן ורבנן ראשי הישיבות ויושבי על מדין שליט"א ואחרונים חבביים אלפי מקיימי העולם בני הישיבות שיחיו.

כמדומני שאנחנו נמצאים בהזדמנות הראשונה אחרי תקופה שלא היה שייך לקיים 'בתוך רבים אהלנו' וב"ה זכינו שקודש הקודשים מרן שר התורה שליט"א הורה את דרכינו גם באותם ימים הקשים, והיום לעיני כל נראה עד כמה עיני העדה הראו בחוש לנו את כוחה של תורה וחינוכו אותנו שכל קיום העולם תלוי בתורה.

בפרשת השבוע פרשת נח, כתוב בפסוק בציווי ה' לנח על התיבה 'עשה לך תיבת' אומר רש"י שם "כדי שיראוהו אנשי דור המבול עוסק בה ק"כ שנה ושואלין אותו מה זאת לך והוא אומר להם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם אולי ישובו".

והנה לכאורה דברי רש"י יש בהם פלא עצום, ובואו ונתבונן, מאה ועשרים שנה נח עמל בבניית התיבה רק בשביל לקרב נפשות לקב"ה ולהשיבם בתשובה, ולשם כך בלבד עמל בזה כה הרבה שנים, ולמעשה הרי לא הועיל ואפילו לו לאחד. מאה ועשרים שנה של עמלו של נח 'להשיב בתשובה' לא הועילו כלל. וזה מפליא.

ולכאורה מה שכתוב כאן, יש לפרש על פי דברי הרמב"ם בספר המצוות (מצווה ג') במצוות אהבת ד' שכתב שם כי הדרך היחידה לקיים מצוות ואהבת ולאהוב את הקב"ה זה רק דרך לימוד התורה. ורק על ידי הלימוד יכול לאהוב את השי"ת.

ואגב, אנחנו רואים כאן שהעמלים בתורה הרי לא שהם מוסיפים במצוות לימוד התורה בלבד על כאלה שאינם לומדים ומרוממים הם, אלא הם 'אוהבים' של הקב"ה היחידים בעולם, והם היחידים בעולם שאוהבים באמת את הקב"ה.

ועוד הוסיף שם הרמב"ם, שבכלל המצווה

בשנה שעברה, ובמהלך החורף מתעתדים להתחיל בלימוד מסכת נדרים בסדרי העתיקתא ובמבחנים החודשיים.

הרחיבי מקום אוהלך

עם ביסוס הקהילה התורנית בעיר 'חריש' באיכלוס מאות משפחות מציבור בני התורה בעיר, בראשות המרא דאתרא הגרש"ד רייסנר שליט"א רב קהילת בוגרי הישיבה - מודיעין עילית, נוסד בתחילת השנה תלמוד תורה 'עטרת שלמה' בעיר על טהרת הקודש לבני הקהילה התורנית, בברכת ובהכוונת רבותינו ראשי הישיבה שליט"א.

הכנסת ספר תורה בחריש

עם היוודע הבשורה המשמחת נרשם בהנהלת הת"ת ביקוש רב ממשפחות האברכים לקבלת הבנים, כאשר היחיד ייפתח לעת עתה בתחילה לגיל הרך בלבד.

התלמוד תורה הוקם לצד הכולל המרכזי של הישיבה הקד' המהווה את בריח תיכון לקהילה התורנית בעיר חריש ועל שורותיו נמנים כשבעים טובי בני העלייה מאברכי הקהילה, ובראשו עומד מורינו הגאון רבי יהודה ברונר שליט"א.

יצוין כי כבר כעת הרישום לתלמוד תורה לשנת תשפ"ג בעיצומו ואכן בסייעתא דשמיא ניכרת הצלחה מרובה ומרשימה לתלמוד תורה החדש.

בקהילה התורנית בחריש, הביעו סיפוק רב מהוספת הנדבך החשוב בביסוס מקום התורה בו יוכלו להתחנך בדרך התורה והיראה בדרך המסורה לנו, וכמסורת החינוך המפוארת של תלמודי תורה 'עטרת שלמה' בארה"ק.

עם תחילת זמן חורף התבססו והורחבו ספסלי בית המדרש, ונוספו עשרות רבות של אברכים בני עליה מופלגים כ"י להיכלי התורה שע"י הישיבה הקד' בלימוד המשך מסכתא חולין.

חזו חזו בני חביבי

במוציא שבת פרשת נח, מעל שש מאות מתלמידי הישיבה רכשו קנין נצח במסכת 'נדרים' שנלמדה בזמן קיץ ובזמן אלול, ועמדו בהצלחה מרובה ומרשימה בכור המבחן על כל מסכת נדרים גפ"ת מדף ב' עד דף צ"א ע"ב.

בני הישיבה עמדו בהצלחה גדולה בידיעת כל המסכתא דף אחר דף מראשיתה ועד סופה, לאחר שינונה הדק היטב במשך כל ימות השנה ובימי בין הזמנים. המבחן נערך על ידי רבותינו רבני הישיבה שליט"א.

לחשיבות כבוד התורה ידיעת התורה והעמל שבשינון המסכת כולה הדק היטב, בהוראת מורינו רה"י הגרש"ב שליט"א העניקה הנהלת הישיבה מלגות מכובדות מאוד למסיימי מסכת 'נדרים' שעמדו בכוח המבחן בהצלחה מרובה. לכבודה של תורה.

מבחן על מסכת נדרים בהיכל הישיבה

יצוין כי לאחר תקופת 'המסכתא' בה הושלמו ידיעות ושינון הבחורים במסכת נדרים במה שנלמד בסדרי הישיבה, ולאחר המבחן הגדול שנערך עם תחילת זמן חורף על כל המסכת כולה, במהלך חודשי החורף צפויים להתחיל בסדרי העתיקתא בשינון מסכת נדרים, בסדרי העתיקתא לומדים ונבחנים התלמידים בתוכנית מיוחדת את המסכת שנלמדה

א געזונט'ע יבמות'

במהלך כינוס רבבת בני הישיבות ב'ארנה' בירושלים לקראת תחילת זמן חורף, במעמד מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, נשא מורינו ראש הישיבה הגרש"ב סורוצקין שליט"א דברי חיזוק מרטיטים, בדבריו עמד על מהות אהבת ה' המתקיימת רק על ידי לימוד

הגרש"ב סורוצקין בכינוס בני הישיבות בארנה

התורה כמש"כ הרמב"ם, ובסיום דבריו בירך בהתרגשות את בני הישיבות ואמר: כולנו הולכים לזמן חורף מעובר, ידוע שזמן חורף הוא המוכשר ביותר להתעלות ולגדלות בתורה, ודרכו של עולם הוא לברך בתחילת החורף איש לרעהו בברכת א געזונט'ע וינטר (חורף בריא) אבל הברכה אליכם - מקיימי העולם, שהדבר היחיד שיש לכם בעולמכם הוא ד' אמות של תורה, היא א געזונט'ע יבמות! א געזונט'ע כתובות! א געזונט'ע בבא מציעא!

אלון בכות

ותשחק ליום אחרון

שורות לדמותה של האשה הצדקנית

מרת ברכה סרברניק עליה השלום, אשת יבדלחט"א הרב רבי יהודה שליט"א ובת יבדלחט"א מוריניו ראש הישיבה הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א, שנזדככה ביסורים מרים רבות בשנים ונלב"ע בדמי ימיה בכ"ח תמוז התשפ"א, מסרה נפשה לרוממות קרנה של תורה ועמליה והפקירה עצמה להעמדת הישיבה הקד' | נכתב על ידי בני המשפחה

המנוחה הצדקנית מרת ברכה סרברניק ע"ה נולדה בנר א' דחנוכה תשל"ט ליבדלחט"א אביה מוריניו ראש הישיבה הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א והרבנית תליט"א, בילדותה התחנכה בבית הספר בית יעקב טלזסטון ולאחר מכן המשיכה את לימודיה בסמינר מרכז בית יעקב בירושלים, ובכל אלה נודעה בכישרונותיה המיוחדים ובמידותיה התרומיות ונתחבבה על כל חברותיה.

בהגיעה לפרקה נישאה ליבדלחט"א בעלה הדגול הרב רבי יהודה שליט"א, והקימו יחדו את ביתם, ומאז עמדה לימינו כל חייה במסירות מופלאה.

הייתה מיוחדת מאוד במידותיה הטובות, בני המשפחה מספרים כי כל הילדים במשפחה המורחבת הרגישו בנוח בקרבתה, חשו שהדודה היא החברה הטובה שלהם ואהבו את הדודה יותר מכולם. הייתה קשובה לזולת בסבלנות ונכונה לסייע בכל מה שיצטרכו.

חברותיה סיפרו עד כמה דאגה לתת הרגשה טובה לפרגן ולעודד, בעיקר כשהיו בשעת קושי. בימי בחרותה היתה מתנדבת אצל ילדים חולים והתמסרה לצרכיהם בסבלנות ובשמחה.

גם בשנים האחרונות לחייה כשהתקשתה להירדם בשל הייסורים הגופניים שסבלה, היתה הולכת לסייע בלילות למשפחות בהם יש ילדים או תינוקות חולים על מנת לאפשר להוריהם לישון ברוגע.

שנים רבות מחייה נזדככה בייסורים קשים ובמכאובים ועמדה בהם באמונה תמימה ובגבורת נפש.

דרכו של עולם כי האדם המלומד בייסורים הוא נרגן, שקוע בעצמו ושרוי בעצבות מחמת הייסורים הקשים, אולם המנוחה ע"ה למרות ייסוריה הקשים ומכאוביה הרבים נהגה באופן הפוך ממש, תמיד השרתה בסביבתה שמחה.

חשבה תמיד על הזולת והשתדלה לעזור לנזקקים ולהרגיע ילדים קטנים.

הסובבים מספרים עד כמה נזהרה לא להתלונן, עד כדי שכמעט ולא היה אפשר לדעת עד כמה סבלה.

בזמן שהתאשפזה בבית החולים נהגה תמיד לשמח את החולים שסביבה, והייתה מחלקת לילדים המאושפזים ממתקים וממתנות לשמחם.

בימי השבעה סיפרה אישה מבוגרת שנזדמנה להיות עמה בחדרה בבית החולים, כי לאחר שהמבקרים שהגיעו לבקרה הלכו והיא הייתה לבד, ניגשה אליה המנוחה ע"ה והתיישבה איתה יחד, כניכול חברות הם שנים רבות, ושאלה אותה איזה שירים היא אוהבת לשייר, וכך היא ישבה איתה ושימחה אותה, על אף שהיה ביניהם הבדל גיל של שלושים שנה.

הייתה יודעת ומבינה תמיד מה השני זקוק והיכן הוא זקוק לסיוע, בכל אירוע שהיה, הייתה שמה לב מי נעדר ודואגת שידע שהיה חסר.

בחוודש האחרון לחייה, הספיקה לארגן את כל משפחתה אחיותיה וגיסותיה לשלוח ארוחות במשך שבועיים לאחותה שילדה, ובכל שמחה שהיתה במשפחה ידעה לעזור ולסייע לבעל השמחה במקומות שבהם הוא היה זקוק לעזרה, בנפש חפצה ובלב רחב.

על אף כל מה שעברה, תמיד שמחה ושמחת חייה הקרינה על כל סובביה, כל מכרותיה מעידות כי תמיד השרתה אך שמחה בסביבתה, ביתה היה בית מלא שמחה וכך גידלה את בנותיה שיחי' בתעצומות נפש והכל ידעו כי בסביבתה שורה השמחה תמיד ובכל מצב.

פרק מרומם בחייה היה עמידתה האיתנה והתמסרותה לימין בעלה יבדלחט"א הרב יהודה שליט"א מנכ"ל הישיבה ומוסדותיה, שהפקירה ונתנה עצמה כפשוטו במשך שנים רבות ימים ולילות להצלחת הישיבה הקד' ולרומם את קרן עמלי התורה, למען הצלחת הישיבה תמכה ונעתרה לכל אשר ידרש הן בנדרש לניהול הישיבה בארץ והן בכל הנדרש בנסיעות מעבר לים להצלחת הישיבה, גם כשהיה על חשבון עצמה וביתה מסרה עצמה על כך, ושמחתה וסיפוקה היו בכך שזכתה בשותפות עולם לרומם את קרן התורה ועמלי התורה וזיכוי הרבים.

מעולם לא התלוננה על כך שבעלה היה צריך להעדר מהבית לצורך ניהול הישיבה, בנסיעות לחו"ל וכדומה, ומעולם לא דרשה שישוב לבית לעזור עם הילדים, תמיד ובכל מצב הייתה שמחה ומוצאת את הנקודות הטובות.

חמיה הרב שלום סרברניק שליט"א מספר כי למרות שהייתה ממש בת בית ורצויה בביתם הוא לא יכול לזכור שום ויכוח או חוסר נעימות שהיה להם עם כלתם ע"ה, אפילו לא פעם אחת במשך עשרים שנה!

לאחר ייסורים מרים נסתלקה בחטף ביום כ"ח תמוז התשפ"א והותירה אחריה יבדלו לחיים ארוכים, את בעלה הרב יהודה שליט"א ושתי בנותיה שיחי', אביה מוריניו רה"י הגאון רבי בנימין שליט"א והרבנית תחי', אחיה, מוריניו רה"י הגרש"ב שליט"א, מוריניו הגר"ש שליט"א והרב הגאון ר' ברוך סורוצקין שליט"א ואחיותיה הגב' תרשיש, הגב' בלכארסקי תחי', הגב' רענן תחי', הגב' רובניץ תחי' והגב' ריפס תחי'.

יהי זכרה ברוך

מרן הגרב"מ אורחי שליט"א בניחום האבלים

מרן הגרב"ד פורסקי שליט"א בניחום האבלים

מוריניו ראש הישיבה הגר"ח פינשטיין שליט"א בניחום האבלים

מוריניו ראש הישיבה הגר"ח מ אובנד שליט"א בניחום האבלים

ישיבת עמרת שלמה קרית הישיבה

אוי נא לנו כי חטאנו

כאובים עד דכרוכה של נפש עם הסתלקותה לשמי מרום בדמי ימיה של נפש זכה ונקיה, שזיככה עצמה ביסורים עשורים בשנים וקיבלתם בדומיה ובאהבה, גומלת חסד בהארות פנים מופלאה, אשת חיל עטרת בעלה שעמדה לימינו בעבודת הקודש במסירות לב ונפש עצומה, הפקירה עצמה למען קיום ישיבתנו הקד' מתוך נתינת עצמה בזמן חולי ומכאוב, שמחה על פניה ואבלה בליבה, ורוממות עמלי התורה הייתה מהות חייה

האשה הדגולה מרת

ברכה סרברניק ע"ה

אשת הרב יהודה שליט"א מנכ"ל הישיבה ומוסדותיה

בת יבדלחט"א מוריניו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי בנימין סורוצקין שליט"א הלוייה תצא היום יום ו' כ"ח תמוז ערשק ממות מסני בשעה 12:00 מבית הלויים שמגר ירושלים

גדול כים שכרנו מי ירפא לנו

יושבים שבעה בבית הוריה משפחת סורוצקין רחוב קרושי טלז' ו קרית טלז'סטון

בעלה הרב ר' יהודה יבדלחט"א ישב בחלק מהימים בביתו וחנך הנכד 69 הר נו"ן ירושלים לכתובים 0597-1700-19

כל בני הישיבה הקד' מתבקשים להרבות זכויות וללמוד במשך ימי השנה לעילוי נשמת

מרת ברכה בת הגר"ר בנימין שיבדלחט"א

ת . נ . צ . ב . ה .

אדם גדול - גדול הוא בנר

דברי זכרון ומספד מאביה
מורינו ראש הישיבה
הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א

כבר עברה תקופה מפטירתה של בתי ברכה ע"ה, ובמבט לאחור יש לשרטט קווים לדמותה כדי להבין גודל האבדיה.

שלימות המעשה

משחר טל לידתה התברכה בטוב עין "וטוב עין ברוך הוא" וכשמה כן היתה, מידת הטוב עין שהיתה לה, לראות כל דבר על צד הטוב גרמה לזה שכל חברותיה ידעו שלא שייך לדבר רע ולשון הרע על שום בן אדם בסביבותיה כי לעולם ראתה רק הצד הטוב באנשים, ומידה זו גרמה לה שלעולם ראו בה שמחת החיים ומשום זה היו לה חברות שאהבו אותה בלב ונפש, וכמים פנים אל פנים.

רבי עקיבא

הגמ' מספרת על ר"ע שנשא בתו של כלבא שבוע הגביר האדיר שאת כל חייה הקריבה בשביל לימוד התורה, מה ראתה ברועה זה, העם הארץ בן הארבעים? ואיתא במסכת כתובות (ס:): "רבי עקיבא רעיא דבן כלבא שבוע הוה. חזיתיה ברתיא דהוה צניע ומעלי. אמרה ליה: אי מקדשנא לך אזל לבי רב? אמר לה: אין. איקדשא ליה בצניעה ושדרתי...". הרי, שראתה בו שהוא "צניע ומעלי". והנה "צניע" היינו שהיה צנוע - ממדות הטובות, כמ"ש "את צנועים חכמה": פירש המהרש"א פירש "היינו שהיה נוח לבריות - וכל שהוא נוח לבריות נוח למקום...".

אמנם, צריך עיון. הגם שוודאי, "צניע ומעלי" מידות חשובות הן מאוד מאוד, ובפרט לגבי קנין תורה, דהא כתיב "ואת צנועים חכמה", ומהמ"ח דברים הם - אבל, בכל זאת, עדיין צ"ב למה בחרה דוקא בו. עדיף לה בת זו של גביר אדיר מגדולי ירושלים, שנפשה כן חשקה בתורה שתקח אחד מבחירי תלמידי הישיבות?

ונראה בביאור הענין, שבה"צניע ומעלי" של אותו רועה לא ראתה רק מידות טובות - גדלות ראתה בהם! הכירה בו שלא צניע ומעלי "רגיל" הוא זה. יש "סתם" מידות טובות, ויש מידות טובות שניכרת בהן גדלות, שניכרת בהן שבעליהן אדם גדול הוא - וה"צניע ומעלי" של אותו רועה - גדלות עצומה ומיוחדת בצבצה מהן. והיא הכירה.

ידוע הגמרא במסכת שבת (קז:): "ומעשה באדם אחד שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעל הבית אחד בדרום שלש שנים, ערב יום הכיפורים אמר לו: תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ובני. אמר לו אין לי מעות. אמר לו תן לי פירות, אמר לו אין לי. תן לי קרקע, אין לי. תן לי בהמה, אין לי. תן לי כרים וכסתות, אין לי. הפשיל כליו לאחוריו והלך לביתו בפחי נפש. לאחר הרגל נטל בעל הבית שכרו בידו ועמו משאוי ג' חמורים -

אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו. אחר שאכלו ושיתו נתן לו שכרו. אמר לו בשעה שאמרת לי תן לי שכרי, ואמרת לי אין לי מעות, במה חשדתני? אמרתי שמא פרקמטיא בוזל נזדמנה לך ולקחת בהן. ובשעה שאמרת לי תן לי בהמה, ואמרת לי אין לי בהמה, במה חשדתני? אמרתי שמא מושכרת ביד אחרים. בשעה שאמרת לי תן לי קרקע, ואמרת לי אין לי קרקע, במה חשדתני? אמרתי שמא מוכרת ביד אחרים היא. ובשעה שאמרת לי אין לי פירות, במה חשדתני? אמרתי שמא אינן מעושרות. ובשעה שאמרת לי אין לי כרים וכסתות, במה חשדתני? אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשמים, אמר ליה: העבודה כן היא! הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה. וכשבאתי אצל חברי בדרום התיירו לי כל נדרי. ואתה כשם שדנתני לזכות, המקום ידן אותך לזכות". ומעשה נפלא הוא מאוד למתבונן.

והנה, איתא בשאליות דרב אחאי גאון (שאלתא מ) שאותו פועל - רבי עקיבא היה, כשהיה עדיין עם הארץ! ומה נפלאו הדברים! הרי לא על מדה טובה בעלמא מצביע מעשה זה, כי אם על גדלות פלאית ונדירה! וכך היה כל ה"צניע ומעלי" של עקיבא הרועה - ניכרת היה בהם גדלותו של האיש. והבינה אותה אשה גדולה שלגדלות אין "מקצועות" ותחומים, אדם גדול הוא גדול בכל! ואם כשאינו לפניו אלא מידות מצטיין הוא שם בגדלות מופלגת, אז כשיהיה לפניו תורה גם יש יצא לאור גדלותו העניקת.

גם אצל ברכי ע"ה הכירו כולם שאין זה רק מידות טובות, יש מידות טובות שניכרת בהן גדלות, ולא משנה אם זה היה מעשה חסד קטן או מעשה חסד גדול, לעולם ראו במה שהיא עשתה הנהגה של גדלות, ראו בכל מעשה שעשתה שלימות, והיא המאבחן לכל מידה טובה אם זה סתם מידה טובה או מעשה והנהגה של גדלות.

רות ודבורה אשת לפידות

רות המואביה הצליחה כמו שמעטים מאוד מצליחים. זכתה להינשא לגדול הדור, בועז, ולראות בן ובני בנים צדיקים גמורים וקדושי עליון, ועוד להאריך ימים ולראות נינה - דוד מלך ישראל משיח ה' ובנו שלמה יושבים על כסא ה'. הרי זרעה - מלכות בית דוד, ממנה - אורו של מלך המשיח, והיא - "אמה של מלכות".

במה זוכים להצלחה נפלאה ומופלגת כזו, שמא תאמר, במעשים גדולים ומופלגים אשר בקצה ארץ.

איתא בחז"ל: "אמר ר' זעירא המגילה הזו (רות) אין בה לא טומאה ולא טהרה, לא היתר ולא איסור - ולמה נכתבה?

ללמדך שכר של גומלי חסדים." (ילקוט רות, תרא)

הרי, שרות זכתה במה שזכתה בשכר גמילות חסדים, ומה היה הגמילות חסדים שלה? חסדה עם נעמי חמותה. זה הכל - חסד עם אשה אחת! לא נטעה אהל עם פתחים לכל רוח, לא הקימה מוסד של חסד, לא מסרה נפשה בשביל הכלל - התחסדה עם אשה אחת בלבד, והיא דוקא חמותה... ושם בד' אמותיה הצנועות, ובמעשי חסד קטנים וצנועים - זכתה לכתר מלכות.

כי לא את החסד מודדים בשמים, כי אם את בעל החסד. ובוזה הרי אין כמוה! הלא את כל נפשה ומאדה נתנה לאותה אשה אלמנה מסכנה, ממש כל חייה הקריבה בשבילה, לא השאירה לעצמה ולא כלום. עשתה את החסד בשלימותו, ודאי גדלות נדירה ונוראה משתקפת מהחסד הקטן שלה.

אמרו חז"ל: "ודבורה אשה נביאה. מה טיבה של דבורה שנתנבאת על ישראל ושפטה אותם, והלא פינחס בן אלעזר עומד! מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ בין גוי בין ישראל, בין איש בין אשה, בין עבד בין שפחה, הכל לפי מעשיו של אדם רוח הקדש שורה עליו. תנא דבי אליהו, אמרו, בעלה של דבורה עם הארץ היה. אמרה לו: "בוא ואעשה לך פתילות ולך לבית המקדש שבשילה, אז יהיה חלקך בין הכשרים שבהם ותבא לחיי העולם הבא". והיא עושה פתילות והוא מוליך לבית המקדש, ... והיא מתבוננת ועושה פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה, והקב"ה בוחן לבות וכליות. אמר לה: דבורה את נתכוונת להרבות אורי - אף אני ארבה אורך ביהודה וירושלים כנגד י"ב שבטים..." (ילקוט, שופטים מב)

הרי דלא בדברים "גדולים" ונשגבים עסקה דבורה אשת לפידות - אבל, מה שעשתה, היה בהצטיינות נפלאה! ללמדך שאין העיקר תלוי במעשה החסד אלא בשלימות המעשה, דזכו רות ואשת לפידות בדברים נשגבים לא רק בשביל המעשה חסד אלא משום דנעשה בשלימות, וזה מראה על גדלותה של העושה.

ברכה אשת ר' יהודה

בכל מעשיה הטובים שעשתה במשך חייה, מה ששמענו מאנשים וחברות במשך השבעה, בלט בהם דבר אחד, והצד

השווה בכל המעשים הוא שלימות המעשה עד הפרט האחרון, כל מעשה חסד היתה עושה בשלימותו בתתואר, וזהו שהפכה כל מידותיה להנהגה של גדלות.

אשה גדולה היתה גם ביסורים שסבלה במשך חייה, יסורים אלו אין לתאר, וקבלה את כל היסורים האלו באהבה ובשירה, והיתה שרה ומשבחת את הקב"ה על כל היסורים שסבלה. ר' יהודה בעלה שליט"א סיפר שלא זכור לו שברכי ע"ה היתה לה טענה אליו בכל חיי נישואיהם, גם לא פעם אחת. אשה גדולה היתה.

אשה גדולה היא גדולה בכל, גם במידות טובות שהיו בה, וגם בקבלת היסורים היתה ניכרת בה גדלותה, לגדלות אין מקצועות, אדם גדול הוא אדם גדול בכל, וסבלה כל היסורים בשקט ולא התלוננה על הצרות והכאבים שעברו עליה וקיבלתם באהבה, כי מי שהוא אדם גדול, הוא אדם גדול בכל.

ועל כולנה הוא מעלת הצניע ומעלי שלה, שהיא לא ייחסה חשיבות לעצמה ולא תפסה מקום עצמי, ולכן כל מה שעשתה עשתה בפשיטות, ולא הרגישה שעושה משהו מיוחד, ושמגיע לה ע"ז משהו, וזוהי ענווה פשוטה ואמיתית.

ומזה נבעה כל הגדלות של הטוב לב שלה, שהיא לא ראתה את עצמה אלא הייתה פנויה לראות רק את הצורך של השני, וכך למרות היסורים היתה כל כולה בנתינה לאין שיעור לזולת, ומכח זה גם לא הקפידה כלל וכלל באופן שלא יתואר גם כשפגעו בה, וראתה רק טוב בזולת באופן שלא היה שייך לדבר לידה רע ולשון הרע.

כי כאשר אין מקום לעצמיות ואנוכיות כלל. ממילא לא מקפידים ורק רוצים להיטיב ורואים טוב בכלום.

זוהי הגדלות האמיתית ודברים כאלו לא מצאנו אלא באנשים גדולים, שלא מרגישים שעשו לשני טובה, וזו היתה כל עצמותה והייתה.

חבל על דאבדין!

הגרי"ז סאלווציק שליט"א ר"י בריסק בניחום האבלים

הגרא"י סאלווציק שליט"א ר"י בריסק בניחום האבלים

הגרא"י פינקל שליט"א ר"י מיר בניחום האבלים

האדמו"ר ממודז'ץ שליט"א בניחום האבלים

מסע חיזוק מיוחד של מוריניו ראש הישיבה הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א בהיכלי התורה של הישיבה הקד' בעיר בית שמש

ולתפילה כראוי, ומוסרים נפש על החינוך שיהיה באופן הטוב והמעולה ביותר, אשריכם שאתם זוכים ללמוד ולהתחנך בבית הגדול והקדוש הזה. לאחר מכן הרחיב מוריניו ראש הישיבה שליט"א במשאו בדברי חיזוק ובין דבריו אמר: "תכלית העולם הוא ללמוד תורה ולשם כך נבראו כל העולמות וכלל ישראל נבראו רק ללימוד התורה, התורה זה הדבר הכי חשוב שיש, יהי רצון שתזכו להמשיך ולעמול בתורה, בגמרא, במשניות ובחומש. כל ילד צריך לדעת שהוא בוחר להתעסק בדבר הכי חשוב בעולם ובלימודו הוא הכי חשוב בעולם."

"אבל זאת צריך לדעת" הוסיף והטעים ראש הישיבה באוזני התלמידים, "כי לא ביום אחד נהיים תלמידי חכמים, כל יום לומדים עוד פרק ועוד פרק וכל יום יש את הלימוד שלו, את הפסוק של היום, את המשנה של היום ואת הגמרא של היום, ואם לומדים טוב כל יום, אחרי זה הופכים להיות תלמיד חכם, חשוב במיוחד להשתדל מאוד ללמוד ברור, בבהירות ומה שלומדים יהיה ברור, כי אם לומדים בלא הבנה ברורה ואם לא מבינים טוב כל כך, אזי הלימוד נהיה בכבדות, וזה מפריע מאוד לחשב ולרצון בלימוד."

ראו מה נאים דרכיו

עוד הוסיף מוריניו ראש הישיבה שליט"א בדבריו: "יש עוד נקודה, רבי חיים מוואלוין אמר שכל האדם לא נברא אלא לעזור לשני, להועיל לאחריו, העולם נבנה בחסד, עולם חסד ייבנה. ואם עוזרים לשני כמו

חיזוק רב וקורת רוח מרובה נרשמה בהיכלי התורה של הישיבה הקד' עם הגעתו של מוריניו ראש הישיבה הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א למסע מיוחד לחזק ולרומם את קרן התורה בכלל האברכים ובתלמידי התורה שעל ידי הישיבה הקד' בעיר בית שמש.

מוריניו ראש הישיבה שליט"א נעתר לבקשה לבוא ולחזק את רבני ותלמידיהן בהיכלי התורה בבית שמש לקראת המשך זמן החורף הבעל"ט ולרגל השלמת מבצע מיוחד שהתקיים בתלמוד תורה שע"י הישיבה הקד' מיזם 'מה נאים דרכיו' לחיזוק דרבון ועידוד התלמידים לעבודת המידות ולווייתור.

עם תחילת זמן החורף הגיע מוריניו ראש הישיבה שליט"א לביקור החיזוק שנפתח בתלמוד תורה של הישיבה הקד' ברמה א'. ילדי תלמוד תורה עטרת-שלמה ברמה א' התאספו לבושי חג ברחבת חצר התלמוד תורה ובהתרגשות גדולה קיבלו מאות הילדים כשבראשם מנהלי התלמוד תורה, המחנכים והמלמדים שליט"א את פני מוריניו ראש הישיבה שליט"א.

כשאתם לומדים תורה אתם הכי חשובים בעולם

מוריניו ראש הישיבה שליט"א פתח את משאו בדברים נרגשים: אנחנו נמצאים ב'בית שמגדלין בו תורה ותפילה' התלמוד תורה הזה הוא בית גדול, כי בית גדול זה ברוחניות ובחשיבות של לימוד התורה, מקטנות ועד גרות - מגדלין כאן תורה ותפילה. זה בית שמחנכים בו לתורה כראוי

שצריך אז הקב"ה עוזר, ונותן סייעתא דשמיא. וכך קונים את התורה, כי לא מספיק רק ללמוד, אלא יש גם קניינים לתורה, והתורה נקנית במידות טובות."

"הגמ' אומרת שקידוש ה' זה אדם שלומד תורה ומשאו ומתנו בנחת עם הבריות ועליו נאמר 'ישראל אשר בך אתפאר' מידות טובות זה הנוי והיופי של כלל ישראל ומי שלומד תורה עם מידות טובות הוא תורה מפוארה - בכלי מפואר."

"המבצע המיוחד הזה של 'ראו מה נאים דרכיו', הרי זה ממש ישראל אשר בך יתפאר. זה תורה עם מידות טובות המשלימים אחד את השני. ה' יעזור שתעלו מעלה מעלה ותהיו תלמידי חכמים ותזכו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, ותגדלו במידות טובות, תעלו ותצליחו."

ראש הישיבה שליט"א סיים בברכה, "הקב"ה יתן כוח ועוז לכבוד המנהל הרב הגאון שליט"א ועימו המלמדים החשובים המוסרים נפשם להעמיד עמלי תורה, להעמיד את הדור הבא של כלל ישראל, הקב"ה ישלח להם כוח להמשיך הלאה להעמיד את הבית הגדול והקדוש הזה ויצליחו בכל".

עם סיום הדברים הנרגשים עברו מאות ילדי התלמוד תורה לברכה, כשמוריניו ראש הישיבה שליט"א מברכם אחד לאחד במאור פנים.

לאחר מכן התכנסו תלמידי כיתות ח' להיבחן על תלמודם אצל ראש הישיבה שליט"א, במשך שעה ארוכה נבחנו התלמידים על פרק 'האשה נקנית' במסכת קידושין, כשבסיום המבחן מוריניו ראש הישיבה שליט"א הביע את התפעלותו בפני המלמדים שליט"א מההבנה הבהירה ומהיקף הידיעות שהוכיחו התלמידים בידיעת הפרק על בוריו, ובירך בחום רב את התלמידים שימשיכו כך ויעלו מעלה מעלה.

משם המשיך מוריניו ראש הישיבה שליט"א לתלמוד תורה עטרת שלמה ברמה ג', שם בחן את כל תלמידי התלמוד תורה במשך שעה ארוכה במבחן פומבי על תלמודם, בסיום המבחן בירך בחום רב את התלמידים היקרים שיגדלו לתלמידי חכמים גדולים.

מוריניו ראש הישיבה שליט"א הביע את התפעלותו מההצלחה המופלאה של התלמוד תורה, שנפתח אך לפני שנים ספורות ומאז נמנה בסייעתא דשמיא בשורה הראשונה ממש של תלמידי התורה בעיר, כששמו ושמעו יוצא לפניו לשם ולתהילה ועל תלמידי נמנים סלתה ושמנה של בני הקהילה התורנית בעיר.

חוץ מתורה הכל זה הבל - אין בו ממש

לאחר מכן הגיע מוריניו ראש הישיבה שליט"א להיכל התורה בכלל שע"י הישיבה הקד' ברמה ג' שם מסר שיעור בסוגיות שבמסכת חולין.

מוריניו ראש הישיבה שליט"א בשיעור בהיכל הכולל שע"י הישיבה הקד'

תלמידי כיתות ח' נבחים על תלמודם

בתחילת הדברים נשא דברי חיזוק בפני האברכים על חשיבות עמלה של תורה ועל הזכייה המופלאה של יושבי האוהלים הספונים כל חייהם באוהלה של תורה בעמל.

בין הדברים הזכיר "כתב רש"י בתחילת התורה בראשית - בשביל התורה שנקראת ראשית. זה התכלית של בריאת העולם. כתוב בפסוק 'הבל הבלים אמר קהלת הכל הבל מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש' כל העולם זה הבל, מה פירוש הבל? הבל זה האדים, זה נראה כביכול משהו, אבל באמת אין מאדים שום דבר, אי אפשר אפילו למשש את זה, אין לזה שום קיום. כל הבריאה כולה נדמה שיש בזה משהו, אבל זה הבל! אין בזה אפילו ממשות ואין לזה קיום. ועל זה אמרו חז"ל בעמלו של עולם אין יתרון אבל לעמלה של תורה יש יתרון."

"כי התורה זה למעלה מן השמש! כל עמל ועמל בתורה הוא יותר מכל העולם הזה, כי רק הוא יש לו קיום ויתרון. אשרינו שאנו זוכים לעמול בתורה ביגיעה ובעמל, כאשר כל יגיעה בהבנה זה תכלית הכל. אשריכם תלמידי חכמים שזוכים לקיים את העולם ולהיות תכלית וזר הבריאה כולה, כמה אושר אמיתי יש לנו".

הקמת התלמוד תורה החדש ברמה ד'

בסיום הביקור נועדו עם מוריניו ראש הישיבה שליט"א רבני וראשי הקהילות שליט"א יחד עם מנהלי התלמודי תורה של הישיבה הקד', שהעלו בפניו את הביקוש הגדול והצורך העז שנוצר לפתיחת תלמוד תורה של הישיבה ברמה ד' המתאכלסת בתקופה זו, לאחר ההצלחה הגדולה ומסורת החינוך המפוארת של תלמידי התורה של הישיבה הקד' הפרוסים בכל רחבי הארץ. מוריניו ראש הישיבה שליט"א חיזק את ידיהם ובירך את מנהלי התלמוד תורה בהצלחה גדולה עד מאוד, ושיזכו להעמיד ולחנך את הדור הבא של תלמידי החכמים של כלל ישראל מתוך הצלחה גדולה בכל.

ראש הישיבה שליט"א הוסיף, כי בידוע ומכירו את ההשקעה העצומה של המנהלים והמחנכים שליט"א וההצלחה הגדולה של התלמודי תורה של הישיבה הקד' המחנכים דורות לתורה ויראת שמים, הרי שבודאי ובודאי יצליחו מאוד כל התלמידים הן בתלמודי תורה ברמה א' וג' והן בתלמוד תורה החדש ברמה ד' שיצליח מאוד בע"ה.

מוריניו ראש הישיבה שליט"א עם המנהל הרב ג' ר' יוסף ניסל שליט"א

מוריניו ראש הישיבה שליט"א בתלמוד תורה שע"י הישיבה הקד' ברמה ג'

אשרי מי שעמלם בתורה

מסויימים ועולים. מעמד הבגה לשיובה וסיום המסכתות, לתלמידי ביתות ח' העולים לשיובה קטנה.

לראות את השמחה על פניהם הטהורות של התלמידים היקרים, מסיימי כיתות ח' בתלמודי התורה "עטרת שלמה" מרחבי הארץ בעת שסיימו מסכתות שלמות של גמרא ונבחנו עליהם, היה זה מחזה מרגש ומיוחד במינו.

לקראת סיום שנת הלימודים תשפ"א התכנסו מאות הורי ותלמידי התלמודי תורה שע"י הישיבה הקד', ת"ת עטרת שלמה - בני ברק מערב, ת"ת עטרת שלמה - בני ברק מרכז, ת"ת עטרת שלמה - בית שמש רמה א', ות"ת עטרת שלמה מודיעין עילית, מסיימי כיתה ח', למעמד הדרכה והכנה לשיובה קטנה, ולשמחה של מצווה בסיום מסכת 'סוכה' ו'ברכות' וסיום כיתה ח' שנערכו לכבודם באולם חדר האוכל שבקריית הישיבה.

הכינוס החגיגי שילב תחת קורת גג אחת מעמד הכנה והדרכה לשיובה קטנה, אירוע מיוחד לציון "סיום כיתה ח'" בשילוב סיום מסכתות 'סוכה' ו'ברכות' שנלמדו ברוב עמל וגייעה במהלך השנה על ידי כל התלמידים היקרים.

בימים שקדמו למעמד סיומי המסכתות, עלו רמ"י כיתות ח' שליט"א עם התלמידים למעונו של מורינו ראש הישיבה הגר"ח פינשטיין שליט"א אשר במשך שעה ארוכה העמידם בכור המבחן על כל דפי המסכת גפ"ת, בסיום המבחן ברך ראש הישיבה שליט"א את התלמידים בחום ואיחל להם שיזכו להיות עמלים וגדולים בתורה ויראה, תוך שהוא מביע את התפעלותו בפני הרמ"י שליט"א על השליטה המפליאה והידיעות

הנרחבות של התלמידים.

לאחר תפילת מעריב בהיכל הישיבה הקד' התכנסו כולם למעמד הסיום הגדול שנערך באולם חדר האוכל, בראשות רבותינו ראשי הישיבה שליט"א ראשי ומנהלי התלמודי התורה שליט"א הרמ"י כיתות ח' והמלמדים החשובים שליט"א.

מעמד הכנה לשיובה קטנה

עוד קודם תפילת מעריב התאספו התלמידים העולים לשיבות קטנות בחדר השיעורים בניין היכל הישיבה, למעמד "הכנה והדרכה לשיובה". בפני התלמידים נשא דברי חיזוק והדרכה לקראת העלייה לשיובה קטנה מורינו ראש הישיבה הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א.

"יש נקודה שחשובה מאוד בפרט לגיל הזה" אמר רה"י, "והיא, הבנת חשיבות הזמן. וכפי שמסופר על האמרי אמת' שסיכם עם אדמו"ר אחד להיפגש בשעה מסוימת ואותו אדמו"ר איחר, וכשהגיע התנצל ואמר 'אני למעלה מן הזמן'. ענה לו האמרי אמת', אין כזה דבר למעלה מן הזמן, כי הזמן הוא הדבר הכי גבוה שיש! דבר זה נוגע באופן כללי לכולנו לכל החיים, כי אין זמן פנוי ואין שעה פנויה. כל החיים צריך להתעלות ולהתחזק ביחס הנכון לזמן".

"מקובלנו", הוסיף רה"י שליט"א ואמר, "שבשנות הבחרות, הישיבה קטנה והישיבה גדולה, יש קנינים רוחניים שאפשר לקנות רק בזמן הזה.

שנים אלה קובעות ומעצבות הרבה לכל החיים. הלימוד בישיבה קטנה הוא לכל הדעות עדיין בגדר 'גירסא דינקותא' והמסכתות שקונים בזמן הזה, קונים יותר חזק מכל הזמנים האחרים".

"כמובן שעד מאה ועשרים אדם יכול לתקן, אבל הקב"ה נותן מתנה לבן אדם שיש זמנים מיוחדים שהם פעם בחיים, הקב"ה נותן לנו את המתנה של גירסא דינקותא, של ישיבה קטנה, ואשרי מי שמנצל את זה כמו שצריך".

"שהקב"ה יעזור שתצליחו כולכם ותזכו להיכנס לשיבות כמו שצריך ולצאת משם תלמידי חכמים, תזכו ליהנות כל רגע מהלימוד ושכל המסכתות שאתם לומדים תלמדו ותחזרו ותזכרו, ונזכה לשבתי בבית ה' כל ימי חי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

לאחר מכן נשא בפני התלמידים דברי חיזוק והדרכה להצלחה בתורה וביראת שמים, לקראת עלייתם לשיבות קטנות, מורינו הגר"ז יעקובזון שליט"א מראשי הישיבה לצעירים במודיעין עילית.

מעמד סיומי המסכתות

לאחר תפילת מעריב בהיכל הישיבה הקד' התכנסו ובאו כולם אל אולם חדר האוכל של הישיבה לסעודה של מצווה לגומרה של תורה ברוב הדר בראשות רבותינו ראשי הישיבה שליט"א.

את המשא המרכזי נשא מורינו ראש הישיבה הגאון רבי חיים שליט"א שאמר בדבריו "אנחנו עומדים בסיום מסכת, זו השמחה הכי גדולה שיש בבריאה, וכי במה יש לאדם לשמוח בעולם הזה, מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש? התכלית היחידה שעבורה הקב"ה ברא את כל העולמות היא כמו שאחז"ל 'בראשית' בשביל התורה שנקראת ראשית, זו כל תכלית הבריאה, למה ההורים מתפללים ומצפים שהבנים יגדלו? הלא רק להצלחה בתורה".

"השמחה הזאת של סיום מסכת, מוכפלת כאן בכמה מאות פעמים של סיומי, הנערים האלה, דור העתיד של תלמידי החכמים - אלו הקטנים גדולים יהיו, זכו לרכוש את מסכת סוכה, אבל מעל לזאת הם זכו לבנות סוכה נצחית בלימודם, כי לימוד התורה זה תיקון כל העולמות".

"זכינו שהתלמידים בניכם היקרים למדו מסכת שלימה, ואף עלה בידו לבחון חלק מהתלמידים וראיתי שלמדו ויודעים ב"ה מצוין, כחיצים ביד גיבור ממש, והדבר פשוט הוא שההצלחה היא רק על ידי מסירות והשקעה הגדולה של המחנכים והמלמדים שליט"א, התפקיד של המחנכים זה 'דור לדור ישבח מעשיך' שהם מוסרים את התורה לדור הבא".

ראש הישיבה שליט"א בירך את התלמידים "הקב"ה יעזור שמהשמחה הזאת שיש בסיום, השמחה הגדולה בפמליא של מעלה, יושפע ברכה על התלמידים היקרים ועל ההורים החשובים ובני המשפחות, ועל המנהלים והמחנכים והמלמדים שליט"א שהם מצדיקי הרבים, כולם יבורכו ויזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים".

ילדי הת"ת במבחן

שם המקום עליכם

מורינו רה"י הגאון רבי שלום בער שליט"א שנבצר ממנו להשתתף בשמחה עקב השבעה על פטירת אחותו האשה הצדקנית מרת ברכה סרברניק ע"ה, שיגר מכתב ברכה לתלמידים בו כתב "לצערי נבצר מאיתי עקב פטירת אחותי מרת ברכה ע"ה להשתתף עימכם בשמחתכם עת מסיימים בהצלחה פרק ראשון בעליית הבן תורה ובשמחת סיום מסכת סוכה ומסכת ברכות".

"אמנם כל זה אינו נוגע לשמחתכם הגדולה ולגודל התענוג שכל רואכם אומרים 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו' ושם המקום עליכם, ובאמת שאחז"ל הנפרד מחבירו לא יפרד אלא מתוך דבר הלכה, אבל במצבי לעת הזאת אסור אני בתלמוד תורה, אבל האמת כי לאמיתה אין כאן נפרד כי המטען והחינוך שקיבלתם מרבותיכם הרבנים שליט"א תשאו עימכם לאורך ימים ושנים".

"ומה שאפשר לעת הזאת, רק לבטא רגשי ליבי וגודל תפילתי להצלחתכם הגדולה, שאו ברכה ותתקבל התפילה ותעלו מעלה מעלה לנחת ההורים והרבנים שיחי' ותעשו תדיר רצון נורא עלילה".

בשעת לילה מאוחרת ננעל המעמד המיוחד ברגשי התעלות, מתוך הודאה לקב"ה על העבר ובבקשה ובתפילה על העתיד שיזכו כולם להצליח ולגדול בתורה וביראת שמים.

הגה"צ ר' מאיר נוביק שליט"א משיג בשיבה לצעירים "אור אליעזר" שע"י הישיבה הקד' מקריא את המכתב

לידידינו בוגרי ובני החבורה שליט"א - קרית הישיבה

האבות הבנות

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא
לידידינו בני החבורה שליט"א

קרית הישיבה

כבוד רבני הישיבה

מוריני ראש הישיבה הגאון
רבי חיים פינשטיין שליט"א לאירוסיה הבת עם
בן מוריני הגאון **רבי מנחם זאב חסידה שליט"א**
תלמיד הישיבה הבחור החשוב אלקנה נ"י

מוריני ראש הישיבה הגאון
רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א
לאירוסיה הבת עם **תלמיד הישיבה**
הבחור החשוב ישעיהו מצגר נ"י

מוריני המשגיח
הגה"צ רבי יוסף דייזיס שליט"א
לנישואי הבן

הגאון ר' **אריאל ברונר שליט"א**
להולדת הבן

הגאון ר' **משה פרידמן שליט"א**
להולדת הבן

לעדכוני שמחות הבוגרים, או לעדכון הכתובת הנכונה שלכם
נא שלחו הודעה למייל: bogrim@asi.org.il

לאירוסיהם

מחזור ב'

הבה"ח אברהם רוטשטיין
הבה"ח ישראל שפירא
הבה"ח יהושע היימן
הבה"ח אפרים מילר
הבה"ח דוד מרגלית
בוגר הישיבה הבה"ח אברהם ישעי' כהן

מחזור ג'

הבה"ח בנימין וויל
הבה"ח קלמן גרוס
בוגר הישיבה הבה"ח שלמה מדלוב
הבה"ח מאיר שמחה גלביין
הבה"ח ישראל רוזנר
הבה"ח אלעזר פלא
בוגר הישיבה הבה"ח רונן חצרוני
הבה"ח מרדכי פרלמן
הבה"ח יצחק זאב אסבן
הבה"ח חיים יצחק בן שלמה
הבה"ח אברהם גרדין

מחזור ד'

הבה"ח יעקב ארגמן
הבה"ח חיים איזון
הבה"ח משה כהן
הבה"ח גד קוסובר
הבה"ח אלימלך פריד

מחזור ה'

הבה"ח ישראל מאיר לוי
הבה"ח נפתלי אוהיון
לנישואיהם

מחזור א'

הרב ישראל ארנטרוי
הרב שלמה לוי

מחזור ב'

הרב יהודה כהן
הרב יהושע קנפלמכר
בוגר הישיבה הרב יששכר קליין

בוגר הישיבה הרב אברהם פילץ
הרב דוד הלוי כהן
הרב חיים שפירא
הרב שמואל ליסצין

מחזור ג'

הרב רפאל פרקש
הרב יהושע קנפלמכר
הרב ישראל מאיר יהודאי
הרב שלמה וינר
הרב שמואל בן שלמה
הרב מנחם אשר ברטלר
הרב יוסף מובשוביץ
הרב אליהו ברוקס
הרב מנחם פישר
הרב יהושע שמואל נדלר
הרב בן ציון שראבני
הרב אהרון פולק
הרב אברהם אריה שור
הרב אליהו הרשלר
הרב יעקב וולף
הרב זאב קסלר
הרב נתנאל ויטמן
הרב אברהם ישעיהו אללוף
הרב יוסף חיים צבאח
הרב יהודה בדיחי
בוגר הישיבה הרב אריה שפיאצקי
בוגר הישיבה הרב שמואל בולמן
הרב גבריאל וינגרטן
הרב חנוך וייס

מחזור ד'

הרב שלמה רבינוביץ
הרב שמואל קפלן
הרב אלקנה חסידה
הרב מיכאל לוונטל
הרב מנחם רבינוביץ
הרב יהושע וייסמן
הרב ישעיהו מצגר

מחזור ה'

הרב יוסף חיים כהן
הרב אברהם הומינר
הרב פנחס סירוטה
הרב יוסף יעקב קאופמן
הרב אליהו פרויליך
הרב אהרון שטרנבוך

לרגל השמחה השרויה במעונם

מחזור א'

הרב אהרון דבורקינד בהולדת הבת
הרב יוסף חיים דיקנוף בהולדת הבת
הרב ישראל דרובינר בהולדת הבת
הרב חיים יוסף שטייער בהולדת הבן
הרב מרדכי שחטר בהולדת הבן
הרב יונתן רוזן בהולדת הבת
הרב משה ברויאר בהולדת הבת
הרב שמחה גולדברג בהולדת הבן
הרב אברהם ישעי' שליט בהולדת הבן
הרב גבריאל טולדנו בהולדת הבת
הרב בני ברדפיס בהולדת הבן
הרב זלמן סטפנסקי בהולדת הבת

מחזור ב'

הרב עובדיה שלומי בהולדת הבת
הרב דוד פנקס בהולדת הבן
הרב יעקב זלץ בהולדת הבת
הרב משה לסקי בהולדת הבת
הרב אלחנן שראבני בהולדת הבת
הרב רפאל פישמן בהולדת הבן
הרב ישראל מאיר זויברמן בהולדת הבת
הרב שלמה חיים מייזלר בהולדת הבת
הרב נחום ברנפלד בהולדת הבת
הרב יהושע גריינמן בהולדת הבן
הרב אברהם אבא ברויער בהולדת הבת
הרב יעקב אלקיים בהולדת הבן
הרב ישראל נשרי בהולדת הבן
הרב שלום יהודה דייזיס בהולדת הבת

מחזור ג'

הרב שלמה שמואל סויסה בהולדת הבת
הרב יחזקאל כהן בהולדת הבת
הרב שלמה זלמן כהן בהולדת הבן
הרב יעקב פישמן בהולדת הבן
הרב בן ציון הירשמן בהולדת הבת
הרב הרשי אייזנבך בהולדת הבת
הרב מאיר רוזנברג בהולדת הבן

מחזור ד'

הרב אברהם שפירא בהולדת הבן
הרב דוד ריבלין בהולדת הבן

הרב נפתלי ויסנשטרן
להולדת הבת
הרב נתי מוסאי
להולדת הבן

ישיבות לצעירים שע"י הישיבה הקד'

ישיבה לצעירים אוד אליעזר בית שמש

הגאון רבי צבי לנדמן
לרגל הכנס נכדו לעול מצוות
הגאון רבי חנוך הבלין שליט"א

להולדת הבת
הגאון רבי חנוך הבלין
להולדת הנכד
הגאון רבי ישראל מאיר פילץ
להולדת הבת
הרה"ג ר' שמחה במברגר
להולדת הנכדה

ישיבה לצעירים תורת ישראל אופקים

הגאון רבי דב סגל שליט"א
לנישואי הבן
הגאון רבי אליהו פינקוס שליט"א
לנישואי הבת
הרב הגאון ר' אלישע דויטש שליט"א
להולדת הבן

ישיבה לצעירים עטרת שלמה ביתר

הרב הגאון ר' משה דיסקין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות ו
להולדת הבת
הרב הגאון ר' משה דיסקין
להולדת הבת
הגאון רבי פנחס ולס
לנישואי הבת
הרה"ג ר' אליהו רוט
להולדת הבן

ישיבה לצעירים עטרת שלמה אלעד

הגאון רבי נפתלי רוט שליט"א
לנישואי הבת
הרה"ג ר' יעקב לוי שליט"א
להולדת הבן
הגאון ר' משה זידמן שליט"א
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

הרה"ג ר' יוסף וינגרטן שליט"א
לאירוסיו הבן
הרה"ג ר' יהודה פרידמן שליט"א
להולדת הנכד
הרב ר' שלמה שושן שליט"א
להולדת הבן

ישיבה לצעירים עטרת יוסף בני ברק

הגאון רבי מרדכי פיש שליט"א
לאירוסיו הבת
הגאון ר' אליהו ברנשטיין שליט"א
לרגל הכנס בנו לעול תורה ומצוות

ישיבה לצעירים עטרת יוסף אריה ירושלים

ראש הישיבה
הגאון רבי שמעון ברסליוער שליט"א
לנישואי הבת

ישיבה לצעירים עטרת יוסף שלום מודיעין עילית

ראש הישיבה הגאון רבי זאב יעקבזון
שליט"א
לרגל הכנס בנו לעול תורה ומצוות
הגאון רבי נתנאל סלומון שליט"א
לרגל הכנס בנו לעול תורה ומצוות ולנישואי
הבת
הרה"ג ר' בצלאל אלפר שליט"א
לנישואי הבת
ראש הישיבה הגאון רבי אהרן דוד וסרמן
שליט"א
לנישואי הבת
הרב הגאון ר' יהושע וייס שליט"א
לאירוסיו הבן

כוללים שע"י הישיבה הקד'

כולל עטרת שלמה נווה יעקב

הרב אבישי סויסה
להולדת הבת
הרב שמואל דז'מיטרובסקי
להולדת הבן
הרב אברהם ישעיהו ישניסקי
להולדת הבת
הרב יחיאל לנדא

להולדת הבן
הרב אברהם ישעיהו ישניסקי
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

כולל עטרת שלמה אופקים

הגאון ר' יעקב פרידמן שליט"א
לנישואי הבן
הרב יצחק רזנבלט
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב ציון מור יוסף
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב דן קרסלשיק
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב משה צור
להולדת הבן
הרב יעקב צוראל
להולדת הבן
הרב שמואל שטיגל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב שמואל שטיגל
להולדת הבן

הרב דוד זכריה רזנבלט
להולדת הבת
הרב יהודה גאולה
להולדת הבן
הרב אריה גראנט
להולדת הבן
הרב יחזקאל יאירי
לאירוסיו הבן
הרב אברהם כהן
להולדת הבן
הרב יוסף לובין
להולדת הבן
הרב מנחם צבי לוי
להולדת הבן
הרב נתנאל רחמנוף
להולדת הבן
הרב יצחק קוזניץ
להולדת הבן
הרב בן ציון עובדיה
להולדת הבן
הרב יהונתן פרג'י
להולדת הבן
הרב אשר קאופמן
להולדת הבן

כולל עטרת שלמה אחיסמך

הרב נחום שינברגר
להולדת הבת
הרב יוסף בן חיים
להולדת הבת
הרב ראובן יוסף קנטור
להולדת הבן
הרב ישראל מאיר זלושינסקי

להולדת הבת
הרב משה שולמן
להולדת הבן
הרב ישראל שוורץ
להולדת הבן
הרב גרשון יעקובזון
להולדת הבן

כולל עטרת שלמה פתח תקווה

הרה"ג ר' ברק רפאלי שליט"א
לנישואי הבת
הרב יהושע צויבל
לנישואי הבת
הרב מאיר שיינפלד
להולדת הבן
הרב אוריאל פרטו
להולדת הבן
הרב חנוך גוטל
להולדת הבן

כולל עטרת שלמה בני ברק

הרב הגאון ר' מרדכי לבקוביץ שליט"א
לנישואי הבן
הרב יצחק אלחנן עוקשי
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב שמואל הוכברגר
להולדת הבת
הרב יעקב ישראל מלכה
להולדת הבת
הרב משה אריה סוקולובסקי
להולדת הבן
הרב אביעד אוחיון
להולדת הבת
הרב אלחנן רם
להולדת הבן
הרב מנחם מורגנשטרן
להולדת הבן
הרב פנחס אבני
להולדת הבת
הרב דניאל טולדנו
להולדת הבן
הרב דוד אורן
להולדת הבן
הרב שרגא חלופסקי
להולדת הנכד
הרב בצלאל רוטוף
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יהושע סוקל
להולדת הבן
הרב ישראל מאיר שפירא
להולדת הבן
הרב נפתלי כמון
להולדת הבת

הרב אפרים חארר
להולדת הבן
הרב חיים זלושינסקי
להולדת הבת
הרב ישראל שפר
להולדת הבן
הרב ישי פינטו
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

הרב יוסף טננבוים
להולדת הבת
הרב יהודה טובולסקי
להולדת הבת
הרב ישי טרב
להולדת הבת
הרב אריה לייב קוגל
לאירוסיו בנו
הרב אברהם ויסברט
להולדת הבן
הרב יצחק ברקוביץ'
להולדת הבת
הרב בנימין חזן
להולדת הבת
הרב אלחנן רוט
להולדת הבן
הרב שלמה יצחק
להולדת הבן
הרב דוד שפירא
להולדת הבן
הרב שלמה זלמן פריינד
להולדת הבת

הרב יהושע סוקל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יוסף חיים מאיר
להולדת הבן
הרב שאול אמור
להולדת הבן
הרב יוסף מרווה
להולדת הבת
הרב יהודה שימל
להולדת הבת
הרב ישראל מנדלבסקי
להולדת הבת
הרב דניאל דיקנוף
להולדת הבת
הרב אבנר אלישיוב
להולדת הבת
הרב ישראל לויץ
להולדת הבת

הרב יצחק ידידיה שינפלד
להולדת הבן
הרב יצחק גולדשלגר
להולדת הבת
הרב מרדכי משולם ברלינגר
להולדת הבת
הרב איתי אוזן
להולדת הבת
הרב אליהו בכר
להולדת הבן

הרב אהרן מלכא
להולדת הבת
הרב מנחם פייזקוב
להולדת הבת
הרב אהרן לוי
להולדת הבת
הרב יהושע רדליך
להולדת הבן
הרב משה אריה אשלג
להולדת הבן
הרב יהונתן בלויגרונד
להולדת הבן
הרב מרדכי לבקוביץ'
להולדת הנכד
הרב ישראל סיני פוגל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

כולל עטרת שלמה חריש

הרב שלמה לב
להולדת הבן
הרב זאבי רוטנברג
להולדת הבן
הרב נריה דוד
להולדת הבת
הרב אשר שפריי
להולדת הבת
הרב אביתר נגר
להולדת הבת
הרב דוד שפרכר
להולדת הבן

כולל עטרת שלמה ירוחם

הגאון ר' אחיהו ביסמוט שליט"א
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב נפתלי שפירא
להולדת הבת

כולל עטרת שלמה מודיעין עילית

הרב דוד חילקו
להולדת הבת
הרב יוסף חיים איזיקס
להולדת הבת
הרב איתמר זריל
להולדת הבן
הרב יהודה ברון
להולדת הבן
הרב אברהם אליעזר אלטמן
להולדת הבן
הרב יצחק פטרבורגסקי
להולדת הבן
הרב ישראל מרקוביץ
לארוסי הבן

הרב משה עקיבא וינטטוק
להולדת הבת
הרב שמואל זינס
להולדת הנכד
הרב אהרן זכריש
להולדת הבן
הרב משה גבל
להולדת הבת
הרב שלמה אריה שוורץ
להולדת הבן
הרב שרגא נוימן
להולדת הבת
הרב ישראל מאיר שרייבר
להולדת הנכדים
הרב אברהם פלדמן
להולדת הבת
הרב נהוראי פרג'ון
להולדת הבן
הרב אהרן בוסטנאי
להולדת הבת
הרב אלחנן שיפמן
להולדת הבן
הרב נדב קרסנטי
להולדת הבת
הרב דוד פרוז
להולדת הבת
הרב אלעזר גמליאל
להולדת הבן
הרב משה שולמן
להולדת הבת
הרב משה הירשמן
להולדת הבת
הרב אברהם כהן
לאירוסי הבן
הרב משה אולמן
להולדת הבת
הרב שמואל קליין
להולדת הבת
הרב אהרן פרנס
להולדת הבת
הרב מיכאל שפירא
להולדת הבת
הרב שמואל הורביץ
לארוסי הבת
הרב שלמה אורלנסקי
להולדת הבת
הרב דוד קויפמאן
להולדת הבת
הרב יהונתן אשכול
להולדת הבת
הרב שלמה חיים מיכאל מייזלר
להולדת הבת
הרב אלחנן דיקשטיין
להולדת הבן
הרב ישראל צבי אבליס
לארוסי הבן
הרב אשר וקסברגר
להולדת הבן

הרב חגי נוימן
להולדת הבת
הרב אליהו פינסקי
להולדת הבת
הרב יוחנן שכטר
להולדת הנכד
הרב מאיר שמחה ז"ק
להולדת הבן
הרב יוסף הלל
להולדת הנכדה
הרב מיכאל שליסל
להולדת הבן
הרב אברהם ישעיהו קמפה
להולדת הבת
הרב יצחק שווב
להולדת הבת
הרב שלמה שבתאי
להולדת הבת
הרב ברוך קצלנבוגן
להולדת הבת
הרב אהרם זריהן
להולדת הבת
הרב אריאל נשיא
להולדת הבת
הרב יוסף ויטמן
להולדת הבת
הרב ישי שליונגר
להולדת הבן
הרב יעקב ברונר
להולדת הבן
הרב יונה רפאל פרדמן
להולדת הבת
הרב אליהו רצקר
להולדת הבן
הרב חיים ירוסלבסקי
להולדת הבת
הרב אפרים ארוני
להולדת הבת
הרב דוד ליבוביץ
להולדת הבת
הרב חנוך דוברוביצר
להולדת הבת
הרב משה ויספיש
להולדת הבת
הרב אליהו מילר
להולדת הבת
הרב אריה פריד
להולדת הנכדה
הרב צבי אלימלך פרסר
לארוסי הבת
הרב חיים גרשוני
לארוסי הנכדה
הרב יהודה וינברג
להולדת הנכדה
הרב משה ורשנר
להולדת הנכדה
הרב מאיר צור
לארוסי הבן

הרב מנחם הרץ
להולדת הנכד
הרב ביקסר
לארוסי הבן
הרב יוסף הופמן
להולדת הבן
הרב חזקיהו מאיר
להולדת הבן
הרב ישראל מאיר מינצר
להולדת הבת
הרב יחיאל מיכל פוסטבסקי
להולדת הבת
הרב שמואל שטיינהטר
להולדת הבת
הרב דב פרוינד
להולדת הבת
הרב צבי יהודה וולפין
להולדת הבת
הרב שמואל שלינגר
להולדת הבת
הרב אברהם קרלינשטיין
להולדת הבת
הרב יצחק רוזן
להולדת הבת
הרב אברהם שאר ישוב
להולדת הבת
הרב אפרים זילברשטיין
להולדת הבת
הרב יעקב ישראל יונגרמן
להולדת הבת
הרב ישראל ברסליוער
להולדת הבת
הרב זאב רבינוביץ
להולדת הבת
הרב ציון זיו
להולדת הבת
הרב אפרים עדס
להולדת הבת
הרב אברהם הלפרט
להולדת הבת
הרב אברהם אביטן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אברהם גילרנטר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אופיר אריאל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אוריאל בואר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אוריאל נשיא
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אליהו סגל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אלכסנדר הלפרין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אלעזר מגורי
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב בנימין זאב טאוובה
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

הרב זאב רבינוביץ
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב חזקיה חיים מאיר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב חיים יעקב נפתלי נוסבוים
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב חנניה ספיר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יהודה אריה סתיו
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יהושע שטרנבוך
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יואל רובין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יוסף ברנר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יוסף יעקב זאדה
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יוסף קנובל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יעקב ישראל ברונר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב ישי ג'קובס
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב ישראל מאיר שבקס
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב מאיר גולדברנר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב מאיר רוזנשטיין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב מנחם הרץ
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב מרדכי הלוי שוורצברד
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב מרדכי פודרביניק
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב משה זייבלד
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב נתן בן חיים
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב נתנאל אסולין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב עקיבא ליטוב
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב רפאל שפירא
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב שבתאי אולמן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב שמואל ברגמן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב שמעון וולמן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הגאון ר' יצחק קרייסמן שליט"א
להולדת הנכד
הרב יעקב לשינסקי
לארוסי הבת
משפחת זקבך
להולדת הבת

הרב אלעזר גמליאל
להולדת הבן
הרב יצבי אבליס
לנישואי הבת
הרב יוסף בכרך
לנישואי הבת
הרב בנימין טאוובה
לנישואי הבת
הרב חנוך גרנגווד
לנישואי הבת
הרב אפרים זילברשטיין
לנישואי הבת
הרב בצלאל אלפר
לנישואי הבת
הרב שמואל הורוביץ
לנישואי הבת
הרב אברהם כהן
לנישואי הבת
הרב חיים מלאכי
לנישואי הבת
הרב אליהו פינסקי
לנישואי הבת
הגאון ר' יצחק קרייסמן שליט"א
לנישואי הבת
הרב יוסף ורצבורג
להולדת הבן
הרב אליהו מילר
להולדת הבת
הרב חזקיהו מאיר
להולדת הבת
הרב צבי שטרנפלד
להולדת הבת
הרב דוד אברג'ל
להולדת הבת
הרב יעקב רובינשטיין
להולדת הבת
הרב מרדכי יצחק טורק
להולדת הבת
הרב נתנאל ג'רופי
להולדת הבת
הרב יוסף קסלר
להולדת הבת
הרב יוסף מרדכי כהן
להולדת הבת
הרב שלמה צוויג
להולדת הבת
הרב יעקב מצליח
להולדת הבת
הרב אברהם דב שוורץ
להולדת הבת
הרב בנימין ביקסר
לארוסי הבת
הרב יוחנן שכטר
להולדת הנכד
הרב משה פרקש
לארוסי הבת
הרב אברהם חיים שצ'גל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

כולל עטרת שלמה עגערט ירושלים

הרב אהרון דבורקינד
להולדת הבת
הרב זאב קפלן
להולדת הבן
הרב בן ציון הירשמן
להולדת הבת
הרב יוסף אריה אדל
להולדת הבת
הרב ישראל קורנפלד
להולדת הבת
הרב רפאל מרילא
להולדת הבת
הרב מאיר אלפא
להולדת הבת והבת
הרב נתנאל הו
להולדת הבת
הרב אריה כהן
להולדת הבת
הרב יהשע הבלין
להולדת הבת
הרב נתן רייסנר
להולדת הבת
הרב אלחנן סורוצקין
להולדת הבת
הרב ישראל מאיר זילברמן
להולדת הבת
הרב שלמה זלמן כהן
להולדת הבת
הרב אברהם שובקס
להולדת הבת
הרב משה גרינברג
להולדת הבת
הרב גוטפרוינד
להולדת הבת
הרב משה יוסף סלסקי
להולדת הבת
הרב יעקב פילץ
להולדת הבת
הרב דוד יצחק פנקס
להולדת הבת
הרב רפאל פישמן
להולדת הבת
הרב יוסף האשל
להולדת הבת
הרב מאיר פלאי
להולדת הבת
הרב חיים רוזנשטיין
להולדת הבת

כולל עטרת שלמה רמת בית שמש ג'

הרב יוסף דונט
להולדת הבת

לכבוד התורה ולכבוד הרגל

חלוקת ד' המינים המהודרים ביותר לבני הישיבה

כידוע מנהג הישיבה בכל השנים, על פי מנהג ישיבת טעלז, שאין נוסעים התלמידים לביתם במוצאי יום הכיפורים אלא ביום המחרת לאחר תפילת שחרית וסדר לימוד, וכך חלוקת הד' מינים המתקיימת במוצאי יום הכיפורים מתמשכת עד לשעות הקטנות של הלילה. אולם השנה שיום הכיפורים חל ביום חמישי, הוקדמה הישיבה לבית למוצאי יום כיפור, מה שהיה עלול לגרום עומס רב בחלוקה, אולם בסייעתא דשמיא למרות קוצר הזמן התנהלה החלוקה בסדר ובתכנון מדוקדק, וכבר בליל מוצאי יום הכיפורים שבו כל תלמידי הישיבה לבתיהם כשבידם תלמודם, וד' מינים מהודרים בחיקם.

חלוקת 'כבוד יום טוב' לחכמי ורבני הכוללים שליט"א

בערב חג הסוכות התקיימה החלוקה המיוחדת לכבוד היום טוב לסייע בידי עמלי התורה חכמי ורבני הכוללים שע"י הישיבה הקד' שליט"א לקבל את החג בשמחה בכבוד ובנקל, החלוקה התקיימה בעשרה מוקדים ברחבי הארץ בירושלים, בני ברק, מודיעין עילית, בית שמש, פתח תקווה, חריש, אופקים ובאחיסמך.

החלוקה המיוחדת והמכובדת נתמכה על ידי ידידי הישיבה נדיבי עם תמיכה דאורייתא שהוזילו הון עתק לכבוד עמלי התורה, והתקיימה בנייהול קרן הצדקה שע"י הישיבה הקד'.

למרות ההיקף האדיר התקיימה החלוקה בהצלחה מרשימה, צוות מורחב ומערך לוגיסטי אדיר אפשר לכל משפחה ומשפחה מאברכי הישיבה לקבל לביתה חבילת חג שכללה בשר ועופות שתייה וארגזי מיני מתיקה ועוד. קרוב לשלושת אלפים חבילות חג לרבני ואברכי הישיבה שליט"א שונעו בתכנון מורכב וקפדני למוקדי החלוקה.

בצוות הנהלת 'קרן הצדקה' שע"י הישיבה הקד' שעשה לילות כימים על מלאכת הקודש, הביעו סיפוק עצום מההצלחה הגדולה והשלמת המבצע המורכב לטובת עמלי התורה רבני ואברכי הישיבה הקד' שליט"א ומשפחותיהם לסייע בעדם לקבל את קדושת היום טוב מתוך הרחבת הדעת ושמחת חג.

חלוקת ד' המינים המהודרים ביותר לבני הישיבה

אחרי ארבעים ימי התעלות והתרוממות זיו פניהם של בני העלייה קורן כולו בהדר. הדר של תורה בטהרה, הדר של קניין במידות נעלות והתעלות מיוחדת. וכשהדר הנפלא הזה נסוך על פניהם מה נאה יותר מלקיים "ולקחתם לכם פרי עץ הדר". ערכות מושלמות של ארבעת המינים, הדר שבהדר שהמתינו לבני הישיבה בחלוקה המסורתית.

וכך, כמיטב המסורת, גם השנה התקיימה במוצאי יום הכיפורים חלוקת ד' מינים לבני הישיבה בקריית הישיבה, בסיוע ובהשתדלות קרן הצדקה שע"י הישיבה הקד' בראשות הרה"ג ר' ישראל הלטובסקי שליט"א על מנת לזכות את בני הישיבה הקד' בקיום המצווה בהידור ובשלימות.

חלוקת ד' המינים לבני הישיבה במחיר מסובסד המתקיימת מאז הקמת הישיבה הקד', נודעת ביופי ובהידורים המופלגים פרי עמל רב המושקע בבירור הסחורה המעולה ביותר לקיום המצווה בשלימות.

בהנהלת קרן הצדקה מספרים כי ההכנות לחלוקת הד' מינים של הישיבה הקד' החלו כבר בחודשי הקיץ, במערך מיוחד בו מוינו ונבררו מטעי פרדסי אתרוגים שלמים במקומות שונים ברחבי הארץ על ידי צוות הפיקוח וההשגחה של הרבנים הגאונים שליט"א, בירור אחר בירור ליטול מכל מטע ומטע את המינים המושלמים והמהודרים ממש שבו.

ואכן גם השנה במאמצים מרובים הצליחה הנהלת הישיבה להשיג כאלף ערכות ד' מינים לכלל בני הישיבה הקד' הכוללות אתרוגים מיוחדים ביותר מהזנים: חז"א מרוקו ותימני, ולולבים שופרא דשופרא וכן ההדסים המהודרים המכונים 'בריסקה הדסים' וב"ה נרשמה הצלחה מרובה לחלוקה המיוחדת.

כאמור, במוצאי יום הכיפורים לאחר מעמד הסיום על מסכת 'נדרים' התקיימה החלוקה בקריית הישיבה בהיכל 'בית שמאי' החלוקה התקיימה לפי זמנים קבועים לכל ועד ועד. בחלוקה השתתפו מורי הוראה מובהקים שליט"א שהורו והשיבו לשאלות התלמידים.

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה
בית שמש רמה א'

הרה"ג ר' שמואל אהרן יודלביץ
לנישואי הבן

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה
בני ברק מרכז

הרב יוסף בורשטיין
לנישואי הבן
הרב יצחק לנדסמן
להולדת הנכדה
הרב משה וייס
לאירועי הבת
הרב ישראל רוזנברג
לאירועי הבת
הרב אהרן ויסנשטרן
להולדת הבת
הרב ברוך טסלר
להולדת הנכדים
הרב שמעון ענגעל
להולדת הנכדים
הרב שמואל ברגר
להולדת הנכדים

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה
בני ברק מערב

הרב ישראל חיים גינסברגר
לאירועי הבת
הרה"ג ר' ישעיהו ז. ציטרון
לאירועי הנכדה
הרב בצלאל יאקאב
לאירועי הבת
הרב יהודה דב בנדיקט הולדת הבת

הרב שמעון רייכמן
להולדת הנכד
הרב יעקב ישראל שטראוס
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב משה סלומון
לנישואי הבת
הרב ישראל גרנדש
לנישואי הבת
הרב יצחק פולק
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה
מודיעין עילית

הרה"ח ר' מנחם מנדל וינברגר
לאירועי הבן
הרה"ח ר' מנחם מנדל וינברגר
להולדת הבן
הרה"ח ר' יהודה וינברגר
להולדת הבן
הרב שלמה כהן
לנישואי הבן
הרב שמואל וינשטוק
להולדת הבן
משפחת שושן
להולדת הבן
משפחת סופר
להולדת הבת
הרב הלל בילצקי
להולדת הנכד
הרה"ג דוד אינהורן
להולדת הנכד
הרב ישעיהו פרידמן
להולדת הבן
הרב שלמה כהן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב ראובן קרויזר
להולדת הבן
הרב דוד חשין
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יחזקאל מרקביץ
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יהושע צובנר
להולדת הבן
משפחת דרובינר
להולדת הבת
משפחת רובל
להולדת הבן

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה
בית שמש רמה א'

הרה"ג ר' יוסף יחיאל
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרה"ג יוסף יחיאל ניסל
להולדת הנכד
הרב ר' נפתלי יעקובוביץ
לאירועי הבן
הרב ר' נפתלי יעקובוביץ
לרגל הכנס בנו לעול מצוות
הרה"ג חיים שלום ברגר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות

הרב יואל וינר
להולדת הנין
הרב יחזקאל כהן
להולדת הבת
הרב יהודה ריצ'ארד
להולדת הבן
הרב דוד יהודה אורצל
להולדת הבן
הרב יוסף קניאל
להולדת הבן
הרב מנחם רוברטס
להולדת הבן
הרב משה גוטהולד
להולדת הבן
הרב הרשי אייזנבך להולדת הבת

כולל עטרת שלמה
רמת בית שמש א'

הרב בראל סלומון
לנישואי הבת
הרב בנימין שטיינר
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב משה רוטמן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב אברהם אלחנן ברגמן
לנישואי הבת
הרב צמח צדוק
לנישואי הבת
הרב בנימין פאקס
לנישואי הבן
הרב יוסף חיים מרקוביץ'
לנישואי הבת
הרב יהודה שמואלי
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב חיים שטיינמן
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יוסף פרידמן
לנישואי הבת
הרב מנחם מרגלית
לנישואי הבן
הרב מנחם מרגלית
לרגל הכנס בנו בעול תורה ומצוות
הרב יהודה י. סירוטה
לנישואי הבת
הרב יאיר סימן טוב
להולדת הבן

תלמוד תורה שע"י
הישיבה הקד'

תלמוד תורה
שע"י ישיבת
עטרת שלמה חריש

משפחת רוטנברג
להולדת הבן

סיום הת"ת ומעמד הכנה והדרכה לישיבה קטנה

תפילת ערבית בהיכל הישיבה

סיומי מסכת סוכה וברכות

שולחן הכבוד במעמד

דברי חיזוק והדרכה לקראת העלייה לישיבה קטנה מורינו ראש הישיבה הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א

התעודות

נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה

הכנסת שני ספרי תורה בעיצומו של יום הושענא רבא ושעות ספורות לפני התקדש חג שמחת תורה, להיכל הישיבה הקד' • ספרי התורה נכתבו לעילוי נשמתם הטהורה, של בן החבורה הבה"ח שמואל אהרון גליק זצ"ל ולע"נ הטהורה של בן החבורה הבה"ח חיים קליגר זצ"ל • וחיי עולם נטע בתוכינו

אשרי עין ראתה שמחה טהורה וזכה הבוקעת רקיעים ועולה עד שערי השמיים הפתוחים לרווחה. בעיצומו של היום הקדוש יום הושענא רבא" כשהחמה נוטה את צלליה ויום חגה של התורה הקדושה, מתקדש ובא, עלתה השמחה והתנשאה בין שבילי קרית הישיבה הקדושה כאשר רבנן ותלמידיהון מלווים ומפזזים לכבודה של תורה עם שני ספרי תורה חדשים שהוכנסו ברוב כבוד והדר אל היכל הקודש בבית המדרש שני ספרי התורה אשר נכתבו לעילוי נשמתם הטהורה של מצויני ובחירי תלמידי הישיבה, בני החבורה היקרים והמיוחדים, המסולאים

בפז, הבה"ח חיים אהרון קליגר זצ"ל בן הרב עזרא שילדחט"א, שנלב"ע לאחר הזדככות בייסורים מרים בחודש חשוון תש"פ. והבה"ח שמואל אהרון גליק זצ"ל בן הרב חיים זבולון שילדחט"א שנלב"ע בחודש אב תש"פ בתאונת דרכים. שני הספרים שנכתבו בהיודור רב הוכנסו לעילוי נשמתם להיכל תלמודם לבית ה', היכל הישיבה הקד'.

המעמד המיוחד והנרגש התקיים ביום הושענא רבא, לקראת כניסת היום הקדוש יום שמחת תורה בקריית הישיבה, עקב קדושת המועד הסתיימה כתיבת ספרי התורה קודם לימי המועד, ועם הגעת ספרי התורה לקריית הישיבה התאספו מאות תלמידי הישיבה בראשות רבותינו ראשי הישיבה שליט"א בסמיכות לסוכת מורינו הגר"ד כהנוביץ שליט"א לשם הובאו ספרי התורה.

מהסוכה יצאה התהלוכה בקול רינה מחול ורקוד לעבר היכל הישיבה הקד' בהשתתפות רבותינו ראשי הישיבה שליט"א ומאות מתלמידי הישיבה הקד', כאשר הריקודים הסתיימו זמן קצר לפני כניסת יום טוב - שמחת תורה. אשרי מי שראה בעין בהירה את התורה הקדושה בכבודה ובעצמה ששה ושמחה. כי היא לנו עוז ואורה.

הודעה חשובה

בוגרי הישיבה, אברכים, הורים או תלמידים בישיבה

גליון זה אמור להגיע אליכם לתיבת הדואר שלכם. במידה ולא קיבלתם, נא עדכנו אותנו בכתובת המייל:

gilyon@asi.org.il

או השאירו הודעה קולית בטלפון:

03-9279259

נא לפרט: שם פרטי ושם משפחה, שייכות לישיבה (בוגר, הורה, אברך), עיר מגורים, רחוב, מספר בית, מספר דירה, וכניסה אם יש, ומספר טלפון ליצירת קשר לבירור.

מורינו ראש הישיבה
הגאון רבי בנימין סורוצקין שליט"א

הגאון רבי
משה חיים זילברברג שליט"א

**פתיחה
זמן חודף תשפ"ב
בקדית הישיבה**

**משא הכנה ליום הקדוש
בין כסה לעשור
בהיכל הישיבה הקד'**

סדר ליל הושענא רבה

בני ברק

מעמד התפילה
בחצות הלילה

מורינו ראש הישיבה הגאון
רבי חיים פינשוין שליט"א
בשיחת חיזוק

מודיעין עילית

מורינו רה"י הגר"ב שליט"א בשיעור
בישיבת בני הזמנים במודיעין עילית

חלוקת 'כבוד יום טוב' לחכמי ורבני הכוללים שליט"א

חריש

בני ברק

בית שמש

אופקים

פתח תקווה

מודיעין עילית

ירושלים

אחיסמך

בהיכל הישיבה דקדק

קרית הישיבה

קרית הישיבה

קרית הישיבה

שמחת ב'סוכות תשפ"ב השוואבה

עטרת יוסף בני ברק

עטרת שלמה אלעד

אור אלעזר בית שמש

קרית הישיבה עטרת שלמה

עטרת יוסף שלום מודיעין עילית

תורת ישראל אופקים

עטרת שלמה ביתר

עטרת שלמה ירושלים

עטרת שלמה ירושלים

עטרת שלמה ירושלים

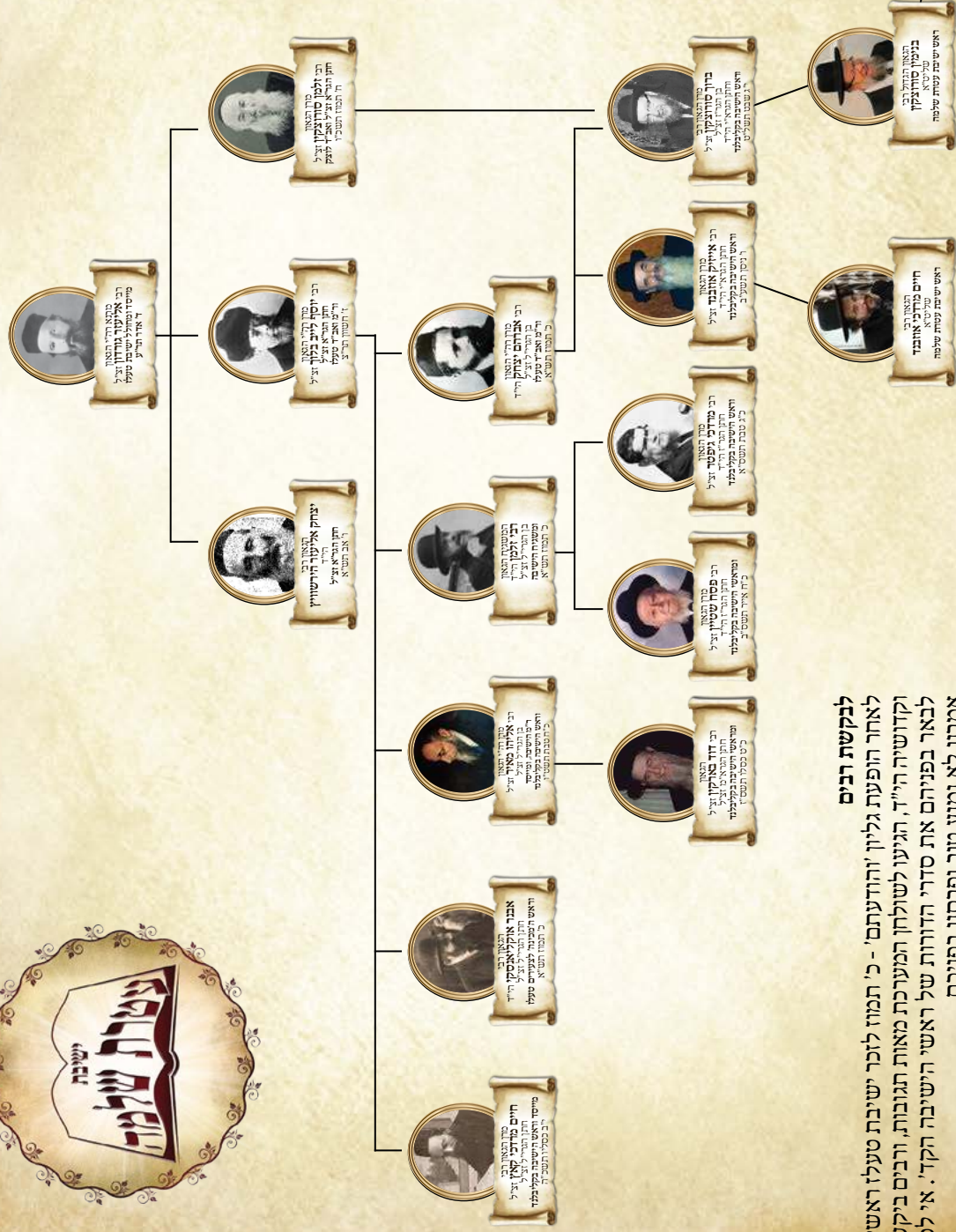

הכנסת שני ספרי תורה
להיכל הישיבה הקד'
בערב שמחת תורה

מיהודה שבת סוף אלף

בית הקדש
שלשלת מרדכי ודבנר בני ויהוה
האשי ישיבת טעלה זצוקלה"ה
ששימשו בקודש בשיבת הקדש

לבקשת רבים
לאחר הופעת גליון 'והודעתם' - כ' תמוז לזכר ישיבת טעלה ראשיה
וקדושיה ר"י ז', הגיעו לשולחן המערכת מאות תגובות, ורבים בקשו
לבאר בפניהם את סדרי הדורות של ראשי הישיבה הקדש. אי לכך
אמרנו לא נמוע טוב ופרסנו בפניהם.

